

මෙවැනි ක්‍රියා වර්ණනා

මු.ව.2565 | ක්‍රි.ව.2021

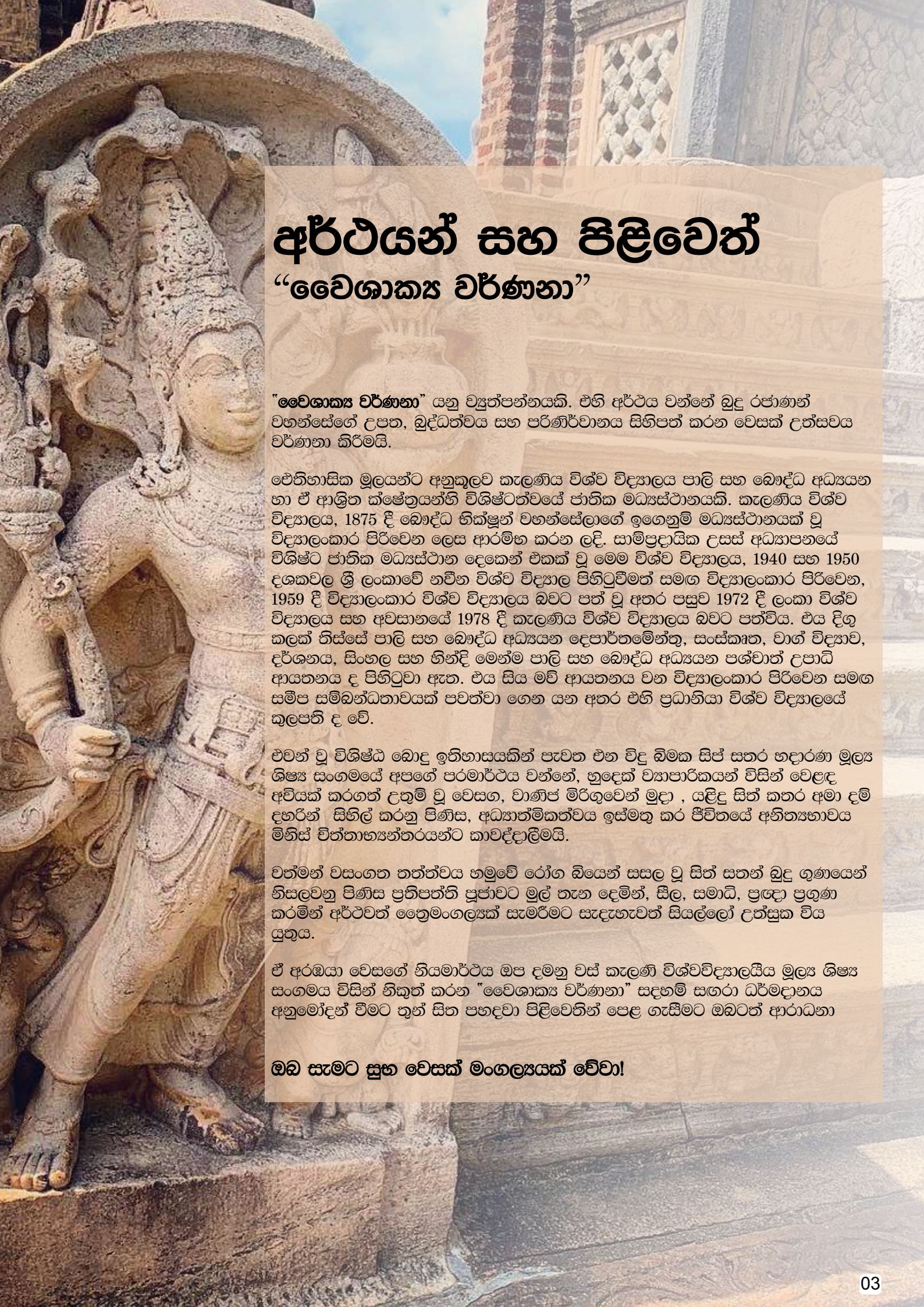

මියෙන ගුණ දැමී යළි පුබුදු වස් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන වාර්ෂික විද්‍යුත් දහම් සඟරාවේ මංගල වෙළුම

පෙළගැස්ම

1.අර්ථයන් සහ පිලිවෙත්	03
2.මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශයේ අංශාධිපතිතුමාගේ පණිවිඩය	04
3.මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමයේ වෙසක් පණිවිඩය	05
4.වෛශාකය වර්ණනා	06 - 52
5.වෛශාකයාර්ථ ප්‍රභේදිකා	53 - 54

මෙහි පළවන සියලුම ලිපි මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශයේ විද්‍යාර්ථීන් විසින් සකස් කරන ලද ඒවා වන අතර, එහි සියලුම වගකීම් එකී රචකයන් සතුය.

අර්ථයන් සහ පිළිවෙත්

“වෛශාකය වර්ණනා”

“වෛශාකය වර්ණනා” යනු ව්‍යුත්පන්නයකි. එහි අර්ථය වන්නේ බුදු රජාණන් වහන්සේගේ උපත, බුද්ධත්වය සහ පරිණිවෘත්තය සිහිපත් කරන වෙසක් උත්සවය වර්ණනා කිරීමයි.

ඓතිහාසික මූලයන්ට අනුකූලව කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය පාලි සහ බෞද්ධ අධ්‍යයන හා ඒ ආශ්‍රිත ක්ෂේත්‍රයන්හි විශිෂ්ටත්වයේ ජාතික මධ්‍යස්ථානයකි. කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය, 1875 දී බෞද්ධ නිකායන් වහන්සේලාගේ ඉගෙනුම් මධ්‍යස්ථානයක් වූ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන ලෙස ආරම්භ කරන ලදී. සාම්ප්‍රදායික උසස් අධ්‍යාපනයේ විශිෂ්ට ජාතික මධ්‍යස්ථාන දෙකෙන් එකක් වූ මෙම විශ්ව විද්‍යාලය, 1940 සහ 1950 දශකවල ශ්‍රී ලංකාවේ නවීන විශ්ව විද්‍යාල පිහිටුවීමත් සමඟ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන, 1959 දී විද්‍යාලංකාර විශ්ව විද්‍යාලය බවට පත් වූ අතර පසුව 1972 දී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලය සහ අවසානයේ 1978 දී කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය බවට පත්විය. එය දිගු කලක් තිස්සේ පාලි සහ බෞද්ධ අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තු, සංස්කෘත, වාග් විද්‍යාව, දර්ශනය, සිංහල සහ හින්දි මෙන්ම පාලි සහ බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනය ද පිහිටුවා ඇත. එය සිය මව් ආයතනය වන විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන සමඟ සමීප සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යන අතර එහි ප්‍රධානියා විශ්ව විද්‍යාලයේ කුලපති ද වේ.

එවන් වූ විශිෂ්ට බෞද්ධ ඉතිහාසයකින් පැවත එන විදු බිමක සිප් සතර හදාරණ මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමයේ අපගේ පරමාර්ථය වන්නේ, හුදෙක් ව්‍යාපාරිකයන් විසින් වෙළඳ අවියක් කරගත් උතුම් වූ වෙසඟ, වාණිජ මිරිගුවෙන් මුදා , යළිදු සිත් කතර අමා දුම් දහරන් සිහිල් කරනු පිණිස, අධ්‍යාත්මිකත්වය ඉස්මතු කර ජීවිතයේ අනිත්‍යභාවය මිනිස් වින්තාභ්‍යන්තරයන්ට කාවද්දාලීමයි.

වත්මන් වසංගත තත්ත්වය හමුවේ රෝග බියෙන් සසල වූ සිත් සතන් බුදු ගුණයෙන් නිසලවනු පිණිස ප්‍රතිපත්ති පුජාවට මුල් තැන දෙමින්, සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ප්‍රගුණා කරමින් අර්ථවත් ත්‍රේමංගලයක් සැමරීමට සැදැහැවත් සියල්ලෝ උත්සුක විය යුතුය.

ඒ අරඹයා වෙසගේ නියමාර්ථය ඔප දමනු වස් කැලණි විශ්වවිද්‍යාලයීය මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමය විසින් නිකුත් කරන “වෛශාකය වර්ණනා” සදහම් සඟරා ධර්මදානය අනුමෝදන් වීමට තුන් සිත පහදවා පිළිවෙතින් පෙළ ගැසීමට ඔබටත් ආරාධනා

ඔබ සැමට සුභ වෙසක් මංගලයක් වේවා!

මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශයේ අංශාධිපතිතුමාගේ පණිවිඩය

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය වූ කලී නිතැතින් ම ආගමික හක්නිය පෙරදැරි කරගෙන කටයුතු කරන අධ්‍යයන අංශයක් බැව් නොරහසකි. පසුගිය වසරවලදී මෙන් වෛශාකය මංගලයය ආමිස පූජාවන්ගෙන් සැමරීමට අප හට ඉඩකඩ නොලැබෙන නමුදු, නොපසුබස්නා විරියයෙන් යුක්ත ව බුදු දහමෙහි උත්තරීතර වටිනාකම් මත පදනම් ව ප්‍රතිපත්ති පූජාවන්ගේ නිරත වෙමින් එහි සැබෑ සාරය අගයන්නට ඔබ සැම එක්සත් ව එක්සත් ව කටයුතු කිරීම ඉමහත් සතුටකි.

වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් කෙතරම් දුරස් වුව ද, නවීන තාක්ෂණය ඔස්සේ හෝ හඳුන්වන එකිනෙකා හා ළං වෙමින් ඔබ සැම ගත් මෙම ආදර්ශමත් ප්‍රයත්නය වඩාත් අගය කොට සලකමි.

ඉතින්, ඔබ සැමට අර්ථවත් වෛශාකය මංගලයයක් වේවා යි ඉහසිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමි!

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය ආචාර්ය රුවන් අබේසේකර,
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය,
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමයේ වෙසක් පණිවිඩය.

සෙත් සිරි දෙන මහ ගුණ මුහු දාණන්
සත් හට වන බව දුකට වෙ දාණන්
තිත් ගණදුරු දුරලන දිනි දාණන්
සිත් සතොසින් නමදිම් මුනි දාණන්

අමා දහමින් ලෝ සතුන් සිත් සුවපත් වේවා!

ලෝ සතුන් වෙලාගත් රුදුරු කොරෝනා වසංගතය හේතුවෙන් උතුම් වූ තෙමඟුල සිත් පරිදි සමරන්නට නොහැකි වූවත්, සිත් තුළ ක්ලේෂාන්ධකාරයෙන් මිදී තෙමඟුල කාසි වූ ලොවක බුද්ධ චචනය සිත් ඇතිව සම්මා සතියෙන් යුක්තව තෙමඟුල සමරමු.

ඔබ සැමට පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා!

මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමය
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

සිතාබර වෙසක් පුන් පෝඳා

වෙසක් පුන් පෝඳා බෞද්ධයන්ගේ ඉතා වැදගත් මෙන්ම ඉහළ උත්සවශ්‍රීයෙන් සමරනු ලබන පොහොය දිනයක් වන්නේ බෞද්ධයන්ගේ ශාස්තෘන්වහන්සේ වන අති උතුම් නිලෝගුරු බුදුපියාණන් වහන්සේගේ උප්පත්තිය , බුද්ධත්වය හා පිරිනිවන යන තෙමගුල සිදු වූ නිසාවෙනි.

එනම් දඹදිව කිඹුල්වත් නුවර සුද්ධෝදන මහ රජුන්ගේ හා මහාමායා දේවියගේ පුත්‍ර රත්නය ලෙස ලුම්බිණි සල් උයනේදී සිදුහත් කුමරු මෙලොව ඵලිය දුටුවේය.එසේම සියලු බුද්ධකාරක ධර්මයන් සපුරා දසමාර සේනාව පරාජය කොට මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙන් ඥානය දියුණු කර අති උතුම් චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධ කොට සියලු කෙලෙසුන් නසා ඇසතු බෝ රුක මුලදී සමයයක් සම්බුද්ධත්වයට පත්වූ සේක.මෙසේ සිදුහත් කුමරාගේ ඉපදීම, බුදුවීම මෙන්ම බුදුරජාණන්වහන්සේගේ පරිනිර්වාණයද වෙසක් පුන් පෝය දිනේදීම සිදුවිය. උන් වහන්සේ වයස අවුරුදු අසූවේදී පිරිණිවන් මංචකයේ වැඩ හිදිමින් දේශනා කල ධර්මයේ සැක ඇති තැන් විමසන ලෙසත් අනලස්ව නිවනට සියල්ල සම්පාදනය කරගත යුතු බවත් වදාළා අවසන් මොහොතද පරාර්ථ වර්ෂාවෙන් ගතකොට පිරිනිවන් පෑ සේක.

එසේම වෙසක් පුන් පෝඳා සිදුවූ තවත් විශේෂ සිදුවීම් රාශියකි.ඒ අතර තවත් වැදගත් සිදුවීමක් වන්නේ දීපංකර බුදුරජුන් හමුවේ ගෞතම සම්බුද්ධ පදවිය සඳහා ප්‍රථම නියත විවරණය ලැබීමද වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහෝ දින සිදුවීමයි. සිදුහත් කුමරු සමයේ රෝගියෙකු දැක සසර කලකිරීමද වෙසක් පොහොය දින සිදුවූ තවත් වැදගත් සිදුවීමකි.බුදුහිමියන් බුදුබව ලබා වසරකට පසුව කිඹුල්වත් පුරයට වැඩම වීම හා යමාමහ පෙළහර පා ඥාතීන්ගේ මානය බිදහෙලීමද වෙසක් පුන් පොහොය දිනයකදීම සිදුවූ සේක. මෙසේ ඥාතී සංග්‍රහ සඳහා කිඹුල්වත් පුරයට වැඩම වීම බෞද්ධ ලෝක ධර්මයාගේ සදානුස්මරණයට හේතු විය.

ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධයින්ට වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොය වැදගත්වීමට තවත් කරුණු කිහිපයක් ගෙනහැර දැක්විය හැකිය .ඒවා ලෙස තර්කානුකූලව වහන්සේ තෙවන වරට ලක්දිවට වැඩමවා සමනොල ගිරි මුදුනෙහි බුදු සිරිපා පිහිටුවීම,ලක්දිව සොලොස්මස්ථාන පිහිටි ස්ථානයන්ට වැඩම කොට එම ස්ථාන සම්බුද්ධ පහසින් අති පුජනීයත්වයට පත් කිරීම හඳුනාගත හැක.

එසේම මෙදින මහනුවර ශ්‍රී දළදා මාලිගාවටද සුවිශේෂී දිනයක් වේ.එයට හේතුව වාර්ෂික වෙසක් පෙරහැර මංග්‍රය විදී සංචාරය කරන්නේ මල්වතු අස්ගිරි උභයමහා විහාරයේ අධිශීල සංඛ්‍යාත උපසම්පදා විනය කර්මය ආරම්භ කෙරෙන වාර්ෂික වාහලනාග උපසම්පදා පෙරහැර මංගල උපහය මහා විහාරය කරා ගමන් කරනුයේත් වෙසක් පුන් පොහොය දිනයේදීය.

බුදු සිරිත සම්බන්ධයෙන් හා ශාසනීය සිදුවීම් මෙන්ම ලක්දිව දේශපාලන ඉතිහාසයේ ඓතිහාසික සිදුවීම් ද වෙසක් පුන් පොහොය දින ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට සුවිශේෂී වීමට හේතු වී ඇත.එනම් ලාටරට සිට විජය කුමරු සන්සියයක් පිරිස සමඟ ලක්දිවට පැමිණ සිංහල ජාතියේ සමාරම්භය සිදු කිරීම ,දේවානම්පියතිස්ස මහ රජු දෙවන වරට අභිශේක ලැබීම ,දුටුගැමුණු රජතුමා රුවන්වැලිසෑය ගොඩනැගීම ආරම්භ වැනි වැදගත් සිදුවීම් වේ.

වර්තමානයේ වෙසක් පුන් පොහොය දිනය අති උත්කර්ෂවත් අන්දමින් සමරනු ලැබුවද අතීතයේ එම අවස්ථාවද අතිම වූ අවස්ථාවක් පිලිබඳ වාර්ථා වේ.එනම් ක්‍රි.ව. 1770 නොවැම්බර් මස 1 වැනි දින විල් හෙල්ම් පෝක් නම් ඕලන්ද ආණ්ඩුකාරවරයා වෙසක් දින ඇතුළු පොහොය දින අහෝසි කිරීම හා ක්‍රි.ව.1817 අප්‍රේල් 05 වන දින බුවන්රේ ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් සබත් දිනය පැවැත්වීම අනිවාර්ය කිරීම නිසාවෙනි.

නමුත් මොහොට්ටිවත්තේ ගුණානන්ද හිමි හා හෙන්රි ස්ටීල් ඕල්කට් තුමා වැනි ගිහි පැවිදි බෞද්ධ නායකයින්ගේ අපරිමිත ධෛර්ය හා කැපකිරීම් වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1885 දෙසැම්බර් 22 දින සතර පොහොය හා ඊට පෙර දින වරුවක් නිවාඩු දිනයක් බවට පත් කෙරූ නමුත් දැනට පෝය දිනය පමණක් නිවාඩු දිනයක් ලෙස ප්‍රකාශ කරයි.

මෙම සුවිශේෂී කරුණු හේතුකොටගෙන බෞද්ධ අබෞද්ධ බොහෝ පිරිස් අති උතුම් වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොය දිනය සමරනු ලබන අතර ආමිස පුජා හා ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්ගෙන් බුදුන් වහන්සේගේ තෙමගුල ප්‍රමුඛ කොටගෙන මෙය අති මහත් වූ භක්තියෙන් යුක්තව සමරනු ලබයි.

සිතාරා මදුහාමිනි
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

උතුම් තෙමගුල අර්ථවත්ව සමරමු

මෙවර වෙසක් මංගල්‍යය යෙදී ඇත්තේ මැයි මාසයේ 26 වන බදාදා දිනයටයි. බුදු පියාණන් වහන්සේගේ තෙමගුල සිති කරමින් ලෝකවාසී බෞද්ධ ජනයා විසින් ආමිස පුජා හා ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්හි යෙදෙන ඒ පින්බර කාලවකවානුව එළඹ ඇත.

කොරෝනා වසංගත තත්වය හේතුවෙන් බොහෝ පවුල්වල ආදායම් මාර්ග අවහිර වී ඇති මෙවන් මොහොතක බොහෝ දෙනාගේ සිතට නැගෙන ප්‍රශ්නය මෙවර වෙසක් සමරන්නේ කෙසේද යන්නයි. පසුගිය වර්ෂ වලදී වෙසක් කුඩු එල්ලමින් , විදි ආලෝකමත් කරමින් විවිධ වූ ක්‍රියාකාරකම් වල යෙදෙමින් වෙසක් සමරුවා වුවත් මෙවර සමහර නිවෙස් වල වේලක් හෝ දෙකක් හෝ සමහරවිට දවසම හෝ නිරාහාරව බඩගින්නේ සිටීමට සිදු වී ඇති බව සියලු දෙනාම දන්නා ප්‍රසිද්ධ රහසකි. නමුත් මෙම ලිපියෙන් ඔබට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම කොරෝනා වසංගතය හමුවේ වෙසක් සමරන්නේ කෙසේද යන්න නොව වර්තමාන සමාජය තුළ අපි වෙසක් සමරන්නේ එහි සැබෑ අරුත ගමය වන විදිහටදැයි යන්න පිළිබඳ කිසියම් වූ අදහසක් ඔබ හට ලබා දීමයි.

අද වන විට සමාජය තුළ දැකිය හැකි ප්‍රධාන මිනුම් දණ්ඩක් වනුයේ “ ඇති හා නැති” ලෙස බෙදා වෙන් කිරීමයි. සමාජයේ ධනවත්, පොහොසත් පුද්ගලයන් ඇති අය වන අතර දුප්පත් ඉතා අපහසුවෙන් තම ජීවිතාව කර ගනිමින් තම පවුල කේසේ හෝ ජීවත් කිරීමට උත්සහ ගන්න පුද්ගලයන් “නැති” අය වෙති. වසංගත තත්වයක් හෝ යුධමය තත්වයක් හෝ මේ කවර ආකාරයේ තත්වයක් පැමිණියත් වසරක් තුළ පැමිණෙන කවර ආකාරයේ උත්සවයක් වුවද අති උත්කර්ෂවත් අන්දමින් සැමරීමට ධනවත් අයට හැකිය. ඔවුන් විවිධ පුජාවන්හි නිරත වෙමින් වෙසක් උත්සවයද

අනෙකුත් උත්සව මෙන්ම සමරති. ඔවුන් මනා දන්සැල් පවත්වති. තමන්ගේ විශාල නිවස වටාම විවිධ හැඩයේ වෙසක් කුඩු පාට පාටින් එල්ලති. වර්ෂාවත් විදුලි බුබුලින් නිවාස ආලෝකමත් කරති. පෝය දිනයෙහි වෛතය වැසියන තරම් විශාල පුෂ්ප පුජාවන්, ආහාර පුජාවන්ය. මෙවැනි දේවල් කිරීමෙහි කිසිදු වරදක් මා දකින්නේ නැත. නමුත් වරද ඇත්තේ ඔබ එම මනා පුණ්‍යකර්මයන් සිදු කරන්නේ සැබෑ ශ්‍රද්ධාවකින්මද යන්නයි.

අද සමාජයේ සිටින බොහෝ ධනවත් පුද්ගලයන්ගේ ප්‍රධාන අවශ්‍යතාව වී ඇත්තේ තවත් පුද්ගලයෙක් විසින් සිදු කරනු ලබන පින්කමකට නොදෙවෙහි වූ පින්කමක් තමන් විසින් සිදු කිරීම නොවේද? එයින් තමාට ලැබෙන ප්‍රශංසා බුක්ති විදීමට නොවේද? ප්‍රසිද්ධිය උදෙසා නොවේද? මෙවැනි දේ නොවේනම් එහි අරමුණ, වෙසක් අවසන් වූ පසුවත් මෙවැනි පින්කම් තිබිය යුතු නොවේද? වෙසක් මාසයෙහි සිටින වෙස්සන්තර රජ්ජරුවරුන් මැයි මාසයෙන් පසු කොහේ යන්නෙහිද? ඔවුන් ඉන් පසුවත් සිටි නම් ඉන්දියාවේ මේසා විශාල මිනිසුන් ප්‍රමාණයක් කොරෝනා වසංගතය හමුවේ ඔක්සිජන් නොමැතිව මිය යන්න ඉඩ දේවිද? ලංකාවේ රෝහල් තුළ ඇඳුන් හිගයක් මතු විය හැකිද? ආහාර නොමැතිකම නිසා ලෝකයේ මිනිසුන් මේ තරම් මිය යාවිද? වෙසක් මාසයෙහි විශාල ගවයන් ප්‍රමාණයක් මරණින් නිදහස් කිරීමේ පින්කම් සිදු කරනු ලබන පුද්ගලයාම තම Benz රථයටම අහිංසක සුනඛයන් බළලුන් යට කර ගෙන යයි.

එඩ්වඩ් ජයකොඩි මහත්මයා විසින් ගායනා කරනු ලබන ගීතයක වර්තමාන වෙසක් සැමරුම පිළිබඳ ඉතාම සරල බසින් සඳහන් කොට ඇත.

වෙසක් ලබනවා - තොරණ් බදිනවා
තැන තැන දන්සැල් ඉදි වෙනවා
වෙස්සන්තර රජු - සිරිසගබෝ රජු
අයෙත් සිරිලක රජ වෙනවා .

වෙසක් ගෙවෙනවා - තොරණ් ලිහෙනවා
දන්සැල් කාලය හිම වෙනවා
වෙස්සන්තර රජු - සිරිසගබෝ රජු
අයෙත් රජකම හැර යනවා.
වෙසක් කාලෙටයි කාගේත් පින්කම්
කාට පේන්නද අනේ මන්දා
නම්බු රැකීමයි - හිවන් දැකීමයි
එක මග යන්නේ කොහොමද මන්දා

බොහෝවිට පිටිතයේ අනිත්‍යබව පහසුවෙන්ම තේරුම් ගත හැක්කේ දුප්පත් ජනයාටයි. ඔවුන්ට ජීවිතය ගෙන යාමට සිදු වන්නේම විවිධ හැලහැප්පීම් මධ්‍යයයේ. අටලෝ දහම නිරන්තරයෙන් ඔවුන් තම ජීවිතය තුළ අත් දකී. “ ඇති අය” ලෙස සමාජයේ හඳුන්වනු ලබන පුද්ගලයෙකුගේ සියලුම ධනය, බලය, සැප, සම්පත් එක ක්ෂණයකින් නැති වී ගියහොත් ඔවුන්ට හැකි වේවිද කම්පා නොවී එයට සිනා මුසු මුහුණින් මුහුණ දීමට. ඒ අනුව සියලුම දේ මැද සිටින යුතුව දරා ගෙන බුදුන්ගේ මගෙහිම ගමන් කරන්නේ “නැති” ලෙස හඳුන්වනු ලබන පුද්ගලයන් නොවේද. ඔවුන් හට වෙසක් දවසට විශාල ආමිස පුජාවන්හි නිරත වීමට තරම් වත්කමක් නොමැත. තියෙන අයුරින් සතුටු සිතින් යුතුව කිසියම් අයකු විසින් කරනු ලබන පින්කමකට දායක වී ඔවුන් ඉන් අප්‍රමාණ වූ සතුටක් ලබන්නේය. ඔවුන්ට සෑම දිනයකම ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්හි පිහිටා කටයුතු කිරීමට සිදු වේ. ඉතින් ඔවුන් සිතේ සතුටින් තම ජීවිතය ගත කරති. ඔවුන්ට සෑම දිනයක්ම වෙසක් දිනයකි.

වෙසක් යයි අප මේ සමරන දිනය හුදු ප්‍රදර්ශනාත්මක දිනයක් නොවේ. බුදුන්වහන්සේගේ ඉගැන්වීම්

තුළ ඇති ප්‍රධානම හරය වනුයේ අප කරනු ලබන සෑම ක්‍රියාවකම කුසලයක්ද අකුසලයක්ද යන්න තීරණය වන්නේ එම ක්‍රියාව සිදු කරන මොහොතේ අප තුළ ඇති සිතුවිල්ල මතය. ඔබ විසින් සත්‍ය වශයෙන්ම වෙසක් දිනය සමරනවා නම් පහත් සිතින් යුතුව සෑම පින්කමකම නිරත වන්න. මුහුණු පොතෙහි ඇතුළත් කරනු ලබන එක ජායාරූපයකට පමණක් එය සීමා නොකරන්න. සෑම දිනකම වෙසක් දිනයක් බවට පත් කර ගන්න. ඔබට මෙලොව පරලොව දෙකම සතුටින් ගත කල හැකි වේවි.

මෙම ලිපියෙහි අරමුණ සමාජයේ ඇති නැති මිනුම් දණ්ඩ යටතේ වර්ගීකරණය කිරීම නොවේ. එමෙන්ම ඇති නැති බේදය යටතේ පුද්ගලයන් විවේචනය කිරීමද නොවේ. ධර්මයේ පිහිටා කටයුතු කරන ධනවත් දුප්පත් අය මෙන්ම ධර්මයේ පිහිටීම ප්‍රදර්ශනයක් කරගත් දුප්පත් පොහොසත් පුද්ගලයන්ද සිටිති. මෙම ලිපිය හුදෙක්ම ඔබ විසින් වෙසක් මංගල්‍යයෙහි සැබෑ අර්ථය විදහා දක්වමින් එය සැමරිය යුතු ආකාරය පෙන්වා දීමට ගත් කුඩා උත්සාහයක ප්‍රතිපලයකි. එය තේරුම ගත යුත්තේ කෙසේද යන්න තීරණය කිරීම බුද්ධිමත් ඔබ සතු වේ.

පුත්සර මධුෂා කඳනේආරච්චි
 දෙවන වසර
 මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

ආදර්ශ පිරිසුන් උතුම් බුදු සිරිත.

සබ්බ පාපස්ස අකරණං - කුසලස්ස උපසම්පදා
සචිත්ත පරියෝදපනං - ඒතං බුද්ධාන සාසනං

සියලු අයහපත් ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකීමට උපකාරී වන උසස් කුසල් දහම දියුණු කර ගනිමින් තම සිත පිරිසුදු කර ගන්නා ලෙසට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කර ඇති බව බෞද්ධයා ගේ අත්පොත නම් වූ ධම්මපදයෙහි සඳහන් වේ. වෙසක් පුරපසළොස්වක පොහෝ දින ලුම්බිණි සල් උයනේදී මෙලොව ඵලිය දුටු සිද්ධහත් කුමාරයා එතැන් පටන් අතින්‍ය, දුක්ඛ සහ අනාත්ම සමග ගැටෙන ලෝවැසියන්ට නිවන ළඟා කර දීමේ අරමුණින් කටයුතු කළහ. තවත් වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනක සිද්ධහත් බෝසතාණෝ දඹදිව බුද්ධගයාවේ ශ්‍රී මහා බෝධි මූලයේදී උතුම් සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වූහ. සත් සතිය ගත කිරීමෙන් අනතුරුව උන්වහන්සේ පස්වග මහණුන් උදෙසා තම මංගල ධර්ම දේශනය ලෙස දම්සක් පැවතුම් සූත්‍රය දේශනා කරමින් තමන් අවබෝධ කරගත් ධර්මය ලෝවැසියන්ට දේශනා කිරීමට යොමු වූහ. එතැන් පටන් අරමුණු උතුම් බුදු සිරිත ඔස්සේ ළදරුවකු, තරුණයකු, ශිෂ්‍යයකු හා මහලු පුද්ගලයකු ලෙසද අපට ගත හැකි ආදර්ශ බොහෝ ය.

බුදු සිරිතෙන් ගත හැකි ආදර්ශ බොහෝ ය. අසරණ සරණ ගුණය, ඉවසීමේ ගුණය, යථාචාරී තථාකාරී බව, අනුකම්පාව, සමානාත්මතාවය හා නිවැරදි නායකත්වය ආදිය ඒ අතර වැදගත් වනු නො අනුමානය. නිමිදිරි උදැසන බුදු ඇසින් ලොව දෙස බලා අසරණයන්ට සරණ වීම බුදු රජාණන් වහන්සේ තුළ පැවති සුවිශේෂී ලක්ෂණයකි. රජගහනුවර සැඩොල් කුලයේ ඉපද, විදි පවිත්‍ර කරන්නෙකු ලෙස කටයුතු කළ සුනිත වැනි පුද්ගලයන්ට බුදු සසුනේ පැවිදිවීමට අවසර ලබා දීම තුළින් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අසරණ සරණ ගුණය මනාව පැහැදිලි වේ. එමෙන්ම තම සුළු පියාගේ නොමනා ක්‍රියා වලට ලක්ව බියෙන් හා වේදනාවෙන් කෘ ගසමින් සිටි සෝපාක වැනි දුරුවන්ට බුදු සසුනේ පැවිදි වී රහත් ඵලය ලබා ගැනීමට හැකි වූයේ බුදු රජාණන් වහන්සේ තුළ පැවති අසරණ සරණ ගුණය නිසාවෙනි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ තුළ පැවති ඉවසීමේ ගුණය ප්‍රකට වන නිදසුන් බොහෝය. උන්වහන්සේ වේරංජා පුරයට වැඩම කළ අවස්ථාවේදී උදය නම් බමුණා විසින් දොළොස්වන වස්කාලයේ එහි ගත කිරීමට ආරාධනා කළේය. බුදුරජාණන් වහන්සේ එය පිළිගෙන වස් විසීම සිදු කළ නමුත් පොරොන්දු වූ පරිදි දානය පිළිගැන්වීමට උදය බමුණාට අමතක විය. මෙහිදී උන්තරාපට සිට අශ්ව වෙළඳාමේ යන පිරිසක් විසින් පිසින ලද යවනාල් වලින් දානය ලබා ගැනීමට බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇතුළු සංඝයා වහන්සේලාට සිදුවූහ. වස්කාලය අවසානයේ බමුණා තමා අතින් සිදු වූ අමතක වීම ගැන කනගාටු වී බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙන් සමාව අයැද සිටියේ ය. මේ තුළින් අපට කම්පා නොවීමේ ගුණය, ඉවසීමේ ගුණය, ලද දෙයින් සතුටු වීම ආදී ආදර්ශ රුසක් අපේ ජීවිතයට එක් කර ගත හැක.

අත්තකිලමනානු යෝගයත්, කාමසුබල්ලිකානු යෝගයත් අතහැර මැදම පිළිවෙත ඔස්සේ ධර්මය අවබෝධ කරගත් බුදුරජාණන් වහන්සේ තම ගුරුවරුන් අමතක නොකළහ. ලෝ වැසියන්ට නිවන් මග විවර කරන්නා වූ උතුම් ධර්මය අවබෝධ කර කරගැනීමෙන් අනතුරුව බුදුරජාණන් වහන්සේ තම ප්‍රථම ධර්ම දේශනය සිදු කිරීම සඳහා ගිහිගෙය අතහැර සත්‍ය සොයා ගිය අවධියේ තමන් හට ගුරුතරුකම් කියාදුන් ආලාරකාලාම හා උද්දකරාමපුත්ත දෙදෙනා තෝරාගනු ලැබුවේ ඔවුන්ට කළගුණ සැලකීමක් වශයෙනි. එවිට ඔවුන් මිය ගොස් සිටි බැවින් ඒ සඳහා පස්වග මහණුන් තෝරාගනු ලැබුවේද දුෂ්කර ක්‍රියා කරන සමයේ ඔවුන් දැක්වූ සහයෝගය නිසාවෙනි. ප්‍රථම ධර්ම ප්‍රචාරක කණ්ඩායම පිටත්කර හැරීමෙන් අනතුරුව බුදුරජාණන් වහන්සේද උරුවෙල දනවිව බලා වැඩම කිරීම තුළින් අප උන්වහන්සේ තුළ තිබූ නායකත්ව ගුණය අවිවාදයෙන් යුතුව පිළිගත යුත්තකි. එමෙන්ම බුදුසිරිතේ අවසාන විසිපස් වසර තුළ නිත්‍ය උපස්ථායක තනතුර ආනන්ද හිමියන්ට පිරිනැමීම, විනයධර නික්ෂුන් අතර අගතනතුර උපාලි හිමියන්ට පිරිනැමීම ආදිය තුළින් බුදුරජාණන් වහන්සේ සුදස්සාට සුදසු තැන දීම පැහැදිලි වේ. පුනිගතනිස්ස තෙරුන්ට උපස්ථාන කිරීම තුළින් බුදුරජාණන් වහන්සේ තුළ පැවති ගිලානෝපස්ථාන ගුණය ද, දෙවිදන් තෙරුන්ටත්, අංගුලිමාලටත්, රාහුල කුමාරයාටත් එක හා සමානව මෙහි කිරීම තුළින් උන්වහන්සේගේ සමානාත්මතා ගුණය ද පිළිබිඹු වේ.

ජීවිතේ විවිධ අවධීන් පසුකරමින් නිවන් මගට පිවිසීමට දොරටු විවර කර ගැනීම සඳහා අපට බුදු සිරිතෙන් බොහෝ ආදර්ශ ලබා ගත හැක. පිදිය යුත්තන් පිදීම, අන් අයට සවන් දීම හා සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමේ ආදර්ශ රුසක් බුදු සිරිත ඇසුරින් අපේ ජීවිතයට එක්කරගත හැක. ශීල, සමාධි, විරිය ආදී පාරමිතා සපුරාලමින් ලොවිතුරා සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ ලාභ අලාභ, යස අයස ආදී වූ අඵලෝ දහමින් කම්පා නොවී සංසාර ගමන නිම කිරීම උදෙසා ලෝවැසියන්ට දහම් දෙසූ සේක. හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත් සියලු සංස්කාර ධර්මයෝ නැසෙනසුලු බවට අවසාන වශයෙන් දේශනා කරමින් සමාපත්තිවලට සමවැදුණු බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනක මල්ල රජදරුවන්ගේ උපවර්තන නම් සල් උයනේදී පිරිනිවන් පෑ සේක. බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ උතුම් ධර්මය ඔස්සේ අපි අපේ ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට අධිෂ්ඨාන කර ගත යුතු වෙමු.

කේ. ජී. එස්. එස්. තිලකරත්න
තෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොස දිනය අර්ථවත් කර ගනු වස්..

ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු ගෝලීය වශයෙන් සියලු මානව ජනයා මුහුණ දී සිටිනුයේ ඉතාමත් අභියෝගාත්මක මෙන් ම අභාග්‍යසම්පන්න කාලපරිච්ඡේදයකට ය. මන්ද යත් කොවිඩ් (19) වසංගතය ලොව පුරා සීඝ්‍රයෙන් පැතිරෙමින් මානවයා මරණය කරා ඇද දමමින් පවත්නා වූ වකවානුවක් උදා වී ඇති බැවිනි. මේ වන විට මිනිස් ජීවිත ලක්ෂ ගණනට අධික ප්‍රමාණයක් කොවිඩ් මාරයා බිලිගෙන හමාර ය. මෙම වසංගතය ලෝකයේ නවීන තාක්ෂණයට, බටහිර නවීන වෛද්‍ය විද්‍යාවට පවා අභියෝගාත්මක සංසිද්ධියක් මතු කළ කාලවකවානුවක් යැයි පැවසීමේදී ද වරදක් නැත. මන්ද කොවිඩ් වසංගතයට විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ මගින්, (100%) ක් ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් තවමත් සොයාගැනීමට විද්‍යාඥයින් අපොහොසත් වී ඇති බැවිනි. අද වන විට කොවිඩ් වසංගතය පමණක් නොව පාරිසරික හා කාලගුණික විපර්යාසයන් පවා මානව සංහතියට දැඩි බලපෑම් එල්ල කරන්නා වූ වකවානුවක් බවට පත්ව ඇති බව දැක ගත හැකි ය. මින් ගම්‍ය වන්නා වූ ප්‍රමුඛතම අදහස නම් මිනිසා තවමත් පාරිසරික න්‍යායන්ට යටත් වන බවත් එය අතික්‍රමණය කිරීම අතිශය ගැටලුකාරී තත්වයන් ගෙන දෙන බවත් ය. සෑම අදුරු වලාකුළක් තුළ ම රිදී රේඛාවක් ඇතැයි සේ මෙවැනි අදුරු වකවානුවක් තුළ මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ නියම යථාර්ථය ප්‍රඥාගෝචරව අවබෝධ කර ගැනීමට මේ වෙසක්, සුවහසක් බෞද්ධයින් පෙළගැසෙන්නේ නම් එය මැනවි.

වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොස දින බෞද්ධයාට වෙසෙසින් වැදගත් වනුයේ සිදුහත් කුමාරයාගේ උත්පත්තිය, බුද්ධත්වය හා බෝසත් සම්පූර්ණ පරිනිර්වාණය යන තෙමඟුල සැමරීම නිසාවෙනි. බෞද්ධ දර්ශනය තුළ මූලික වශයෙන් ආම්සයට වඩා ප්‍රතිපත්ති පුජාවට මුල් තැන ලබා දුන්න ද පසුගිය වර්ෂ ගණනාව මුළුල්ලේ දැකිය හැකි වූයේ ආම්සය මූලික වෙමින් වෙසක් මංගල්‍යය ඉතාමත් සැණකෙළි ස්වාභාවයෙන් උත්කර්ෂවත් ව සැමරීමයි. නමුත් යථාර්ථය විය යුත්තේ පුද්ගලයා ලබාගත් උතුම් මනුෂ්‍ය ජීවිතයට වඩා අර්ථවත්වන පදනමක් ආලෝකයක් එකතු කරගනිමින් නිර්වාණාගාමී මාර්ගය සඳහා සුදානම් වීම යි. මන්ද ලෝකික සැප සම්පත් විඳිමින් ලෝකෝත්තර ප්‍රඥා පාරමිතාවට සුදානම් විය යුතු බැවිනි. කෙසේ වෙතත් මේ පිළිබඳව අයෙකුට තර්ක කළ හැකි වන්නේ තාරුණ්‍යයේ හෝ මූලික කාල සීමාවේ සිට ලෝකෝත්තර මාර්ගයට අනුගත වීම අනුවණ කාර්යයක් ලෙස දැකිය හැකි බැවිනි. බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් පරිදි මරණය සිදුවිය හැකි ආකාර හතරකි.

1. ආයුක්තිය මරණය - ආයුෂ අවසන් වීම නිසා මරණයට පත්වීම.
2. කම්මක්තිය මරණය - කර්මය අවසන් වීම නිසා මරණයට පත්වීම.
3. උභයක්තිය මරණය - ආයුෂ හා කර්ම යන දෙකම අවසන් වීම නිසා මරණයට පත්වීම.
4. උපච්ඡේදක මරණය - ආයුෂ හා කර්ම යන දෙකම ඉතිරි ව තිබිය දී පෙර හවයක ප්‍රබල කර්මයක් විපාක දීම නිසා මරණයට පත්වීම

මේ අනුව බුදුන් වහන්සේ වදාළ පරිදි මෙකී සිව් ආකාරයන් අතුරෙන් කවරාකාරයකින් හෝ මරණය සිදුවීම වැළැක්විය නොහැකි ය. එබැවින් මරණය කොයි මොහොතක කෙසේ විය හැකි ද යන්න කිසිවෙකුට පූර්ව නිගමන කළ නොහැකි නිසා සෑම විටම ලෝකෝත්තර මාර්ගය සඳහා සුදානම් වීම සඳහැරවත් බෞද්ධයාගේ ස්වාභාවය විය යුතු ය. එසේම වර්තමානයේ පවත්නා තත්වය තුළ බෞද්ධ දර්ශනයේ ප්‍රධාන ඉගැන්වීමක් වන්නා වූ සීලයේ ඇති වැදගත්කම මෙහි දී මැනවින් අවබෝධ කර ගත යුතු වේ. මන්ද සීලය ලෝකික මෙන් ම ලෝකෝත්තර යන මාර්ග අංගයන් දෙකෙහිම එක සේ වැදගත් වන නිසාවෙනි. මෙවර වෙසක් සැමරීම තුළ සීලය වර්ධනය කිරීම බෞද්ධයාට අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. මන්ද සමාජයේ රෝග බිය අඩු කරලීම උදෙසා ස්වයං ශික්ෂණයක් අත්‍යවශ්‍ය වන නිසාවෙනි. කෙසේ වෙතත් බුදු දහම තුළින් ලබා දෙන න්‍යායාත්මක කරුණු ප්‍රායෝගිකත්වයට අදාළ කර නොගැනීම ඉතාමත් අභාග්‍යසම්පන්න තත්වයකි. කොවිඩ් වසංගතය සමාජය පුරා පැතිරීම සීමා කිරීම සඳහා සංවරණ සීමා පැන වීමට, නීති රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජයට සිදුවී ඇත්තේ බෞද්ධයා තුළ සීලය වචනයට පමණක් සීමා වීම නිසාවෙනි. නමුදු මෙම සීලයේ වැදගත්කම කෙතෙක්ම යත් වරක් බුදුරජුන් දේශනා කරන ලද්දේ, "විනයෝ නාම සාසනස්ස ව ආයු" සංඝ සමාජය විනය මත රඳා පවතින බවයි. බුදුන් වහන්සේගේ මෙම දේශනාව සිවිල් සමාජයට ද එකලෙසම අරෝපණය කර ගත හැකි ය. මන්ද මෙම දහම හුදෙක් එක් ජන කොටසකට පමණක් නොව රජවරු, සිටුවරු, ජනාධිපතිවරු සිට සමාජයේ සාමාන්‍ය පුද්ගලයා දක්වා ඕනෑම තරාතිරමක කෙනෙකුට ආදාළ වන නිසාවෙනි. බුදු දහම පෙන්වා දෙන්නේ යම් අයෙකුගේ සමාජ යහපැවැත්ම රඳා පවතින්නේ මනු ජීවත්වන පරිසරයට ආයතනයට ආදාළ ආචාරධර්ම සුරක්ෂිතතාවය (විනය) මත පමණක් වන බව ය. සීලය යනු "කාය වාචානං සමෝධානං සීලං" කය, වචනය දෙකෙහි සංවරය සීලය වශයෙන් නිර්වචනය කළ හැකි ය. ප්‍රාණාසානය, අදුන්නාදානය හා කාමමිථ්‍යාවාරය යන අකුසල කර්මයන් කාය සීලයටත්, මුසාවාදා, පිසුනාවාදා, පරුෂාවාදා, සම්ප්‍රප්ඵලාපා යන්න වචි සීලයටත් අයත් වේ. මානව සමාජයේ යහපැවැත්ම හා සීලයෙහි උපයෝගිතාව අවධාරණය කරන බුදු දහම එය විවිධ ඉගැන්වීම් සහ විවිධ සූත්‍ර දේශනා මගින් ගැඹුරින් පෙන්වා දී ඇත. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය තුළත්, පංචසීලය, අෂ්ටසීලය, දසසීලය, සාමණේර සීලය සහ උපසම්පදා සීලය ආදී වශයෙන් එක් එක් සමාජ ඒකකයන්ට අදාළව ත් බෞද්ධ ආචාර ධර්ම පද්ධතිය තුළ සීලය ඉදිරිපත් කොට තිබේ.

මේ අනුව මෙවර වෙසක් තෙමඟුල නිවසෙහි සැමරීමට අවස්ථාව උදා වී ඇති අතර සීලය මුල් කරගනිමින් ප්‍රතිපත්ති පුජාවට මුල් තැන දෙමින් කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය පසුබිම හා වටපිටාව මෙලෙස සැලසී තිබේ. වෛවර්ණ බහුවිධ කෝලම්වලින් තොරව සීල, සමාධි, ප්‍රඥා යන ත්‍රිශික්ෂා මුල්කොටගෙන වෙසක් තෙමඟුල සිහි කළ යුතු ය. ඉතාමත් ගැඹුරු න්‍යායාත්මක පදනමක් ඇති සංකල්ප අනුගමනය නොකළත් බෞද්ධ ගිහියාගේ නිත්‍ය සීලය වන පංච සීලය මැනවින් රැකීම ඉතාමත් කාලෝචිත ය. මක්නිසාද යත් පංච සීලය රැකීමේ ආදිනව හුදෙක් බෞද්ධයන් කෙරෙහි පමණක් නොව සියලු ජාති ආගම් කුල සමාජවල පිරිස් වෙත පැතිර යන නිසාවෙනි. බුදුදහම පෙන්වා දෙන්නේ පුද්ගල සාර්ථකත්වයේ පදනම සීලය බව යි. එය හුදෙක් තනි පුද්ගලයාගෙන් ආරම්භ වී මුළු මහත් සමාජය පුරාම ව්‍යාප්ත වන හෙයිනි. කෙසේ වුවත් ප්‍රඥාවෙන් තොරව සීලය (ආචාර ධර්ම) සම්පූර්ණ කළ නොහැක. එහෙයින් බෞද්ධ විමුක්ති මාර්ගයෙහි අත්‍යවශ්‍ය පළමු අංගය ලෙස ප්‍රඥාව සැලකේ. එහෙයින් ප්‍රඥාව වර්ධනය කිරීම ද මේ හරහා සිදු වේ. ප්‍රඥාවන්ත බෞද්ධයා දිනෙන් දින ඉහළ යන මරණ සංඛ්‍යාව පිළිබඳව විකිච්ඡිතව කම්පනයට ලක් නොවී, බෞද්ධ ආගමික ත්‍රිලක්ෂණ මාර්ගය තුළ යථාර්ථය අවබෝධ කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීම ඉතාමත් කාලෝචිත ය. එසේ ම පුණ්‍යානුමෝදනා කරමින් සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි මෛත්‍රිය පැතිරවීම ද සඳහැරවත් බෞද්ධයෙක් ලෙස මේ අවස්ථාවේ සිදු කළ හැකි ඉහළම යුතුකම බව ද මතක තබා ගත යුතු ය. මේ අනුව ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්ට මුල්තැන දෙමින් මෙලොව පරලොව ජීවිත සුගතිගාමී කරගනු වස්, මෙවර වෙසක් පුන් පොහෝ දිනය නිවසේ සිට සැමරීමට සියලු දෙනා අධිෂ්ඨාන කර ගැනීම මෙවර ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධයන් වශයෙන් අපගේ ප්‍රමුඛතම යුතුකම වන්නේ ය.

සබ්බ පාපස්ස අකරණං - කුසලස්ස උපසම්පදා සචිත්ත පරියෝ දපනං- ඒතං බුද්ධානු සාසනං

ශාස්ත්‍රපති, ධර්මාචාර්ය එච්.ජේ.ආර්.බුද්ධික කථිකාචාර්ය, මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය නියෝජ්‍ය විදුහල්පති, මෛත්‍රී ධර්ම විද්‍යාලය

ලොව පුරා වෙසඟේ අභිරිය

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උත්පත්තිය, බුද්ධත්වය හා පරිනිර්වාණය යන ත්‍රිවිධ මංගල්‍යයන් පෙරදැරි කොටගෙන එය සමරනු වස් බෞද්ධ ආගමිකයන් විසින් වෙසක් උත්සවය පවත්වනු ලබයි. 1999 දෙසැම්බර් මස 15 දින එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් වෙසක් පුන් පොහෝ දිනය ජාත්‍යන්තර වෙසක් දිනයක් ලෙස පිළිගැනීම තුළින් වෙසක් මංගල්‍යයේ වැදගත්කම ලොවටම විදහා පානු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් සීමා නොවෙමින්, වර්තමානය වන විට ලෝක ජනගහනයෙන් මිලියන 488 කට අධික බැතිමත්හු පිරිසක් බෞද්ධාගම වැළඳ ගෙන තිබේ. විවිධ රටවල් ආගමික උත්සව සමරනු ලබන්නේ ඔවුන්ගේ ම සංස්කෘතියකට අනුව ඔවුන්ටම අනන්‍ය වූ සම්ප්‍රදායන් ද සහිතවය. තායිලන්තයේ සිට දකුණු කොරියාව, උතුරු කොරියාව, ඉන්දියාව, මියන්මාරය, චීනය, ජපානය සහ මැලේසියාව දක්වා සෑම රටකම තමන්ගේ සම්ප්‍රදායන්ට අනුකූලව ආගමික උත්සව සමරනු ලබයි. මේ අතරින් තෝරාගත් රටවල් කීපයක් ඇතුළත් කරමින් ලෝක බෞද්ධ සංස්කෘතිය පිළිබඳව පාඨක ඔබේ දැනුම පුළුල් කිරීමට මෙම ලිපිය තුළින් බලාපොරොත්තු වේ.

බුරුමයට බුදුදහම පැමිණීම

ක්‍රි.පූ 3 වන සියවසේ අශෝක අධිරාජ්‍යයාගේ සමයේ සිට නිර්මල බුද්ධ ධර්මය

වර්තමානය දක්වා පිරිසිදු අන්දමින් රැකගත් රටක් ලෙස බුරුමය හඳුන්වා දිය හැක. බුරුමයේ එන පාරම්පරික ජනප්‍රවාදයන්ට අනුව එරටට බුදු දහම පැමිණ

ඇත්තේ බුදුරදුන් ජීවත් ව සිටියදී ම ය.එනම් තපස්සු හල්ලුක වෙළෙඳ දෙබෑයන් බුදුරදුන්ගේ කේශ ධාතු රැගෙන බුරුමයට පැමිණි කාල වකවානුවේදීය. ථේරවාදී බුදු දහම ඉහළින්ම අදහන බෞද්ධ රටක් වන බුරුම ජාතීන් නිදහස් වින්තන ශක්තියකින් යුත් සමගි සම්පන්න ජාතියක් බව කිවයුතු වේ.

තායිලන්තයට බුදුදහම පැමිණීම

සියම හෙවත් තායිලන්තය ලංකාව මෙන්ම ථේරවාදී බුදුදහම ප්‍රබල ව පවතින රටවල් අතුරින් එකකි. ශතවර්ෂ විස්සකට වැඩි

දීර්ඝ ඉතිහාසයක් හිමි තායිලන්තයට බුදු දහම දායාද වී ඇත්තේ අශෝක රජුගේ ධර්ම ප්‍රචාරක නිමිට්තයක් ලෙස පැමිණීම මගින් බව තායිලන්ත ජනප්‍රවාද වල සඳහන් වේ. අතීතයේ දී සියම් රාජ්‍යයේ ඇතැම් ප්‍රදේශ වල මහායාන ධර්මය ඇදහීමට ලක්වී ඇති බවට ඇති බවට සාක්ෂි හමු වුවත් වර්තමානය වන විට ථේරවාදී බුදු දහම රාජ්‍ය ආගම ලෙස ඇදහීමට ලක් කරයි. වාර්ෂිකව පවත්වන වෙසක් උත්සවය තායි ජාතිකයින්ගේ වැදගත්ම උත්සවයක් වේ. මෙදින රට පුරාම ආගමික මාතෘකා යටතේ ප්‍රසිද්ධ කතා පැවැත්වීම විශේෂ ලක්ෂණයක් ලෙස දැකිය හැකි වේ.

චීනයට බුදුදහම පැමිණීම

චීන වංශකතා අනුව ක්‍රි.පූ 217 දී චීනයේ ෂෙන්මි ප්‍රදේශයට බුදු දහම වැඩිමවන ලදී. ක්‍රි.පූ 122 දී රතුන් බුදු පිලිමයක් ද චීනයට ගෙන එන ලද බව එරට වංශ කතාවල ඇතුළත් ය. එවකට චීනයේ අධිරාජ්‍යයා ලෙස සිටි මින්-හි අධිරාජ්‍යා දිනක් රාත්‍රියේ විදේශීය ශාස්තෘවරයෙකුගේ පිළිමයක් සිහිනයෙන් දුටු බවත් එම ශාස්තෘවරයා පිළිබඳ තොරතුරු සොයාගෙන ඒමට දුන පිරිසක් ක්‍රි.ව 67 දී ඉන්දියාවට යැවූ බවත් කියවේ. එම දුන පිරිස ආපසු යන අතරවාරයේදී කාශ්‍යප මාතෘංග නම් හික්ෂුව චීනයට ගොස් බුදුදහම ප්‍රචාරය කිරීම ආරම්භ කළ බව සඳහන් වේ

ජපානයට බුදුදහම පැමිණීම

ජපානයේ අසල්වැසි රටක් වන කොරියාවේ කුදුරා රාජ්‍යයේ රජතුමා විසින් ජපානයට බුදුදහම හඳුන්වා දී ඇත. එතුමා විසින් බෞද්ධ පොත්පත් රැසක් ද ,ලෝහ බුදු පිලිමයක්ද ක්‍රි.ව 552 දී කිම්මෙයි නම් එවක අධිරාජ්‍යා වෙත එවන ලද්දේය. ජපානයට පැමිණි මහා වසංගතයක් හේතුවෙන් බුදුදහම ප්‍රතිෂ්ඨාපනයට බාධා පැමිණි අතර ජපානයේ බුදුදහම තහවුරු වීමේ යුගය එළඹියේ ක්‍රි.ව 592 දී කිම්මෙයි අධිරාජ්‍යාගේ දුවක වන සුයිකෝ කුමරිය අධිරාජ්‍යයා විමත් සමගයි. මෙලෙස ලොව පුරා බුදුදහම පැතිර යාමත් සමගින් අප ප්‍රධාන බෞද්ධාගමික උත්සවය වන වෙසක් උත්සවය මෙම රටවල් ද විවිධාකාරයෙන් සමරනු දක්නට ලැබේ. සෑම වසරකම මැයි මාසයේ, එනම් සිංහල ක්‍රමයට වෙසක් මාසයේ පූර්ණා චන්ද්‍රයා

දිස්වන දින වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනය ලෙස සලකනු ලැබේ. වෙසක් මාසය තුළ පූර්ණා චන්ද්‍රයන් දෙදෙනෙකු සිටි නම් ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව කාම්බෝජය සහ මැලේසියාව යන රටවල් පළමු පොහෝ දින වෙසක් සමරන අතර තායිලන්තය, සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් දෙවන පොහෝ දිනයේ දී

වෙසක් උත්සවය සමරනු ලබයි. විවිධ රටවල් අනුගමනය කරන්නා වූ දිනදර්ශන වෙනස් වීම මත පදනම්ව දින වකවානු වල වෙනස්වීම් ඇති වී තිබේ. වෙසක් දින සුදු ඇඳුමින් සැරසී වාරිතෘකුලව තම ආගමික සිද්ධස්ථානය කරා යන බැතිමත්හු මල්,සුවද දුම් පූජා කරමින් ආගමික විනාචන්වල නිරත වේ. එමෙන්ම සිය කැමැත්තට එරෙහිව රදවාගෙන සිටින කුරුල්ලන් හා සතුන් වනයට මුදා හැර ඔවුන්ගේ නිදහස ලබාදීමද සිදුකරයි. මෙහිදී දැකිය හැකි සුවිශේෂී අංගයක් වන්නේ "ස්නානය කිරීමේ වාරිතෘකු"යි. බොහෝ සිද්ධස්ථාන ඉදිරියේ කුඩා බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් තැන්පත් කර ඇති අතර බැතිමතුන් එහි උරතිය මතට ජලය වත් කිරීම මගින් ඔවුන්ගේ කෘදුරකම, වෛරය වැනි නිශේධාත්මක සිහිවිලිවලින් මහස නිරවුල් කරගැනීම සිදුකරගනු ලබයි. එමෙන්ම ඇතැම් රටවල බුදුන්ට ගෞරව දැක්වීම පිනිස සවස් යාමයේ බැතිමත්හු ඉටිපත්දම් දැල්වමින් විහාරස්ථානය වටා පෙරෙහැරක් අයුරින් තෙවරක් ගමන් කිරීම සිදු කරයි.ලොව පුරා උතුම් වෙසක් මංගල්‍යය සැමරෙනුයේ මේ අයුරිනි. අප රටේ වෙසක් සැමරුම හා සමාන වූත් වෙනස් වූත් විවිධාකාරයේ වාරිතෘ ලොව පුරා සිදු වන බව මේ තුළින් මනාව පසක් වේ. කුමන රටක සිට බුදුදහම අදහනු ලැබුවත් සියල්ලන්ගේම හක්තියාදරයට පාත්‍ර වී තිබෙන නිර්මල වූ බුදුදහම ඉදිරියටත් නොනැසී පවත්වා ගැනීමට අප සියලු ම දෙනාම අදිටන් කරගනිමින් උතුම් වූ වෙසඟට අරුතක් එක් කරමු.

නිලිකා කාවින්දී
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

උතුම් තෙමඟුල

පුන්සඳු බබළයි ගුවනේ බුදු රැස්
ලොවටම ඵලිය දෙයි වෙසගේ
ලොවටම නිවන් මග පෑදූ
වදිමු බුදුන් සිහි කර මේ

විහිදා
පෝදා
පෝදා
පෝදා

රන්කොත මුදුනින් බුදුරැස්
පින් කෙතින් සිල් සුවඳ
රන් බෝපත් සැලෙනා නඳ
ගන්ධා හඬ නංවමු අපි

පැතිරේ
පැතිරේ
අතරේ
මිතුරේ

බැතිබර සිතින් මල් මිටක් ගෙන
තෙමඟුල් දිනයේ අපි යමු බුදුන්
ඒ පින් බලෙන් නිවනේ දොර
කටයුතු කරමු මේ සසරෙන්

අතට
පුදන්නට
අරින්නට
මිදෙන්නට

සම්දන් දෙසු දහමින්
පුහුදන් අය වෙත පින්
කරුණා ගුණය දසන
නුවණින් ජනයා පොහොසත්

සැනසේවා
පෑදේවා
පැතිරේවා
වේවා

උත්තම තෙමඟුල ඵළැඹෙන
ගලා යයි අමා දිය දහර
මෙන් සිසිල් ගලමින් ගුණ
තෙමඟුල් දිනය සිහිකරලමු

දවසේ
සුවසේ
පැවසේ
මෙලෙසේ

පසන්කා සමයදාස
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වෙසක පෝය

තිලෝගුරු බුදුනිමි සදුන් දුටු
සුපින්වත් පුන් පෝ සදේ
අමාදම් සිසි කිරණ වස්සා
නහවනු මැන ලෝ තලේ..

වෙවර නණ්නා කෝට්ටි ආශා
ඉවතලා හඳවත් ගැබේ
මෙන්නා කරුණා මුදි උපේක්ෂා
පිබිද ඒවා හැම හදේ..

උතුම් බුදු ගුණ දහන් තුඩ තුඩ
රැව් නැගේවා නිරතුරේ
රෝග අමනුෂ්‍ය දුර්භික්ෂ බිය
දුරුවෙලා මෙන් සෙත සැදේ..

අසිරිමත් බුදු උපත බුදුබව
පිරිනිවන සිදු වූ දිනේ
සුපින්බර පුන් පෝ දිනකි බොදු
වෙසක් සමරමු බැති සිතින්.

W.A.M. ද සිල්වා
තෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

බුදු නිමියනි!

දහස් දක් කැපකිරීම් අතරින්
ඔබ සොයාගත් ඒ දම් හඬ
පින් තේජසින් ඇසිපිය හෙලන සැන
දමන නාලාගිරි පුවන පුදුමය
ඇතත් අදටත් මිනිස් වෙස්
ගත් නාලාගිරි සමාජය තුල
දමනය නොවේ බුදු නිමියනි මෙකල

දැරූ තන මව මැරීමට අහිංසක නම් පුතු
සැගව ඇති පින් සහිත දැරුණු යක් තෙම
අඟුල් මල් නා ආලවක යකු
ඔබේ එක් වදනකින් රහත් ඵල ලැබ
ඇතත් අදටත් අඟුල් මල් සමාජය තුල
නොහැකි වී ඇත ඔබ නික්මවන්නට

ඵදා ඔබ දුන් අමා දම් පෙල
ඵකඳු අකුරක්වත් නොහැර ඵදා සිට
ඇතත් අදටත් සමාජය තුල
ඵනි හරය අවබෝධ කර ගැනුමට
කාලය නැත මේ දුවන සමාජය හට

සත්‍ය වී ඇත ආරෝග්‍ය පරමා ලාබා
තැන තැන මැරී ඇත මිනි කඳුගොඩ
සමාජය ඇත අද ලොකු ව්‍යසනයක
උදාවනු පිනිස සෞභාග්‍යය සත්හට
වඩිනු මැන නිමියනි නැවත පොලවට

දීපංකර ගෞතම බුදු සම මගහැරුණු
මෙතේ බුදු නිමි හෙලන කල පස්මනා බැලුම්
සිරිලක උත්තම දිවයිනක් කර තැබුමට
මේ උතුම් වෙසගේ අදිටන් කරගමු!!!

M.A.දිල්මි ජෙනාරා මොරගම්මන
පලමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

ධර්ම මහසීකාරයේ මහා කුසලයන් රැස්කර ගත හැකි සතර සතිපට්ඨාන විවරණය

නිර්වාණ අවබෝධය සඳහා බුදුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද සතර සතිපට්ඨානය යනු සතිය හෙවත් සිහිය පවත්වා ගැනීම පිලිබඳ මූලික ක්‍රමවේද 04 කින් යුක්ත වන ප්‍රායෝගික ව්‍යායාමයකි. නිර්වාණය තුළ පවතින මූලික ස්වභාවය ශුන්‍යභාවය ලෙස හැඳින්වේ. එය පරම ජීවිතයක්වය, බුද්ධ ස්වභාවය යනාදි දෙසද දැක්විය හැකිය. එහිදී මිරිඳුවක් ලෙස සලකන විද්‍යානයෙන් සාධන ලද මමන්වය නැති වී ආධ්‍යාත්මික සහ බාහිර යන අන්ත දෙක ඉවත්ව යන අතර එමගින් පරම ජීවිතයට පත්වෙන බව පැවසෙයි. මමන්වය යනු හුදෙක් සිතුවිල්ලක් පමණක් වන අතර සිතුවිල්ල යනු හේතුවලයි. සිතුවිල්ල මගින් සත්වයෙකු හසුරුවයි, ඒ සිතුවිල්ල සැකසෙනුයේ පංචායතනවලට බාහිර රූප ස්පර්ශ වීමේ හේතුව මගින් මිසක් පුද්ගල මැදිහත්වීමකින් නොවෙයි. එබැවින් එය ස්වභාවධර්මයට අයිති දෙයක් ලෙස සලකයි. ඒ හැර එම සිතුවිලි පුද්ගලයෙකු විසින් සකස් නොකරයි. එබැවින් එම සිතුවිලි තුළ පුද්ගලයෙකු නැති බව පැවසේ. එනම් "මම" යනු මිරිඳුවක් බවයි. ඒ අනුව සත්වයින් කරන කියන ක්‍රියාවන් තුළ පුද්ගලයෙකු නොමැත. "මම" යනුවෙන් කෙනෙකු නොමැත. ඇත්තේ හේතුවලින් පමණි. මෙය සරලවම හේතුවල ක්‍රියාකාරිත්වය ලෙස හඳුන්වයි. එබැවින් විශ්වයේ පවතිනුයේ හේතුවල ක්‍රියාකාරිත්වයක් මිස පුද්ගල ක්‍රියාකාරිත්වයක් නොවන බව කියැවේ. පංචායතනවලට බාහිර රූප ස්පර්ශ වන මොහොතේ සිතුවිල්ල හෙවත් විද්‍යානය ඇඳිය නොහැකි වේගයකින් සමුදයවී එතනම නිරෝධ වන බව බුදුන් වහන්සේ වදාරා ඇත. මෙලෙස විද්‍යාණ කෝටි ප්‍රකෝටි ගණනක් එක මොහොතක් තුළ ඇතිවෙමින් නැතිවෙමින් යයි. මෙය සමුදය-නිරෝධය ක්‍රියාවලිය ලෙස හැඳින්වේ. මෙම සමුදය සහ නිරෝධය තුළ පවතින අසාමාන්‍ය වේගය නිසා එය කෙනෙකුට නොපෙනී යයි. නිරෝධය වන මොහොතේ හේතුවලයක් මත සැකසුණ "මම" නම් මායාව ස්වභාවධර්මය තුළ එක් ක්ෂණිකව නැතිවී යයි. අසංඛ්‍යය ගණනකින් ඇතිවන මෙම විද්‍යාණ නිරෝධය වන අයුරු නොදැනිය බැවින් එක දිගටම පවතින පුද්ගලයෙකු පවතින බව කාය සංස්කාරයන් සමග සත්වයා රැවටීමකට බඳුන්වන අතර ඒ තුළ සපරි නිර්මාණය වෙන බව කියැවේ. එබැවින් විද්‍යාණය ඇතුළු සියලු සංස්කාර පහල වන්නේ අසුරුසැණයක් මෙන් වූ මේ මොහොතේ හෙවත් වර්තමානයේ වන අතර එය මොහොතක්වත් නොපැවතී එතනම නිරුද්ධ වී යයි. ඒ අනුව අතීතයේ සිට පැවත එන එකම විද්‍යාණයක් නොමැත. පවතින්නේ මේ මොහොතේ හෙවත් වර්තමානයේ හට ගන්නා විද්‍යාණයක් පමණි. එබැවින් විශ්වයේ පවතිනුයේ මේ මොහොත හෙවත් වර්තමානයක් පමණක් බව කියැවේ. නමුත් ඒ මොහොතේ ඇතිවන විද්‍යාණයද ඒ

තුළම නැතිවී යයි. එබැවින් වර්තමානයකදී නොමැති බව තවත් ගැඹුරට යන විට පසක් වෙයි. මෙම සංසිද්ධිය නොදැනිය බැවින් "මම" යනුවෙන් පුද්ගලයෙකු සිටින බවත් "මම" අතීතයේ සිට පැවත එන කෙනෙකු බවත්, තමන්ට දැකීම සඳහා අනාගතයක්ද පවතින බවටත් සත්වයා රැවටෙයි. එබැවින් අතීත, වර්තමාන සහ අනාගත නම් කාලානු ක්‍රීත්වය විද්‍යාණයට සැකසෙන්නක් පමණක් අතර එය හුදෙක් සිතුවිල්ලක් පමණක්ම විනා විශ්වයේ පවතින දෙයක් නොවන බව හෙවත් අකාලික බව පැවසේ. ඒ අනුව සසර නිර්මාණය විමෙහිලා හේතුවලක වී ඇත්තේ ආධ්‍යාත්මික ප්‍රතිරූපය හෙවත් නමුත්තේ ඇතුළත්තය (විද්‍යාණය) වන අතර බාහිර ලෝකය නොවන බව පැහැදිලිය. කුඩා කල ඇසින් දකින රූපයට කණින් ඇසෙන ශබ්දය එකතු වී නාමරූප සකසා ගැනීම මේ සඳහා සරලම උදාහරණයක් ලෙස ගත හැකිය. ඇසින් දකින වර්ණ රූපයකට (ධාතුවකට) නාම ගැළපීම සිදුවනුයේ කුඩා දරුවාට කණින් (සෝන) එම නාම ඇසීමට සැලැස්වීමෙනි. ඒ අනුව රූපයට නාමය එකතු කරගැනීම දරුවා විසින් සිදු කරයි. එනම් අනුසෝන ක්‍රමයයි. අනුසෝන පටිපදාවෙන් සසර සැකසෙන බව කියැවෙනුයේ එබැවිනි. එම නාමරූප සකසා ගත්තේ සිතුවිල්ල හෙවත් විද්‍යාණය මගිනි. නමුත් එම නාමරූප සැබැවින්ම බාහිර ලොව මත නොපවතී. මෙය නොදැනීම නිසා විද්‍යාණ මායාව විසින් සැකසූ නාමරූප ඇතුළු සමස්ත ලොව පිලිබඳව කෙලෙස් ධර්ම මොහොතකින් මොහොත පහල වෙයි. එමෙන්ම ඒවාද එතනම නැතිවී යයි. මෙය නොදැනිය බැවින් මෙම මිරිඳුව සැබැවක් ලෙස ගෙන,ආත්මිය දෙයක් ලෙස ගෙන සත්වයාට දුක ඇතිවීම සිදුවෙයි. වතුරාර්ථ සත්‍යය දැකිය හැක්කේ මෙය ප්‍රත්‍යක්ෂ වීම තුලිනි. එබැවින් බාහිර ලොව ඇති ආධ්‍යයනයෙන් මෙය විසඳා ගත නොහැකි බව පැවසේ. "සත්‍යය ඇත්තේ මබ තුලය, එය බඹයක් තරම් වූ බඹක් කය තුලින්ම සොයා ගත හැකිය" යැයි පවසා ඇත්තේ මෙම රහසම වෙයි. මෙය තමා තුලින් දැකිය යුතු ධර්මතාවයකි. මෙම විද්‍යාණ මායාව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගැනීමට ඇති මූලිකම ක්‍රමය සතර සතිපට්ඨානය නම්වෙයි. සතිපට්ඨානය සහ සතර සතිපට්ඨාන භාවනාව යනුවෙන් කොටස් දෙකක් පවතී. සතිපට්ඨානය තුළ නාමරූප පරියාය ඇතුළු ඉහත දැක්වූ සියලු ස්වභාවික ක්‍රියාකාරිත්වය හඳුනා ගැනීම සිදුවේ. ඉන් පසුව සතර සතිපට්ඨානය වැඩි මූලිකම ක්‍රමය අවබෝධයට පහසු වනු ඇති බව කියැවේ. කායානුපස්සනාව, වේදනානුපස්සනාව, චිත්තානුපස්සනාව, ධර්මානුපස්සනාව ලෙස සතර සතිපට්ඨානය කොටස් 04කට බෙදයි

01. කායානුපස්සනාව
කායානුපස්සනාව කොටස් 14 කින් යුක්තය. ඒවා නම් ආනාපාන පබ්බ,

ඉරයාපට් පබ්බ, සමපජ්ඤද පබ්බ, පටික්කල මහසීකාර පබ්බ, ධාතු මහසීකාර පබ්බ හා කොටස් නවයකින් යුක්ත වූ නව සිව්විකා පබ්බ යි. යමෙක් සතිපට්ඨාණ භාවනාව වඩයි නම් මනුෂ්‍යයන් පංච නිවර්ණයට පත් වූ පසු කායානුපස්සනාව ඉබේ වැඩෙයි. යමෙක් කායානුපස්සනාව නිසියාකාරව වඩයි නම් මහු බුද්ධ දේශණාව අනුව මළමිනියක් සේ කය කෙරෙහි අවධානයෙන් සිටිය යුතුය. ඒ තුළ කාය ස්පර්ශයක් පමණක් පවතින අතර එය දැනෙන පුද්ගලයෙකු නොමැත. එම ස්පර්ශයට, වේදනාවට අයිතිකාරයෙකු නොමැත. පවතිනුයේ හේතුවල දුකමක් පමණි. මෙවිට ඒ මොහොතේ/වර්තමානයේ කයෙන් හඳුනා පංචස්කන්ධය නිරික්ෂණයට ලක්වේ. මෙම පංචස්කන්ධ නිරික්ෂණයන් තුළ තමන්ගේ දැක්මට නිරික්ෂණය වන්නේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම පමණි. එනම්, අයිතිකරුවෙකු/ පුද්ගලයෙකු නොමැති, හේතුවල දුකමක් පමණක්වූ කාය ස්පර්ශය තුළ රැවටීම නිසා මමන්වය සාදාගැනීම තුළ මම සහ ලෝකය මැවීම සහ ඒ තුලින් ත්‍රිලක්ෂණ පහල වීම සිදු වන බව දැනීම. නැති ලෝකයක් සාදා දුන් විට දුක නිර්මාණය වන අතර එවැනි මෙකැසන් නැති බව දැනගත් විට දුක හට නොගනී. මෙය සරලම සංසිද්ධියයි. සමමා දිවිය යනු වතුරාර්ථ සත්‍ය අවබෝධයයි. වතුරාර්ථ සත්‍ය නොමැති විට සංසාර ගත සත්වයාගේ දිවිය තුළ විවිධාකාර දැක්මයන් පැවතිය හැක. එනමුත් සමමාදිවිය ඇති විට දැක්ම තුළ අන්තර්ගත වන්නේ වතුරාර්ථ සත්‍ය පමණි.

02. වේදනානුපස්සනාව
පංචායතනවලට බාහිර රූප ස්පර්ශ වන ක්ෂණයෙහි දැනීමක් ඇති වේ. එම දැනීම ඇතිවීම-නැතිවීම මෙහිදී විපස්සනා කෙරේ. උදාහරණයක් ලෙස ආලෝක කිරණ රූප පෘෂ්ඨ මත වැදී පරාවර්තනය වන කිරණ අසෙහි ගැටීමෙන් බාහිර රූප මෙලෙස වර්ණ රූපය ලෙස ප්‍රතිබිම්බ වෙයි. එම ප්‍රතිබිම්බ වෙත රූපය ගැන එම ක්ෂණයෙහිම වින්දනයක් ඇති වේ. එය ප්‍රියජනක, අප්‍රියජනක, සාමාන්‍ය වින්දනයක් විය හැකිය. ඒ තුළ ලෝහ,ද්වේශ,මෝහ සැකසීම සිදුවෙයි. අනිත්‍ය,දුක්ඛ,අනාත්ම පහල වෙයි. එම වින්දනය ඇතිවන මොහොතේම නැතිවී යයි. මෙම නැතිවීම (නිරෝධය) විපස්සනාව මෙහිදී මූලිකවම සිදුවේ. එහිදී කිසිදු සංස්කාරයක් නිත්‍ය වශයෙන් නොපවතින බව අවබෝධ වෙයි. දුක නැති කල හැක්කේ මෙම නිරෝධය දැකීමෙන් පමණි. මන්ද යත් දුක හටගත්තේ නමුත් තුළ ඇතිවූ රැවටීම මත බවත්, එය එක් ක්ෂණිකව නැතිවී යන බවත් පසක් වෙත බැවිනි. වේදනානුපස්සනාව කොටස් 9 කින් යුක්ත ය. ඒවා නම් සුඛ වේදනා, දුක්ඛ වේදනා, උපේක්කා වේදනා, සාමස සුඛ වේදනා, සාමස දුක්ඛ

වේදනා, සාමස උපේක්කා වේදනා, නිරාමස සුඛ වේදනා, නිරාමස දුක්ඛ වේදනා හා නිරාමස උපේක්කා වේදනා යි

03. චිත්තානුපස්සනාව
පංචායතනවලට බාහිර රූප ස්පර්ශයෙහි සිතුවිලි පහල වෙයි. එම සිතුවිලි විවිධාකාර ලෙස කොටස් කල හැකිය. ඒ තුළ ලෝහ,ද්වේශ,මෝහ සැකසීම සිදුවෙයි. එනම් දුක හට ගනියි. එම සිතුවිල්ල ඇතිවන මොහොතේම නැතිවී යයි. මෙම නැතිවීම (නිරෝධය) විපස්සනාව මෙහිදී මූලිකවම සිදුවේ. එහිදී කිසිදු සංස්කාරයක් නිත්‍ය වශයෙන් නොපවතින බව අවබෝධ වෙයි. දුක නැති කල හැක්කේ මෙම නිරෝධය දැකීමෙන් පමණි. මන්ද යත් දුක හටගත්තේ නමුත් තුළ ඇතිවූ රැවටීම මත බවත්, එය එක් ක්ෂණිකව නැතිවී යන බවත් පසක් වෙත බැවිනි. චිත්තානුපස්සනාව කොටස් 16 කින් යුක්ත ය. ඒවා නම් සරාග චිත්ත, චිතරාග චිත්ත, සද්දේස චිත්ත, චිතද්දේස චිත්ත, සමෝහ චිත්ත, චිතමෝහ චිත්ත, සංකිත්ත චිත්ත, චික්ඛිත්ත චිත්ත, සමාහිත චිත්ත, අසමාහිත චිත්ත, මහග්ග චිත්ත, අමහග්ග චිත්ත, සොත්තර චිත්ත, අනුත්තර චිත්ත, විමුක්ත චිත්ත හා අවිමුක්ත චිත්ත යි

04. ධර්මානුපස්සනාව
පංචායතනවලට රූප ගැටීම මත විද්‍යාණයේ නාමරූප හට ගැනීම සහ නවලෙහිම එම නාමරූප නැතිවීම විපස්සනාව මෙහිදී සිදු වේ. පංච උපාදානස්කන්ධය ඇතිවී නැතිවී යන අයුරු මෙහිදී විපස්සනා විමක් ඒ අතර සිදුවේ. නාමරූප යනු විද්‍යාණයේ හටගැනීමක් මිස බාහිර සත්‍ය වශයෙන් පවතින දෙයක් නොවන බවත් ඒ හටගත් දෙය හටගත් ක්ෂණය තුළම නැතිවී යන බවත් ක්ෂණය වීම තුළ නාමරූප යනු මිරිඳුවක් පමණක් බව පසක් කරගනී. දුක,දුක හටගැනීමට හේතුව,දුක නැතිකිරීමේ මාර්ගය ඒ තුලින් දැන ගැනීම සිදුවේ. ධර්මානුපස්සනාව කොටස් 5 කින් යුක්ත ය. ඒවා නම් නිවර්ණ පබ්බ, ස්කන්ධ පබ්බ, ආයතන පබ්බ, ඛොජ්ඣංග පබ්බ හා සච්ච පබ්බ ය. ලොවිතුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ පිලිබඳව අසීමිත අවල ඉද්ධාවක් ඇතිවීමට හේතු වනුයේ උන්වහන්සේ සොයාගත් මෙම විශ්ලිත ධර්මතාවය ආධ්‍යයනය කිරීම සහ තේරුම ගැනීම තුලින් පමණි. විශ්වයේ මෙම රහස සොයාගත හැක්කේ බුදුවරයෙකුට පමණි. එබැවින් සසරේ අතරමංච ඇති අසරණ සත්වයින්ව ඉන් මුදවා ගැනීමේ මග පෙන්විය හැක්කේද බුදුවරයෙකුට පමණි.

ඊ සෙවිමිණි හංසිකා ජයරත්න
දෙවන වසර
මුල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

නූතන බෞද්ධයා

ලිපිය ලිවීමට පෙර පනන්නම් මෙලෙස.. කොරෝන උවදුර ලෝකයෙන් තුරන් වී සියලු ලෝකවාසී ජනතාව නිරෝගිමත් වේවා..

බෞද්ධයා යනු කවුරුන්ද..? මා හට හැගෙන ලෙස නම් අවම වශයෙන් පන්සිල් පද පහ ආරක්ෂා කර ගෙන සිටී නම් ඔහු බෞද්ධයෙකි. සිත කය වචනය සන්සුන් කර ගෙන අකුසලින් වැලකී කුසල් දහමෙහි යෙදේ නම් ඔහු බෞද්ධයෙකි.

වර්තමානයේ බොහෝ බෞද්ධ යැයි පෙන්වීමට උත්සාහ කරන අය අප බොහෝ තැන්හිදී දැක ඇත. තමන්ගේ නම ගසා ගැනීම , ප්‍රසිද්ධිය උදෙසා ඕනෑම දෙයක් කරන නූතන බෞද්ධයෝ සමාජයේ ඕනෑ තරම් ඇත. කතාවට පිවිසීමට පෙර කිව යුතු කරුණක් ඇත. එනම් මම මෙහි දී කතා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ සැබෑ බෞද්ධයා ගැන නොව. නූතන මූලාවේන් වෙලි සිටින බෞද්ධයා ගැනයි. මම ඒවැනි පුද්ගලයන් නූතන බෞද්ධයා ලෙස හඳුන්වන්නේ ඔබේ ද මගේ ද පහසුව උදෙසාය.

නූතන බෞද්ධයා සියල්ල සිදු කරන්නේ තමාගේ ප්‍රසිද්ධිය , නම ප්‍රදර්ශනය කිරීමටයි. පන්සලට හැන්දක් පිගානක් දන්නන් අහවල් උපාසක මහතාගේ දානයකි ලෙස ගසයි. එසේ දුන් විට තමාගේ නම අනෙක් අයට ද ඇසෙන්නට කීමෙන් ඔහු සතුටු වෙයි. බැරි විමකින් හෝ නම නොකිව්වහොත් ගෙදර ආ විගස භාමුදුරුවන්ගේ ජාතකය කියවන්නේ කල කුසල ක්‍රියාවේ ඵලය නිෂ්ඵල කරමිනි. ඇත්තටම සිදු විය යුතු දේ එයද? දෙයක් යහපත් සිතින් දුන් දීම ප්‍රමාණවත් නොවේ ද ?

බොහෝ දෙනා වර්තමානයේ පන්සිල් පද පහ ආරක්ෂා කර ගැනීමට නොහැකිව තමා කඩ කරන පදය මග හරී. සුරාමේරය පදය කියන විට බොහෝ පිරිමි අයගේ ඇස් හොරෙන් අනෙක් පිරිමින්ගේ මුඛ දෙසට යොමු වේ. විවිධ තර්ක විතර්ක ගෙනමින් තමාගේ නොහැකියාව වසා ගෙන තමා විසින් තම සිත සනසා ගනියි. බුදුන් වහන්සේ නොකල යුතු වෙළඳාම් 5ක් වදාල සේක. මස් මාංශ , සත්ව, මත්පැන් මත් ද්‍රව්‍ය , අවි ආයුධ, වස විස වෙළඳාම් එසේ නොකල යුතු වෙළෙඳාම වේ. මිනිසුන්ට අහිතකර ද්‍රව්‍ය යොදා ආහාර නිෂ්පාදන කිරීමද වස විස වෙළඳාම් වේ, නූතන බෞද්ධයා සිතන්නේ කුමන වෙළඳාමක් කලත් තමාගේ නම කියා ලොකු දානයක් දුන් පසු ඒ පවි අහවර බවයි. එසේ නමා තමාගේම සිත රවටාගෙන සැනසීමක් ලබයි.

අද වන විට දහම වදාල අප මහා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තෙමඟුල සැමරීම පවා වෙළඳාමක් අරුත් සුන් වූ නාඩගමක් බවට පත්කරගෙන හමාරය. වෙසක් උත්සවයෙහි අපට ලබාගත යුතු බොහෝ දේ නිබිය දී මෙසේ මං මූලාවූවන් ලෙස හැසිරීම කනගාටුට කරුණකි. වෙසක් කුඩුවක් කඩෙන් රැගෙනවිත් ලස්සන බල්බි වැල් දමා නිවසේ ඵල්ලා, තමාගේ නිවස, පාර , ගම, අනෙක් නිවසට, පාරට, ගමට වඩා ලස්සන කිරීමට තරගයක් නිර්මාණය කර ගනී. පාරේ කොඩි වැල් දමන විට එයට දායක නොවන කෙනෙක් දුටු විට ඔහුගේ ජාතකය මතක් කරයි.

වෙසක් කුඩු නිවසේ සියලු දෙනා එකතුව සැදිය යුතු ය, එයට පහනක් හෝ ඉටිපන්දමක් යොදා ආලෝකමත් කල යුතු ය . සුලගට සෙලවී කුඩුව ගිනිගත්කල තමාගේ ලමයාට වටහා දෙන්න ඔබද වටහා ගන්න අප කොතෙක් දුක් මහන්සියෙන් යමක් සිදුකලද ඒ සියල්ල ක්ෂණයකින් විනාශ වී යා හැකි බව. පාරේ කොඩි වැල් දමන්න තරගයට නොව ගමේ එකමුතු බව ධාර්මික බව වර්ධනයට. පාරේ පහන් දල්වන්න එයින් මාර්ගයේ මගීන්ට ආලෝකයක් ලැබේවා යන හැඟීමෙන්. දන්සල් දෙන්නේ නිවසේ උයන්නෙ නැතුව වාහනෙන් ගොස් පෝලිමේ සිට විනෝද වීමට නොව දුගී මගී යාවකයන්ට බව වටහා ගන්න. වෙසක් පන්සල් හිස් වන දන්සල් ෆුල් වන විගඩමක් නොකරගන්න.

නූතන බෞද්ධයා සමාජ ජාලා මාධ්‍ය තුල තමා බෞද්ධ යැයි පෙන්වීමට ආගමට අපහාස යමක් දැමූ විට එය දැමූ පුද්ගලයාට පරුෂ වචනයෙන් සංග්‍රහ කරයි. තමාට අපහාස කරන පුද්ගලයාට පවා මෙමඟී කරන ලෙස බුදුන් වදාල දහම ඉතා අභියසක දහමකි. එය විනාශ නොකර බෞද්ධ ආගමේ නියම අර්ථය දැන හැසිරීම ආගමේ ද තමාගේ ද යහපැවැත්මට හේතු වේ.

ධර්මය අනුගමනය කරන්න. ධර්මය ආරක්ෂා කරන්න. මූලාවේන් මිදෙන්න. බුදුන් දෙසූ මැදුම් පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්න. ආලෝකය පෙනී පෙනී අදුරේ අතපතගාන මං මූලාවූවන් නොවන්න. " ධම්මෝ භවේ රක්ඛති ධම්මචාරී "

W.නනුප් ධනංජය
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

බැරි සිල්

“පුතා අද මියුසික් ක්ලාස් ගියාම, මතක් කරල කියන්න ලබන සතියේ ඔයාට ඉස්කෝලේ වැඩක් නිසා එන්න වෙන්නෙ නෑ කියලා.”

“අනේ අම්මේ මටනම් බෑ බොරු කියන්න. මං කියනවා කෑමපින් යන නිසා එන්න වෙන්නෙ නෑ කියලා.”

මේ මාගේ නැන්දනිය හා ඇගේ ලොකු පුතා අතර ඇති වූ සංවාදයකි.

“අනේ පුතේ එහෙමනම් කරන්න එපා. එහෙම වුනොත් මට එදාට සල්ලි ගෙවන්න වෙනවා.” නැන්දනිය අයදීයි.

සංගීත පන්තියට නොපැමිණෙනම් සති දෙකකට පෙර දැනුම් දිය යුතුය. නැතිනම් නොවැළැක්විය හැකි හේතුවක් තිබිය යුතුය. මේ දෙකම නොවේ නම් පන්ති නොපැමිණියත් මුදල් ගෙවිය යුතුය.

“එහෙම වුනොත් ඉන්ස්ට්‍රක්ටර්ට සල්ලි ලැබෙන්නෙ නෑ, ඒ මනුස්සයා ජීවත් වෙන්නෙ ප්‍රයිවට් ලෙසන්ස් වලින්. මට නම් බැහැ බොරු කියන්න.” පුතා දැඩිව අවධාරණය කරයි.

“මේ ළමයා හරිම හිතුවක්කාරයෙක්. ඇයි මේ වගේ දේකදිවත් බොරුවක් කියන්න බැරි.....?” නැන්දනිය කෝපයෙන් කැනගසන්නීය.

කිසිදු පන්සිල් නොගන්නා, කිසිම ආකාරයේ ඇදහිල්ලකට යටත් නොවන පුතා, බොරුවක් කීම මහා වරදක් ලෙස දකීයි. එහෙත් සෑම දිනකම නොවරදවා පන්සිල් ගන්නා නැන්දනිය තමා යෝජනා කරන බොරුව නොකීම ගැන කෝප වී කැනගසයි.

එක් උත්සව අවස්ථාවකදී බමන මතින් සිටි එක් අයෙක් ඉතා ප්‍රීතියෙන් ප්‍රමුද්‍රිතව, අපූරු ප්‍රකාශයක් කළේය.

“දන්නවද වැඩක්, දැන් අපේ ලොකු භාමුදුරුවෝ පන්සිල් දෙනකොට සුරාමේරය මජීපපමා..... කියන්නේ නැහැනේ.”

ඔහුගේ අනෙකුත් මධුලෝලි මිතුරන් මේ කියමනෙන් අමන්දානන්දයට පත්ව කළ නොයෙකුත් ප්‍රකාශ මට අද හරිහැටි මතක නැත. ඔහු බමන මතින් වුව කී දේ සැබෑවක් නම් කාරණය ඉතා පැහැදිලිය. ඒ පංසලේ වඩාත් ක්‍රියාකාරී පිරිමි දායකයින් අතර වැඩි දෙනා මධුලෝලීන් බව ලොකු භාමුදුරුවන්ට රහස්‍ය නොවන බවය. ඉතා දැන උගත්කම් ඇති උන්වහන්සේ, සෑම දිනකම මේ පිරිස බලහත්කාරයෙන් මෙන් ඉටු නොවන දෙයකට පොරොන්දු කරගැනීම අවැඩක් යැයි සිතා උපන් හුදී පහන් සංවේගයෙන් මෙසේ කරනවා වෙන්නට පුළුවන.

සැමදා පන්සිල් ගන්නා නැන්දනියට තමන්ට අවාසි සහගත අවස්ථාවකදී බොරුවක් කීම මහ ලොකු කජීපක් නොවීමත්, කිසිම ඇදහිල්ලකට යට නොවූ පුතා එය වැරද්දක් ලෙස දැක නොකිරීමත් අපට කියාදෙන්නේ කුමක්ද.....?

ඇය බොරු කීම පිළිගන්නේ පවක් ලෙසයි. පවක් කිරීමෙන් ලැබෙන අනිටු ව්‍යය තමාට පෞද්ගලිකව ලැබෙන්නක් ලෙස සිතීමට අපේ පන්සිල් ගන්නා සමාජය ඇයව හුරුකර ඇත. ඒ නිසා එම කුසල කර්මයන් එය කිරීමෙන් ලැබෙන පෞද්ගලික වාසියත් කිරා මැන බලා තෝරා ගැනීමට ඇය නිරන්තරයෙන් පෙළැඹේ. එහෙත් පුතා, බොරු කීම පවක් සේ නොදකීයි. ඔහු එය සලකන්නේ වැරද්දක් ලෙසය. ඔහු බොරු නොකියන්නට පෙළැඹෙන්නේ, ශිෂ්ට සම්පන්න සමාජයකට එය නුසුදුසු නිසා මිස පවි පළදෙන්නේ යැයි ඇති බිය නිසා නොවේ.

උදේට පන්සලේදී “මම සුරාපානයෙන් වළකිමි” යි කියා පොරොන්දු වී හැන්දෑවට අඩියක් ගහන බහුතරය එය පවක් සේ සිතා කනස්සළු වෙනවාදැයි මම නොදනිමි. වර්තමානය වන විට පන්සිල් ගන්නා සංස්කෘතියක් ඇති අප, අපටත් නොදැනීම පොරොන්දු කඩකිරීමට පුරුදු වී ඇති හා එසේ පොරොන්දු කඩකිරීම පිළිබඳව කිසිදු කනස්සල්ලක් නැති ජාතියක් බවට පත්කර තිබේදැයි වරෙක මට සිතේ.

පන්සිල් දෙන අපේ ගෞරවනීය ස්වාමීන් වහන්සේලාට ද මා ඉහත කී ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේ මෙන් බැර සිල් අතහැර ඒ කාර්ය කිරීමෙන් සිදුවන පොරොන්දු කඩකිරීමේ අවැඩ නවතාලීමට හෝ කටයුතු කිරීමට පුළුවන.

ඉටුකරන්නට සුදානම් නැති පොරොන්දු ලබාදීම දේශපාලඥයින්ට පමණක් පටවා “ශේප්” වන්නට හඳුනා පන්සිල් ගන්නා අප, අප ගැනම නැවතත් සිතා බැලුවොත් නරකද.....?

S.M. උදයංගනී සේනානායක
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සසර මංපෙන එකල කරමින් පහන් සිත් සැදැහින්
 දුරුර ලෝ දුක් සැම දහන් හට නිබද ගුණ දම් සුවද
 සතර දෙස පිස හමන බුදුගුණ සැමගේ සද සවනන
 සුසර දැමී ඇසි තිලොව සම්බුදු සසුන ලෝතුළ පහළ

පිරේවා
 වේවා
 රැඳේවා
 වේවා

මනුශිකා කෝන්ගහගේ
 පලමු වසර
 මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

ශිහානි විරසිංහ
 පලමු වසර
 මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සංසාරික ප්‍රේමයේ සදාකාලික වූ රිද්මය යශෝධරා

ප්‍රේමය වූ කලී මානව පැවැත්ම තහවුරු කරන සුවිශේෂී වූ ආධ්‍යාත්මික වූ සොදුරු විවරණයකි. ප්‍රේමය කුමක් ද යන ප්‍රශ්නයට හරිහැටි අර්ථයක් විවරණයක් තවමත් ඔබ අප අතර නැතැයි නොඅනුමානය. නමුත් මාද ඔබද ප්‍රේම කර ඇත. අද ද හෙට ද අප ප්‍රේම කරනු ඇත. එය නොරහසකි. ප්‍රේමයෙන් තොර ව අපට ජීවත් විය නොහැක. ප්‍රේමය ඒ තරමටම පුද්ගල බද්ධ වූ හැඟීමකි.

තුන් ලොවටම සාක්‍ෂ්‍යසිංහ අප තිලෝගුරු ගෞතම බුදුන් මෙලොව එදා මෙදාතුර පහළ වූ ශ්‍රේෂ්ඨතම මිනිසාය. සකල සතුන් සංසාරික දුකින් මුදුවමින් අම්බ බුද්ධ දේශනාව මේ තුන්ලොව සිසාරා දේශනා කළේ ඒ උත්තම පුරුෂයාය. එවන් වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ප්‍රනාපවත් පෞරුෂයකට පෙම් කරන්නට මෙලොව පින්කර එකම පින්සාර තැනැත්තිය යශෝදරාවන්මය. එදා මෙදාතුර මෙලොව පහළ වූ උත්තම වූ වන්දනීය වූ ගැහැනිය ඇයය. සොදුරු ප්‍රේමයේ ප්‍රතිමූර්තිය ඇයයි. යශෝදරාවන යනු යශෝධරා දේවියගේ ගුණ කඳු මනාවට විදහා දක්වන කාව්‍ය කෘතියකි. ඒ හරහා මෙතැන් සිට යශෝධරා චරිතාප්‍රදානය තුළින් වර්තමාන කාන්තාවට ගත හැකි ආදර්ශ පිළිබඳව මෙම ලිපිය හරහා සලකා බලමු.

අප මනා තිලෝගුරු ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ ගිහි කළ සිද්ධාර්ථ නම් ලබමින් ඉතාමත් ප්‍රීතියෙන් තම තරුණ විය විඳිමින් සිටිනා අතරතුර සොළොස් විය එළඹීමත් සමගම යශෝදරා දේවිය සරණ පාවා ගන්නට යෙදුණා. සුවිසල් මන්දිර වල කාමහෝගී ජීවිත ගත කරමින් මෙම දෙපළ ඉතා සතුටින් කාලය ගත කරමින් සිටින්නට විය. මෙලෙස කල් ගෙවමින් සිටින අතර මේ දෙපළට දාව රාහුල නම් වූ පුංචි පුත් කුමරෙක් මෙලොවට බිහිවිය. රාහුල පුත් කුමරුන් බිහි වූ ඇසළ පුත් පොහෝ දින සිද්ධාර්ථ කුමරු සිය ආදරණීය බිරිඳ සහ පුත්කුමරු දමා මනා අභිනිෂ්ක්‍රමණය සිදු කරනු ඇත. සකල ලෝ සත කෙරෙහි අති මහත් වූ කරුණාවෙන් සිය ආදරණීයයන් තනිකර සිද්ධාර්ථ කුමරු මෙලෙස ගිහිගෙයින් නික්මුණ දා පටන් යශෝධරාව සිය සැමියා ගැනම සිතමින් පසුතැවෙමින් කාලය ගෙවනු ඇත. ඇයගේ මෙම උත්තරීතර කැපකිරීම් පරිත්‍යාගය සමස්ත කාන්තා පරපුර කෙරෙහි ම ආදර්ශමත් විවරණයකි.

යශෝදරාවතෙහි සඳහන් පහත් කවි කොටස දෙස අවධානය යොමු කරමු.

මුව ජාතියේ ව ද පළමුව	උපන්නේ
ඒ ජාතියේ සිට නැරම මම	එන්නේ
කොයි ජාතියේ උපනන් මෙහෙසුන්	වන්නේ
මේ ජාතියේ ඇයි මා තනිකර	යන්නේ

කවියේ සඳහන් ආකාරයට සිද්ධාර්ථ යශෝධරා ප්‍රේම අන්දරය බුද්ධත්වය ලද ආත්මයට පමණක් ගෙනුණු එකක් නොවීය. ඇත සංසාරයේ සිට ඔවුනොවුන් විවිධ ජාතීන්වල ඉප ඉපදෙමින් මැරෙන්නෙ මේ සංසාර ගමන ගෙවා ඇත. මොවුන්ගේ ආලයේ සංසාරික භාවය ඒ තුළින්ම මනාව විදහාමාන වනු ඇත. කාන්තාවක් වූ කලී නිරන්තරයෙන්ම යශෝදරාවන්ගේ චරිතාංග සිය ජීවිතයට හැකිතාක් දුරට සමීප කරගත යුතුය යන්න මාගේ පෞද්ගලික අදහස් වේ. මන්ද වර්තමානයේ ආදරය යන උත්තරීතර හැඟීම ඉදිරියේ හැසිරෙන ආකාරය ඉතාම කණගාටුදායකය. තරුණියන් කාන්තාවන් තම සිතට ප්‍රේමයේ සිතුවිල්ල හැරගෙන අවසරාවේ දීම ඉතාම බුද්ධිමත් විය යුතුය. ප්‍රේමය වූ කලී හදවතට දැනෙන හැඟීමක් වුවද එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මනසට ඉඩ දිය යුතුය. හැඟීම් වලට වහල් නොවිය යුතුය. එදා බිම්බාදේවී නොහොත් යශෝදරා ව සසර පුරාවටම එක් පුරුෂයකුට ප්‍රේම කළ උත්තම කාන්තාවකි. අද සමාජයේ තරුණියන්ට ද කාන්තාවන්ට ද ඒ ආදරය නම් වූ සිතුවිල්ල තම සිතට ආ කල්හි ඉතාම ඥානාන්විතව සිතා බලා තීරණ ගත යුත්තේ තම ජීවිතයට තෝරාගන්නා සහකරුවා සමග තමාට මෙම ජීවිත ගමන අටලෝදහම විඳගනිමින් ගමන් කළ හැකිද යන්න වරක් දෙවරක් නොව සිය වරක් සිතාය. මන්ද තම ජීවිතයේ සතුට සැනසීම සාර්ථකත්වය යන මේ සෑම දෙයක්ම රඳා පවතින්නේ කාන්තාවන් සිය ජීවිතයට තෝරාගන්නා සහකරුවා මතය. යශෝධරාව මෙන් සංසාරිකව එකම පෙමක් ලබන්නට වර්තමාන කාන්තා පරපුරේ බොහෝ දෙනා පින් නොලද ද මේ ආත්මයේ හෝ තමාට ගැළපෙන සුදුසුම සහකරුවා තම ජීවිතයට තෝරාගැනීමට කාන්තාව සැමවිටම ඥානාන්විත විය යුතුයි.

දැන් අප යශෝදරාවතෙහි සඳහන් පහත් කවි කොටස පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමු.

එදා ගියේ තපසට දෙන්නා හා	කැලේ
වඩා දරුවනුන් උකුලට රැගෙන	ළොලේ
බෙදා උනිමි පන්සල් දෙක එකම	කැලේ
මෙදා මොකද තනිකර යන්න මම	කළේ

ඉහත කවියට අනුව යශෝධරාව සංසාරය පුරාම සිද්ධාර්ථ තාපසයන් ට බුදු වන්නට පාරම් පුරන්නට පිහිට වී ඇති බව පෙනේ. තමාගේ සුවපහසුව නොසලකා හැර සිය සැමියාගේ අරමුණ වෙනුවෙන් ජීවිතය කැප කළ බව පෙනේ. පාරම් දම් පුරන්න සිද්ධාර්ථ තාපසයන් ට සාරාසංඛ කල්ප ලක්ෂ්‍යයක්යක් ශක්තියක් වූ ඒ වීර කාන්තාව යශෝධරාවන් විය. යශෝධරා පරපුරෙන පැවත එන වර්තමාන කාන්තා පරපුරේ සියලු දෙනාම මෙය සිතට ගත යුතුය. තම අරමුණ පරමාර්ථ කරා පමණක් නොව තම ආදරණීයයන් ගේ අරමුණු පරමාර්ථ කරා යාමට ශක්තිය විය හැක්කේ කාන්තා ඔබටමය. ඔබ සතුව පවතින අසීමිත වූ දරාගැනීමේ ශක්තිය ඔබගේ ජීවිතයට පැමිණෙන සහකරුවාට ස්වාමියාට ලබාදීමට කාරුණික විය යුතුයි. ඔවුන්ගේ ඕනෑ එපාකම් වෙනුවෙන් තම සුව සුවපහසුව කැප කරන්නට කාන්තාවන්ට හැකි විය යුතුයි. යශෝධරා කුලයෙ උත්තම කාන්තා ඔබ කාන්තාවකගේ ශක්ති ප්‍රමාණය ඉවසීමේ

ගුණය හොඳින් ප්‍රගුණ කළ යුතුය.

සිද්ධාර්ථ කුමරු රාහුල පුතු හා තමා ව මාලිගාවේ තනිකර දමා තපසට ගිය කල සිට සිය සිතට දැනුනු ඉමහත් දුක තනිවම විඳ දරා ගනිමින් සිය පතිවත රැකගෙන සැමියාගේ යහපතම ප්‍රාර්ථනා කරමින් මාලිගාව තුළ ඉතාම කටුක ජීවිතයක් ගත කරන්නට විය.

කැලේ තිබෙන කොයි දේවත් රස	වේවා
මලේ බඹරු මෙන් පිරිවර ඇති	වේවා
අවිවේ තිබෙන රැස් මාලා අඩු	වේවා
ගව්වෙන් ගව්ව දිව මාලිග ඉඳි	වේවා

යශෝදරාව තමා හැර ගිය සිද්ධාර්ථ කුමරුට මොහොතකටවත් වෛර කලේ නැත. ඇය නිරන්තරයෙන්ම ප්‍රාර්ථනා කළේ සිය සැමියාගේ යහපත ය. සුව සුවපහසුව ය. ආරක්ෂාව ය. සිද්ධාර්ථ කුමරු තමා හැර ගියා යැයි කියා වෙන විවාහයකට ඇය යොමු නොවීය. අති මහත් වූ පතිහක්තිය සිත්හි දරාගෙන කෙදිනක හෝ සිය සැමියා උතුම් වූ සම්බුද්ධත්වයට පත්ව පැමිණෙනතුරු ඉවසීමෙන් යුතුව බලා සිටිය. සාමාන්‍ය කුල ස්ත්‍රියකට එය කළ හැක්කක් නොවේ. එවන් වූ උත්තරීතර හැඟීමක් සිතට එනුයේ සංසාරික ප්‍රේමයකට හිමිකම් කියන තරුණියකට පමණය. වර්තමාන කාන්තාව ද මෙම ගුණය තම ජීවිතයට ඇතුළත් කරගත යුතුය. තම ජීවිතයට පැමිණෙන සහකරුවා ව ඉතාම සාදරයෙන් පිළිගන්නවා සේම ඔහු තමා හැර යන්නේ නම් ඔහුට වෛර කරමින්, ද්වේෂ කරමින්, අකුසල් රැස් කර නොගත යුතුයි. හිඟ වූ ඉවසිලිවන්ත වූ සමුගැනීමක් ඔහුට දිය හැකි නම් එය උත්තම කාන්තා ගුණාංගයකි. එය නිරාමිස සැනසීමක්ද වනු ඇත.

මෙම විවරණයේදී යශෝදරාව පමණක් නොව සිද්ධාර්ථ කුමරුන්ගේ අපිරිමිත වූ ආදරය ගැන සටහනක් තබන්නට සිතුවී. සංසාරය පුරාවටම එකම කාන්තාවක් සිය පාද වාරිකාව කර කරගන්නට තරම් මහත්මා ගුණයක් සිද්ධාර්ථයන් සතුවිය. තම බිරිඳගේ ඕනෑ එපාකම් සිත්මින් ඉතාම ආදරයෙන් යශෝධරාවන්ට සංග්‍රහ කරන ඔහු විශ්වය තුල පහල වූ සොඳුරුතම ප්‍රේමවන්තයාය. යම් තැන්ක ඔහු යශෝදරාව තනිකර ගිය ද ඔහු එය කළේ ඇය ඇතුළු සකල සතුන් මේ සසර දුකින් මුදා ගනිමි යන උත්තම ප්‍රාර්ථනා වන්නේ ය. මෙලෙස මහා අභිනිෂ්කූමණය කළ සිද්ධාර්ථයන් තිලෝගුරු සමමා සම්බුද්ධත්වයට පත්ව යශෝධරාව මුණගැසීමට කිඹුල් වතට පැමිණෙනු ඇත. සාරාසංඛ කල්ප ලක්ෂයක්යක් පුරාවට උතුම් වූ පාරමී දුම් පුරමින් බුද්ධත්වය ලබන්නට තමාට සහාය වූ උත්තම ස්ත්‍රිය වන යශෝධරාවන්ට කල ගුණ සලකන්නට බුදුරදුන් අමතක නො නොකළේය. යශෝදරාවන් බැහැදකින්නට සිරියනන් ගබඩාවට වඩින බුදුරදුන් බුදු සිරුර ස්පර්ශ කරමින් හඬා වැටෙන්නට යශෝධරාවන්ට ඉඩ දුන්නෝ ය. එසේ සිදු කළේ උන්වහන්සේගේ ප්‍රේමයේ ඇති උත්තරීතර බව නිසාය. උතුම් වූ බුද්ධත්වයට පත් වුවද ධ්‍යාන්මික වූ නිරාමිස වූ ප්‍රේමය අවසන් නොවනු ඇත. එය ඒ තරමටම පුළුල් සංකල්පයකි. අර්ථයක් දිය නොහැකි විවරණයකි. වර්තමාන කාන්තාවන්ට හා පුරුෂයන්ට ප්‍රේමය හමුවේ මනසින් තීරණ ගත යුතු ආකාරයට සිද්ධාර්ථ යශෝධරා වර්තාපදානය මහඟු ආදර්ශයකි.

වර්තමානයේ අප බොහෝ දෙනා සිද්ධාර්ථ යශෝධරාවන්ගේ ගුණ තම සහ සහකාරිය හෝ සහකරුවාගෙන් බලාපොරොත්තු වුව ද තමා ගුණධර්ම වලින් හෙබි යහපත් කුල කුමර කුමරියන් ලෙස දිවි ගෙවන්නේ ද යන්න සිතා බැලිය යුතුය. ආදරය ඉඳිරියේ අවංක වූ අව්‍යාජ වූ හැඟීම්වලින් කටයුතු කරන්නේද යන්න සිතා බැලිය යුතුය. සැබෑ ප්‍රේමය තුළින් තමාගේ ජීවිත පමණක් නොව මේ මුළු මහත් ලෝකයටම ආදරය බෙදන්නට අප සියලු දෙනා සිතට ගත යුතුය. ප්‍රේමය නම් වූ උත්තරීතර වචනයට සැබෑ අර්ථයක් සපයන්න වර්තමාන පරපුර සිතට ගත යුතුය. පින්බර වෙසක් පුන් පොහොය දින සමරන්නට පිළිවෙතින් පෙළගැසෙන අප යශෝදරා සිද්ධාර්ථ වර්තාංග ආදර්ශයට ගනිමින් සැබෑ ප්‍රේමයේ සොඳුරු පහස විඳින්නට සාංසාරික වූ ප්‍රේමය අත්දකින අත්විඳින්න අදිටන් කරගත් යුතුය. ඒ සඳහා මේ ලිපිය පිටුවහලක් වනු දැකීම මාගේ ප්‍රාර්ථනය වේ

මහා අනර්ඝ වූ ප්‍රේමයක සදාකාලික රිදීමය යශෝදරාවන් ම වන්නේ ය.

දිනුමි ඇල්ලෙපොළ
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සසරක පිළිසඳුර

හත්තෘ අට වසක් ආයු වළඳා මා බුදු රජාණන් වහන්සේට පෙර පිරිනිවන් පානවා යැයි අධිශ්ඨාන කර අවසර ලබා ගැනීම සඳහා බුදු රජුන් වෙත පැමිණි ඇය ගිහිකළ පංච කළාණායෙන් අනුන රූ සපුවක් ඇති හෙයින් බිම්බා නමින් දු රන්වන් පැහැය නිසාම හද්දකච්චායනා නමින් ද මහත් කිත් යසසක් ලබන බව දුටු හෙයින් යශෝදරා නමින් ද පසු කලෙක රාහුල මාතෘ නමින් ද හැදින් වූ අතර එදා දීපන්කර පාද මූලයේ සිට සොළොසාසන්කෙය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ අෂ්ටාසන්කෙය කල්ප ලක්ෂයකින් පෙරැම් පුරා ලබා ගන්නට තිබූ බුද්ධත්වය සාරාසන්කෙය කල්ප ලක්ෂයකින් ලබා ගැනීම සඳහා උපකාරී වූ උත්තමාවියයි.

මේ ඵදුවස දඹදිව රජගහ නුවර බුද්ධත්වයෙන් 43වෙනි වසර යශෝධරා මහරහත් තෙරණිය අප මහ ලොච්තුරු බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් පිරිනිවන් පෑම සඳහා අවසර පතන ලොවම කම්පා වූ මොහොතයි.

බුදු බව පතා සසරේ ඔබ ආ උවටැන් කළෙමි පසෙකින් නිදිමින් පාරම් පුරනු වස් ඔබ හැම දුන් අභිතක් නොසිතුවෙමි සමිදුනි කිසි මගදී ලැබැදී දෙදීදී දිනදී

සඳ කිදුරා මිය යනවිට හි සක් දෙවිදුටයි මා කිවේ දුක ඔබ මරණයෙන් බේරා ඇත මේ යක් සොර රජුන්ගෙන් මා හඬමින් පහරින් හඬමින් පසුවීම ගෙන ඒම කඩවීම

පිය වදනින් මා ඔබ වෙත බඹසර රකින බිරිඳක වී තපසට ඔබ යද්දී පලවැල රහසින්වත් පතිවත නැත

වරදක් උනෙමි සමිඳුනි වී ඵදුවස වැරදුනෙමි කුෂ නා කුෂ නමි එපා කීවත් මට නැතුව හැඩුවෙමි ඵදත් රහසින් මා දකිනු

හඳු පැලුනෙ කන්ටකගෙ තමා ලොව මා පැතුවෙ නොදකින්න මාව නුහුරු වන මැඳ කොහොම ඉන්නැති ද හඬ හඬා පේ උනෙමි සමිදුනේ

ඔබ හා සසර තුළ මා මේ ආ පැතුවේ නිබඳ සමිදුනු නුබමයි අවසර දෙනු මැනව දැන් මට සමු දැනෙනවා මේ කලයි පිරිනිවනට

බොහෝ නිහඬ පැවිදි දිවියක් ගත කළ ඇය ඵදුවස බුදු රජාණන් වහන්සේගේ සිරි පතුල් නමස්කාර කරමින් එසේ අවසර වදාළ සේක.

එවිට අප මහ බුදු රජුන්
නඟිදීදී පාරම් පුරා ඒ අමාරු ම ගව්ව
කොයිතරම් වින්දා ද දුක් වේදනා අව්ව
සසර හැම හවයක ම ළගට විත් මගේ හිත නිව්ව
තෙරණියනි නුබේ ගුණ තවම දුන් නෑ මෙලොව

අභිඥා නුවණ ඇත නිහඬව ම උන්නාට
එකම තෙරණිය නුබයි දන්නවද කල්පයට
පිවිතුරුම ලැබැදියයි ලොවම මනිලාවන්ට
යශෝදරා කවුරුන් ද පෙන්වන්න තුන් ලොවට

එසැනින් ආකාසයට නැගී යශෝදරා මහ රහත් තෙරණිය,

අහසට නෙත යොමන සැම තැන පෙනෙන ලෙසින්
මැව්වා රහත් තෙරණියො එක වගේ රුවින්
ගුරුලු රුවක් ගෙන සැනගෙන් පියා පතින්
තුඩ තැබුවාලු සිරි පා පද කමල ලගින්

අහසට නැග සුරතට ගෙන හිරු මඬල
මවලා පෙන්විය ගුවනේ මුහුදු රළ
මහ බඹු රුවක් විටකදි තව්තිසාවය
සක් දෙවිදුටත් පුදුමෙකි තම විමාන

දස දහසක් ලොව අමතා නින්නාද
නැගුවා මම ය ගිහිකළ බෝසත් බිරිඳ
අද නොව ඵදා සිට මම ආවේ ඇවිද
යශෝදරා මම වෙමි ලොව දන්නවද

ඵදුවස මහා බඹුන්, සක් දෙවිදුන්, සේනාපති දෙවිවරුන්ගෙන් පවා වැදුම් ලද ඇය එසේ පිරිනිවනට වැඩි සේක.

ප්‍රේමයේ අනුරුවයි බෝසතුන් ආ මගම දිස්වුව
ඉන්පසුව අවසන් හවයෙදී ද සුමුදු මුදු මල් වැස්සුව
පිවිතුරු ම පෙම මෙයයි නිවන වෙත යොමු වුව
නිවුනි ඒ පහන් ටැබ සෙනෙහස ම දැල්වුව

මගේ පැතුම මෙයයි.....

තුන් කල්හිම විකසිත වූ පියුමක් යශෝදරාවන් පිදුමට වේවා
නිකෙලෙස් වී දිනකදී මගෙ හඳවන ඉන් එක් පියුමක් වී බැබළේවා

අරුණෝද්‍යා විරසිංහ
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

බියකරු මේ සසර

ඉමක් කොනක් නොපෙනෙන අවසානයක් නොදන්නා මේ සසර ගමනේ අප මේ සිටින්නේ එක් මොහොතකට නැවතුනු පුංචි ගිමන් හලක් තුලයි. නිරය අපගේ මහ ගෙදර වන්නේ ය.නිවසින් පිටව දුර ගමනක් යාමට අප මෙසේ ආරම්භ කර තිබේ. නිරය නම් ඒ මහ ගෙදරට ආපසු යනවාද නොයනවාද යන තීරණය තිබෙන්නේ අපේ අතේම ය. වචන වලට පෙරලන්නට බැරි තරම් දුක් ගැහැට වේදනා කල්ප ගනන් අප විදින්නට ඇති. සංසාරය පුරාවට අප හෙලු කදලු මේ මහ සයුර තරම් වන්නට ඇති.පොලොවේ වැලි කැට ගනනට අම්මාවරුන් ඉන්නට ඇති. ඒ එක් පීචිතයකදිවත් ඒ දුක නිමාකරන්නට අපට සිත් පහල නොවෙන්නට ඇති. තවමත් සැරිසරන මේ සංසාරයේ මේ ලද මනුස්ස පීචිතය සදහන්ම ඒ දුක දුර්ලිමට ලද දුර්ලභ අවස්ථාවකි.

බුදු රදුන් දේශනා කල පරිදි ඉන් ප්‍රයෝජන ගනු ලබන්නේ නියසිලට ගත් පස් පිඩක් තරම් ඉතා සුලු පිරිසක් වන අතර මහ පොලොව තරම් විශාල පිරිසක් ආපසු මහ ගෙදරනම් වූ ඒ නිරය වෙතම යාමට මග සකස් කරමින් සිටී.

බුද්ධ වචනය සත්‍යය වෙමින් පවතී.ධම්ම රත්නය අකාලික බව සත්‍යයක්මය. නුවනැති මිනිසුන් එය වටහාගනු ඇත. කෙමෙන් කෙමෙන් සමාජය පිරිහෙන අයුරු දැස් ඉදිරිපිටමය. අද සමාජය තුල සත් පුරුෂයන් ඉතා දුර්ලභය. කලාශා මිත්‍රයන්ද එසේමය. සත් පුරුෂ කලාශා මිත්‍රයන් සිටියද ඒ ආශ්‍රය ලබන්නේ ඉතා සීමිත පිරිසකි.එය අතිශය දුර්ලභ දෙයක්ව පවතී.

කෙසේ කොහොම පීචිත වුවද අවසාන කාලය තුල සැමටම සිතිවන්නේ ආගම දහමයි රැස් කල කුසල් අකුසල් පමනක් අපට ඉතිරි වනු ඇත.මරණය අභියස සිහි කරන්නට කුසල් පමනක් ඉතිරිව තිබෙනම් මරනයට බිය විය යුතු නැත.

බුදු රජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ ඉලක්කය වූයේ සිත දියුණු කිරීම හා ධර්මය අවබෝධ කිරීමයි.නමුත් වර්තමානයේ ඉලක්කය වින්දනයයි. එය හොද හෝ නරක වුවාට කම් නැත. මේ සියල්ලම නාවකාලික බව දන්නේ ඉතාම ටික දෙනෙකි.

අපේ පීචිතය ඇත්තේ නැටීමට පමණක්නම්, ගි ගැසීමට පමණක්නම් , ක්‍රීඩාවට පමණක්නම්, රස රස කෂම කෂමට පමණක්නම්, අපේ පීචිතයේ අප සොයන ප්‍රාමක දෙයකින් අවසන් වී යයි.නිසි අතින් මරණයට පත් වීමට සිදු වේ.අද බොහෝ අයගේ පීචිත දෙස බලන කල වැඩි වශයෙන් ඔවුන් තුල ඇත්තේ පින් නොව පවිකම් ගොඩකි. මිහිරි යැයි සිතා පවි කලද මේ පීචිත සටනේ කෙදිනක හෝ ඒ කල පවිකම් විපාක දීම කාටනම් නැවැත්විය හැකි ද? මේ සසර බියකරුය. සිතාගත් නොහැකි තරම් ය. සිතා බලන්න යම් හෙයකින් තිරිසන් ලෝකයේ ඉපදුනහොත් කවදා එයින් මිදෙන්න ද? තිරිසන් සත්තු කෙතරම් ප්‍රාණාගාත කරන්නේද? කෙතරම් අකුසල් කරන්නේද? ඒ සෑම අකුසලයකටම විපාක විදින්නට ගියහොත් නැවත අප කෙදිනක තිරිසන් ලෝකයෙන් මිදෙන්නද? තිරිසන් ලෝකයෙන් මිදුනත් කුසල් වඩන්නට හැකි මනු ලොව දෙවි ලොව බුන්ම ලොව ඉපදීම ඉතා දුර්ලභය. ප්‍රේත ලෝක අවිච් මහ නරකාදි වැනි දුක්ඛිත ලෝකවල ඉපදීම සුලභය. මදක් සිතන්න මේ සසරේ භයානකකම. පමා නොවන්න. නොපමාව සිත දහමට යොමු කරන්න. කුසල් දහම් වඩන්න. සීලය ආරක්ෂා කරන්න. උතුම් භාවනාවෙන් දැනෙන සැනසීම අත් විදින්න. කලණ මිතුරන්ම ඇසුරු කරන්න. මේ ගෙවෙන්නේ බුදු බණ ඇසෙන අවසන් කාලයයි.

සියලු සත්වයෝ දහමින් සැනසෙත්වා.

සවිනි රත්නායක
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

තර්කන දහම හා ලාංකීය ජන සමාජය

ක්‍රියාත්මක පුර්ව හයවන සියවසේ උතුම් වෙසක් පුන් පෝ දිනක තිබූ කෙරෙහිදී කාරයන් නසාලමින් පමුණුවීමට සිදුවිය. බුදුන්වහන්සේ ලොව පහළවන සමයේදී යක්ෂ, නාග, දේව ආදී ගෝත්‍ර කිහිපයක් යටතේ ශ්‍රී ලංකාව පාලනය වෙමින් පැවතිණි. මවුන් තම තමන්ට ආවේණික වූ විවිධාකාර පාලන හා ආචාර ධර්ම පද්ධතිවලට යටත්ව ශ්‍රී ලංකාව තුළ රාජ්‍ය පාලනය සිදු කරනු ලැබූහ. ගස් ගල් පර්වත හිරු සඳු වැනි භෞතික වස්තූන් මෙම කාලයේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රධාන ඇදහිලි ලෙස පැවැති බව හා ඇදහැරුණු බල වේග නිරන්තරයෙන් ගෝත්‍ර අතර ඇතිවන අරගල ද දක්නට ලැබුණි. මෙලෙස ලාංකීය පාලනය ගලායන අතරේදී භාරත දේශයෙන් පිටුවහල් කරන ලද විජය ඇතුළු පිරිස ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීම හව සංස්කෘතික හා ආගමික පුනරුදයක් ලංකාව තුළට ඇතුළු වීමට බලපෑ බව දැක්විය හැකිය. විජයගමනයත් සමගින් ලාංකික ජන සමාජය වෙත බ්‍රාහ්මණ ධර්මයේ ආගමනය හා භාරතීය රාජ්‍ය නීතිය ඇදහිලි විශ්වාස සම්මුඛයා වීම සිදුවුණි. විධිමත් ආගමක් යටතේ ලාංකික රාජ්‍ය පාලනය ආරම්භ වීම සිදුවනුයේ විජයගමනයත් සමගිනි. මෙලෙස බ්‍රාහ්මණ ආගම සමඟ රාජ්‍ය පාලනය වන අතරේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ අප්‍රසිද්ධ අන්දමින් බුදුදහම වැළඳගත් පිරිසක් විසූ බවට විශ්වාසයක් පවතී. එයට ප්‍රධානම හේතුව ලෙස දැක්විය හැක්කේ සම්මා සම්බුද්ධ ගෞතම බුදුරජාණන්වහන්සේ ශ්‍රී ලංකාවට තෙවරක් වැඩම වීමයි. බුදුන්වහන්සේ තෙවරක් වැඩමවීම හේතුවෙන් යක්ෂ නාග දේව ගෝත්‍රයන්හි නිසැක වශයෙන්ම බෞද්ධයන් පිරිසක් සිටිය යුතුම ය. එමෙන්ම ඒ පිළිබඳ සනාථ කිරීමට බුදුදහම සාධකය ලෙස බුදුන්වහන්සේගේ ලංකා ගමනයේදී සුමන සමන් නම් වූ දෙවියන් බුදුන් සරණා යෑම පිළිබඳව පවතින ජනප්‍රවාදයක් දැක්විය හැකිය. මෙලෙස විජයගමනය සිදුවන විට නිසැකවම බෞද්ධ ධර්මය ඇදහීම කළ පිරිසක් සිටි බව නිශ්චිතය. මෙලෙස විජයගමනයෙන් පසු ක්‍රමානුකූල රාජ්‍ය පාලනයක් ආරම්භ වී ලාංකික ජන සමාජය ඉදිරියට ගලා ගියේය. මේ අන්දමට කාලය ගත වීමෙන් පසු දේවානම්පියතිස්ස රජු රාජ්‍ය

කරන කාලයේදී මහනු මුතු භාරත ගමන අධිරාජ්‍ය ධර්මාශෝක අධිරාජ්‍යයාගේ මූලිකත්වයෙන් සිදු වූ බුදු දහම ව්‍යාප්තිය කරණ කොට ගෙන මිහිදු මහනගරය වහන්සේගේ ආගමනය ලංකාව වෙත සිදු වූයේ අසිරිමත් බෞද්ධ දර්ශනයද එක්විය. ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ පුනරුදයේ පුරෝගාමියා වනුයේ මිහිදු හිමියන් ය. මිහින්දාගමනය සමඟ ශ්‍රී ලාංකික සංස්කෘතියේ අනේකවිධ විපර්යාස සිදුවිණි. ඒ අතර, මහා අර්ධි කුමරුගේ හා තවත් කුමාරවරුන් පන්සියයකගේ පැවිදි දිවියට පිවිසීම මගින් හික්ෂු සමාජය ඇරඹීම අනුලා බිසව ප්‍රධාන රාජකීය කාන්තාවන්ට පැවිදි ලබාදීම මගින් හික්ෂු සමාජය ඇරඹීම බුද්ධ ප්‍රතිමා සැයවීම ඉදිවීම සිංහල අක්ෂර මාලාවක් සකස් වීම රාජ්‍ය පාලකයන් බෞද්ධ දර්ශනය අනුව රාජ්‍ය පාලනයට පිවිසීම ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සමාජයටම ආවේණික වූ වන්දනාමාන පුදසිරිත් පද්ධතියක් බිහිවීම ජාතික අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් බිහිවීම වැනි කරුණු ප්‍රධාන ලක්ෂණ ලෙස දැක්විය හැකිය. මිහින්දාගමනයත් සමඟ මෙරට බෞද්ධ ජනතාවට උරුම වූ වන්කම් බොහෝය. ගිනි පැවිදි පක්ෂය ඉතාමත් ශක්තිමත් පවුරක් ලෙස සෑදීමෙන් මෙරට සංස්කෘතිය යහපත් අයුරකට පරිවර්තනය විය. බුදුසම්ප්‍රදාය දෙසු සිගාලෝවාද සුත්‍රයට අනුකූලව දරුවන් සහ දෙමාපියන් අතර යුතුකම් ගුරුවරයන් සහ ශිෂ්‍යයන් අතර යුතුකම් සේවකයන් සහ සේව්‍යයන් අතර යුතුකම් කුල පුත්‍රයන් සහ මිතුරන් අතර යුතුකම් ගිහියන් සහ පැවිදි පක්ෂය අතර යුතුකම් වශයෙන් සියලු යුතුකම් හඳුනා පිරිසක් මේ හරහා ප්‍රතිස්ථාපනය විය. එසේම ගිහියාගේ නිත්‍ය ශීලය හෙවත් පංචශීලය ලෙස දැක්වෙන ප්‍රාණාගාතය නොකිරීම, සොරකම් නොකිරීම, කාමයේ වරදවා නොහැසිරීම, බොරු නොකීම, මත් ද්‍රව්‍ය භාවිත නොකිරීම යනාදිය පිළිපැදීමෙන් සමගිසම්පන්න හා යහපත් සමාජයක සමාරම්භක අවස්ථාව සනිටුහන් විය. දඩයම් කරමින් සහ නොයෙකුත් අපවාර හෝ දුර්ගුණ පීඩිතා ගත කළ බොහෝ දෙනා නොකළ යුතු වෙළඳාමිනි නොයෙදීමෙන් යහපත් රුකියාවන්හි නිරත විය. මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවට අනුව ආර්ය අශ්ටාංගික මාර්ගයෙහි හැසිරුණු ප්‍රඥ්ඥාවන්තයන් පිළිබඳ අපට මෙහිදී තොරතුරු හමුවේ. විවිධ රෝ බිස දුරලන සතුන් සර්පයන්ගෙන් ආරක්ෂාවන

යනාදිය සඳහා විශිෂ්ට ගණයේ අනුකම ඇති සුත්‍ර දේශනාවන් බුදු දහමෙන් අපට දායාද විය. මෙලොව පරලොව දෙකෙහිම හිත සුව පිණිස කටයුතු කරන්නට අවැසි වූත් ඇස් පනා පිටම දැකිය හැකි අකාලික වූත් ශ්‍රී සද්ධර්මය තුළ කාලයාගේ ඇවෑමෙන් හියුතු වීම සලකා බැලීමට වටී. මෙලෙස බුදුදහමින් පෝෂණය වෙමින් දකුණ ගණනාවක් පුරා විවිධාකාර වූ සංස්කෘතික හා ආගමික සංසිද්ධි රාශියක් සිදුවෙමින් ලාංකික ජන සමාජය ඉදිරියට ඇදී යයි. විදේශ ජාතීන්ගෙන් සිදු වූ ආක්‍රමණ සංක්‍රමණ හේතුවෙන් හින්දු ඉස්ලාම් ක්‍රිස්තියානි වැනි තවත් ආගමික සම්ප්‍රදායන් ශ්‍රී ලංකාව තුළට ඇතුල්වීම සිදු වීණා වර්තමානය වන විට මේ සියලු ආගමික සම්ප්‍රදායන් සමඟ ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජය අති විශාල විපර්යාසයන් සමුහයකට භාජනය වී ඇත. බෞද්ධ දර්ශනයේ ඉගැන්වීම් අනුව රාජ්‍ය පාලනය සිදු කිරීම සඳහා බොහෝ උපදෙස් හා අනුශාසනාවන් ඉදිරිපත් වී ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් දසරාජ ධර්ම, සප්ත අපරිභානීය ධර්ම වැනි විවිධ ධර්ම කාරකයන් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. කණගාටුවට කරුණ නම් මාගේ දෘෂ්ටි කෝණයට අනුව වර්තමානය වන විට රාජ්‍ය පාලනය සඳහා පාලකයන් විසින් මෙවැනි ධර්ම කරුණු තුළින් දැනුම හා ආදර්ශ ලබා නොගැනීමය. මෙලෙස මෙවැනි වටිනා දහම කරුණු අතහැර ප්‍රශ්නිකයකින් තොරව රාජ්‍ය පාලනය සිදු කිරීම රටක් වශයෙන් ලැබූ දියුණුව අහිමි වී යාමට මූලික හේතුවක් විය හැකිය. අර්ධි කුමරු, අනුලා බිසව මූලිකත්වයෙන් ආරම්භ වූ ශ්‍රී ලාංකික හික්ෂු සමාජය වර්තමානය වන විට පත්වී ඇති අභාග්‍යසම්පන්න තත්ත්වය සිත් තැවුල් කරන්නකි. විවිධාකාර වූ පුද්ගලික අරමුණු, ආශාවන්, අභිමතාර්ථයන් පූර්ණය කරගැනීම වෙනුවෙන් සසුන් ගත වූ පුද්ගලයන් නිසාවෙන් එදා මෙන්න අද සංස සමාජයද බොහෝ අසතුටුදායක ස්ථානයකට පත් වී ඇත. බුදුන්වහන්සේ සියලු දේවස්ථානගේ හිත සුව පිණිස දේශනා කරන ලද සුවාසු දහසක් වූ ශ්‍රී සද්ධර්මය වර්තමානයේ දී තම ආර්ථිකය ගොඩනගා ගැනීමේ වෙළඳ භාණ්ඩයක් කරගත් අතරේ ජන සමාජය වහන්සේලා දැකීම සිතට කණගාටුව දනවයි. තමන්ට අවශ්‍ය ලෙස බුදුදහම විකෘති කරමින් දේශනා කිරීම ඇතැමුන් නිරන්තරයෙන් සිදු කරයි.

ගිනි සමාජය වර්තමානයේ දී ප්‍රතිපත්ති පුජාවෙන් බැහැර වී ආමිස පුජාව පමණක් දහම යැයි සිතා හැසිරීම දක්නට ලැබේ. දහමේ ආශීර්වාදයෙන් උරුම වූ උසස් සංස්කෘතිය අදවනවිට විශාල වශයෙන් පිරිහෙමින් පවතී. සිගාලෝවාද සුත්‍රයෙන් දැක්වෙන යුතුකම් හා වගකීම් ඇදවනවිට දැරුවන්ට පාසල් විෂය මාලාවේ පොත් පිටු අතරට පමණක් එක් වූ තවත් එක් පිටුවක් වී හමාරය. වර්තමානයේ සවිනට හා දෘෂ්ටියට සම්පවන සිද්ධීන් ඒවාට කදිම නිදසුන් ය. උතුම් බුදුදහම මේය යැයි ජනතාව හට අවබෝධ කරවීමට කටයුතු කරන උත්තම සංසයා වහන්සේ අතර පටු පුද්ගලික අරමුණු ඉටු කරගැනීමට හා සමාජය මෙහෙයවීමට කටයුතු කරන ස්වාමීන් වහන්සේ දැකීම සිත කම්පා කරවයි. මා අසා ඇති පරිද්දෙන් රාජ්‍ය පාලකයන්ට තම රාජ්‍ය පාලනය යහපත්ව හා ධාර්මිකව කරගෙන යාමට අවශ්‍ය උපදෙස් හා අනුශාසනා ලබාදීම බුදුන්වහන්සේ අනුමත කළද ඇතැමෙක් වර්තමාන සංසයා වහන්සේලා ධර්ම දාන සේවාව අතහැර දේශපාලන මාර්ගයෙන් ගමන් කිරීම මාගේ මතයට අනුව නම් බුදුන්වහන්සේගේ දේශනාවට පටහැනි බවක් දැනේ. බුදුන්වහන්සේගේ උතුම් තෙමඟුල සමරන වෙසක් පුන් පොහෝ දිනයද අද වනවිට ආගමික ස්වරූපයෙන් බැහැරව උත්සවයක ස්වරූපයෙන් සැමරීම මා අනුමත නොකරමි. උතුම් වූ ඓතිහාසික එම පොහෝ දිනය මෙන්ම අනෙක් සෑම දිනකම අප සෑම දෙනා ආමිස හා ප්‍රතිපත්ති පුජාවේ බුදුරජාණන්වහන්සේ පිදිය යුතුමය. ආසිරි පිරි වෙසමේ පමණක් පින් දහම කිරීම ඒ උතුම් ධර්මය නිවැරදි අයුරින් පිළිපැදීමක් ද යන්න මා හට ඇති කුකුසකි. පුද්ගලික වශයෙන් මෙන්ම දේශයක් වශයෙන් ද ඉදිරියට පා තැබීමට අවශ්‍ය කරනු ලබන සියලු කරුණු අප සැමට බුදු දහම මගින් ලබා දී තිබුණද ඒ සියල්ල අප අතරින් වියැකී යාමට අප ඉඩ ප්‍රස්තා අපවිසින්ම සැලැස්ම කනස්සල්ලට පත්විය යුතු කරුණකි. වර්තමානය වන විට සමාජීය ආර්ථික දේශපාලන වශයෙන් අප සිටින මෙම ආගාධයෙන් නැගී සිටීමට නම් අපට අනුගමනය කළ යුතුම වනුයේ බුදු දහමම ය. සංවාදයට

උතුම් වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා !
එන්.බී.ඒ ඉරේෂ් මධුමල්
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සිතන්නට යමක් ඇති බව පෙනේ අප සැමට

සුපින්බර පුන් පොහෝ දිනයක
සදුන් සුවදින් වැසීගිය මළුවක
අයෙක් සාදයි මල් දමක්
සිතා තවකෙකු පරදවන්නට,
කුමකටද තරගයක් බුදු සමිදු පුදන්නට
සිතන්නට යමක් ඇති බව පෙනේ අප සැමට

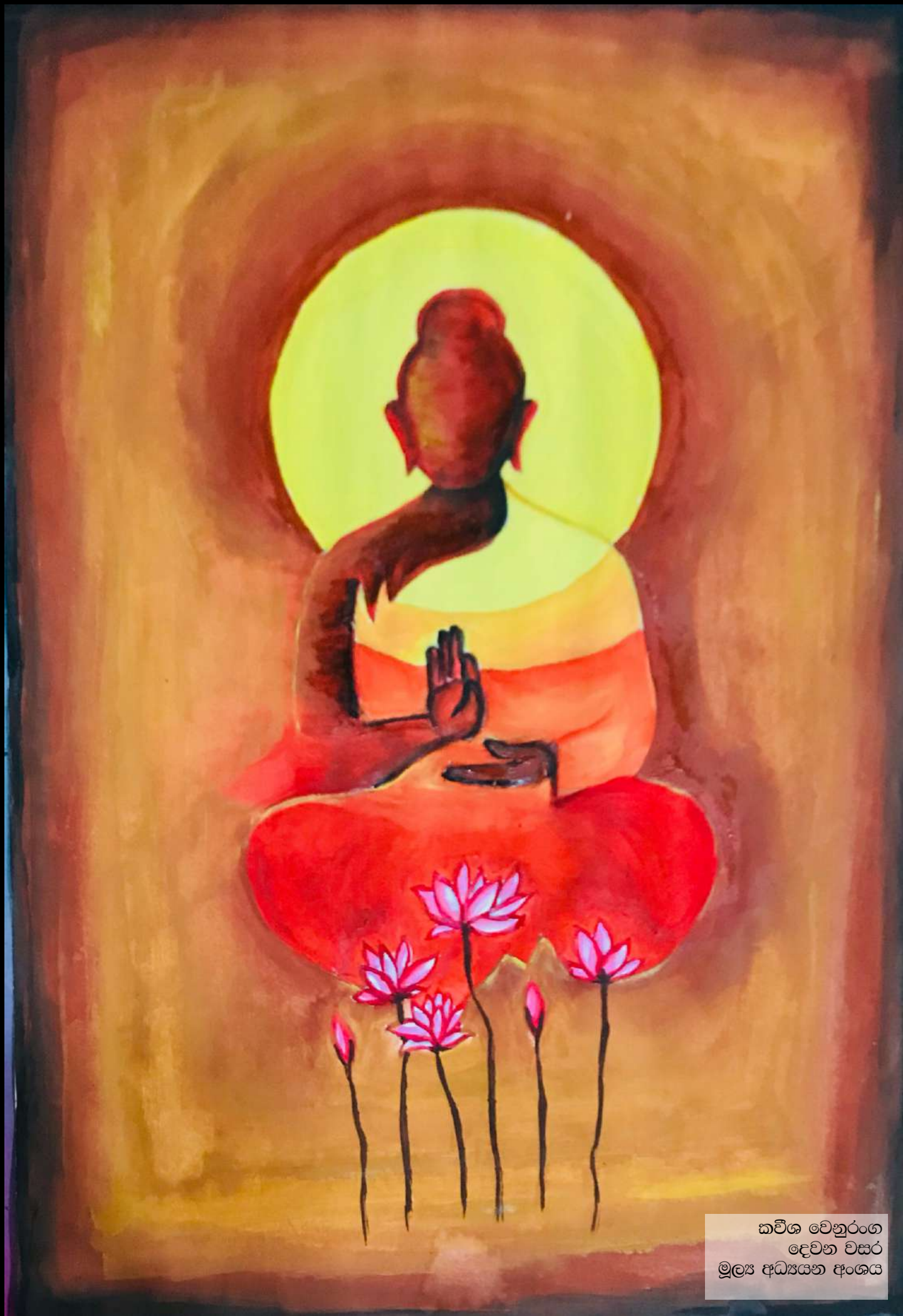
සිදුහත් බෝසතාණන් හට
පිටදුන් ඇසතු බෝ රුක
පිරි ඇත ආයාචනාවන්ගෙන්
අපල දුරු කරවනිට ඉල්ලු,
කුමන අපලද කම්මයන් හර
සිතන්නට යමක් ඇති බව පෙනේ අප සැමට

සිත්කමල පුරවා කෙලෙසින්
පුදයි සියදහසක් සියපත්
නගයි මහ හඩින් සාදු නද
පතයි යසඉසුරු සුරසැප,
ප්‍රතිපත්ති පූජා කොහෙද ආමිසය හැරෙන්නට
සිතන්නට යමක් ඇති බව පෙනේ අප සැමට

බුදුරදුන් ඉගැන්වූ අපිස් දිවියෙන් බැහැර වී
තනා ඇත මහා මන්දිර පින්බිමේ
අල්පේච්ඡයි කියූ ජීවිතය සැපවත් ය
බුදුරදුන් දෙසූ දුම් අමතකම වී ගොස්ය,
බොදු සමාජයකට මග දක්වනුයේ කවුරුන්ද
සිතන්නට යමක් ඇති බව පෙනේ අප සැමට

දහම් මග වනසමින් පරිසරය කෙලෙසමින්
ගෙවූ පාපිෂ්ට ජීවිතය කනපිටට පෙරලමින්
කසල සෝදමින් ඇත ස්වභාදම සිරුවෙන්,
කම්මයන් පලදෙති ගැල් සක පැමිනෙන ලෙස ගවයගේ පිටුපසින්
සිතා අපි කරමු අදිටන් ගමන් කරනට නිවැරදිව නිවන් මග

ජයනී පෙරේරා
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කවී ෙවෙනුරංග
ඳෙවන වසර
මූලය අධ්‍යයන අංශය

ප්‍රතිපත්ති පූජා කරා ඇදෙන අමෙරිකානු ජනයා

“විදි වල භාවනාවේ යෙදෙන අමෙරිකානුවන්”, මෙය මෑතකදී සිට බොහෝ සේ කතාබහට ලක් වූ කරුණකි. පෙරදිග රටවල් ක්‍රමක්‍රමයෙන් ප්‍රතිපත්ති පූජාවෙන් බැහැරව ආමිසය පමණක් වැළඳගන්නා සමයක අපෙරදිග රටවල් මෙලෙස බුදුදහමේ ප්‍රතිපත්ති පූජා කෙරෙහි යොමුවීම තරමක් විමසා බැලිය යුතු කරුණකි. අලෝකවර්ග මිලියන ගණනක් ඈත ග්‍රහලෝක වෙත තම යානා යොමුකරනවා සේම මානසික ශක්තියේ හිනිපෙන්නට ගමන් කිරීමේ මාර්ගය වෙතද ඔවුන් යොමුව ඇත. භාවනා ක්‍රම තුළ ගැබ්ව ඇති සත්‍යය ශක්තිය පිළිබඳ විද්‍යාත්මකව ගවේශනය කළ අමෙරිකානුවන් එම ක්‍රම වෙත යොමු වීම තුලින් කියාපානුයේ එම ක්‍රම තුළ පවතින වැදගත්කමයි. දළයිලාමාතුමන්ගේ මූලිකත්වයින් සිදුවූ දහමි ප්‍රචාරය මෙලෙස අමෙරිකාවේ ජනයා බුදුදහම කෙරෙහි නැඹුරු වීමට ප්‍රධාන ලෙස බලපාන්නට විය. වර්තමානය වනවිට මිලියන ගණනින් බෞද්ධ දර්ශනය වෙත යොමුවුවන් අමෙරිකාවෙන් සොයාගත හැක. සිත දියුණු කිරීම යන මූලික පරමාර්ථය ඇතිව භාවනා වෙත යොමු වුවන් සහ සිත දියුණු කරවීම උදෙසා භාවනා වෙත යොමු කරවුවන් යන දෙවර්ගයම අමෙරිකාව තුළ සුලභය. නමා විසින් ස්වයං අධ්‍යනයේ යෙදී අවබෝධකරගත් කරුණු කාරණා මත එලෙස ප්‍රතිපත්ති පූජා කෙරෙහි ඔවුන් යොමුව ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන පියාගෙන් දුරුවාට දායාද සේ ලබෙන, උප්පන්න සහතිකයේ කොටුවකට පමණක් රාමු වූ, නිසි දහමි අධ්‍යාපනයක් නොමැති බොදු උරුමයට වඩා පෙර කී ලෙස තම අධ්‍යයනයෙන් අවබෝධ කරගන්නා බෞද්ධ දර්ශනය වඩාත් එලදායි බව නිගමනය කල හැක. ගිරවුන් සේ කටපාඩම් කර වමාරන ධර්මයට වඩා නුවණින් සිතා බලා අවබෝධ කරගන්නා ධර්මයේ වැදගත්කම වර්තමානයේ ඇතැම් ජනයාගේ ක්‍රියා කලාපය මත බොහෝදෙනාට වැටහෙන කරුණකි.

බෞද්ධ විහාර, භාවනා මධ්‍යස්ථාන, ආගමික වැඩසටහන් ආදිය බහුල ලෙස දැකගත හැකි අමෙරිකාව තුළ රැකියා සඳහා යන අතරතුරදී පවා මාර්ග වල දෙපස භාවනා කරනු ද දැකිය හැක. අධික කාර්යබහුලත්වයෙන් යුතු වර්තමාන සමාජයේ මානසික රෝගීන් ගණන ඉතා ඉහල අගයක් ගනී. මානසික පීඩනය නැති කිරීමට යොදාගත හැකි සරළතම සහ ඵලදායී මාර්ගය ලෙස භාවනා ක්‍රම වෙත අමෙරිකානුවන්ගේ යොමුවීම ලොව අනෙක් සියලු රටවල් වලටද ආදර්ශයකි. ඉතා විශාල ජන විවිධත්වයකින් යුත් අමෙරිකාවේ කළහකාරී පිරිස් මෙන්ම සාමය සොයා යන ජනයා ද දැකගත හැක. ඉන් සාමය වෙත ඇදෙන පිරිස් බහුල ලෙස මෙම භාවනා ක්‍රම වෙත යොමුවන බව නොරහසකි. ථෙරවාද බුදුදහමට අමතරව මහායාන බුදුදහමද දැකගත හැකි අමෙරිකාව තුළ අනෙකුත් ආගම් වලටද බෞද්ධ ඉගැන්වීම් එක් කරගැනීමද වර්තමානයේ දැකගත හැක. එම ආගමට අනුකූලව ඉගැන්වීම් සහ දේව මෙහෙයන් වලට අනතුරුව ඔවුන් භාවනා සඳහා යොමුවේ. නික්සන්ද දක්නට ලැබෙන එම රටෙහි ජුනිපර් පදනම, නරෝපා අධ්‍යනාංශය සහ බෞද්ධ විශ්වවිද්‍යාල මගින් ඉටුකරන කාර්යභාරයද සුවිශේෂී ස්ථානයක් ගනී. 2010 වන විට මිලියන 5 න් 6 න් අතර බෞද්ධයන් ප්‍රමාණයක් සිටි ඇමෙරිකාවේ හවායිහි බෞද්ධයින් වැඩි පිරිසක් දැකගත හැක. චීන, ජපන්, තායිවානු ආදී වූ මහායානික සේම ටිබෙට් ආදී වූ ථෙරවාද බෞද්ධ දර්ශනයන් ද්විත්වයම මෙරට තුළ ප්‍රචලිතය. කලකට ඉහත යෝගා ව්‍යායාම කෙරෙහිද යොමුවූ අමෙරිකානුවන් මෙලෙස සිත දියුණු කිරීමට යොමුවීම පෙරදිග අප රටවලටද ආදර්ශයකි. සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම වලින් ඔබ්බට යන ඇමෙරිකානුවන් මෘදුකාංග උපයෝගී කරගනිමින්ද භාවනා සඳහා යොමුවෙති. අන්තර්ජාලය පිරික්සන ඕනෑම කෙනෙකු හට ඇමෙරිකානුවන් පවත්වන භාවනා වැඩසටහන් නැරඹිය හැක. තොරණ, දන්සල් වලට යොමුවනවා සේම අධ්‍යාත්මික සුවය සඳහාද යොමුවීම කෙරෙහි අප නැවත සිතා බැලිය යුතු කාලයයි මේ. වර්තමාන වසංගත තත්වය හමුවේ ආමිස පූජාවන් සිදුකිරීමට නොහැකිවීම පිළිබඳ දැක් නොවී ලද අවස්තාවේ නැවත ප්‍රතිපත්ති පූජාවන්ට යොමුවිය හැකිනම් ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට වෙසක් සමය වෙනදාටත් වඩා අර්ථවත් ලෙස ගතකලා යැයි සිතා සතුටට පත්විය හැක.

කෝලින විරසිංහ
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

යුද්ධය සහ සාමය

යුද්ධය ජීවිත විනාශයට හා සම්පත් විනාශයට හේතු වන මහත් අනර්ථකාරී දෙයක් බව හා සාමය අතිශයින් සංවර්ධනයට හිතකර වූත් සුන්දර වූ දෙයක් බව අනිවාර්යයෙන්ම පිළිගත යුතු ය. භෞතික වස්තූන් පිළිබඳ ඇති අසීමිත තෘෂ්ණාව යුද්ධය පසු පස ඇති හානිකර වේදනාව බවද වෛරය හා පලිගැනීම එම මානසික තත්වය ඇසුරෙන් ම ජනිත වන බවද පැහැදිලිය. එමෙන්ම තමා අන් අයට වඩා උසස් යැයි සිතා ගන්නා මානසද යුද්ධයට පදනම් වන වේතනාවකි.

ජයං වෙරං පවසති
දුක්ඛං සෙති පරාජිතො

(ධම්ම පදය)

යුද්ධයක් කරන්නකු ජය ගැනීමෙන් ඇත්තටම ජය ගන්නවාදැයි විමසා බැලීමට බුදුසමය අපට ඇරයුම් කරයි. එක් අයෙකු ජය ගන්නා විට තව අයෙකු පරාජය වේ. පරාජයෙන් අවමානයට හා සන්නාපයට පත් වූ තැනැත්තා සිත් තුළ ජනිත වන්නේ ඊර්ෂ්‍යාව වෛරය හා පලිගැනීමේ වේතනාව යි. ජීවිතයක ආස්වාදය නම් ඊර්ෂ්‍යාව වෛරය ජනනය නොවන සාමකාමී සහජීවන සමාජයක ම විඳ ගත යුත්තක් නොවේ ද? පරාජය සොම්නසින් බාර ගැනීම මෙයට පිළියම යැයි යමකු යෝජනා කළ හැකි වුවද එය ඇත්ත වශයෙන්ම වචනයට පමණක් සීමිත ප්‍රායෝගික නොවන විසඳුමකි. මන්ද යත්, කවර සටනකට වුවද කවර අයෙකු වුවත් පරාජය පිලිගැනීමේ අභිලාෂයෙන් නොඑළබෙයි. සටන් කරන්නේ ජය ගැනීම පිළිබඳ ඒකායන අපේක්ෂාවෙනි. එහෙයින් පරාජය සතුටින් පිළිගත හැකි දෙයක් නොවේ. තමා තුළින්ම ගොඩනගා ගත් නිහතමානීත්වයත්, තම හැගීම් පාලනය කරගැනීමට ඇති දක්ෂතාවන් මත වෛරය, ඊර්ෂ්‍යාව යටපත් කළ හැකි ය. සටනින් අත්ව සිටීමට නම් උසස් මානසික තත්ත්වයක් තබා ගත යුතු වේ. ඒ සඳහා යථාර්ථය වටහා ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුය.

මේ සඳහා මිනිස් තෘෂ්ණාවේ ස්වභාවය මෙහෙති කිරීම ඉතා වැදගත් ය. යුද්ධ කරන්නේ යමක් දිනා ගැනීමට හෝ හිමි කර ගැනීමට නම් එම දේ ලබා ගත් පසු අපට තෘප්තිය ලැබේ දැයි විමසා බැලීම වැදගත් වේ. කාම ජාතකය මේ සඳහා අනගි අදහස් පෙළක් අප හමුවේ තබයි.

” මිනිසකු යම් අපේක්ෂාවක් ඇති කර ගත් විට එය ඉෂ්ට වූයේ නම් එයින් සතුටක් ඇති වන නමුත්, තවත් අලුත් ආශාවක් ඇති කරගෙන වැඩි වන පිපාසය මෙන් තෘෂ්ණාව දැඩි කර ගනී. නොලැබෙන දේ ගැන ආශාව තව තවත් වැඩෙන්නේ වස්සකුගේ අං වැවෙන ස්වරූපයෙනි. පොළොවෙහි ඇති සියලුම හැල් කෙත්, යව කෙත්, ගවයන්, අශ්වයන් හා ද්‍රාසයන් එකම මිනිසෙකුට අයිති කර දුන්නත්, ඒ පුද්ගලයාගේ තෘෂ්ණාවේ නිම විමක් නැත. මුළු පොළොව ම දිනා ගත් රජෙකු වුවද දැන් ඇතැයි නොසිතයි.”

මේ අදහස් වල සනාතන අගය වර්තමානයේ ලොව පුරා බලකාමය හේතුවෙන් ඇවිලෙන අරගල ගැන සිතන විට වටහා ගත හැකි ය. තෘෂ්ණාවෙහිම කොටසක් වන බලකාමය මිනිසුන් අතර අතිශය හයංකාර ගැටුම් ඇති

කරයි. මේ ගැටුම් වල විපාක ය වන්නේ මානව සංහතියේම විනාශයයි.

නති වෙරෙන වෙරානි - සම්මන්තිධි කුච්චනං
අවෙරෙන ච සම්මන්ති - එස ධම්මෝ සනත්තනො
(ධම්ම පදය)

දිගින් දිගටම පලිගැනීමට සිතීමෙන් වන්නේ ලෝකය එකම රණ පිටියක් වීමය. එවැනිනක ජීවත් වීම දුෂ්කරය. එහෙයින් බුදුරදුන් අවවාද කරන්නේ දරුණු පල් භොරුන් අප අල්ලා කියතකින් ඉරණ විටදී වුවත් වෛර වේතනාවක් නැතිව ඉවසීම පුරුදු කරන සේය. වුල්ලබෝධි ජාතකයේ දී වෛරයෙන් හා පලිගැනීමෙන් මිනිසුන් විනාශයට පත්වන ආකාරය උපමා කර ඇත්තේ ලියක් තවත් ලියක ගැටීමෙන් හට ගන්නා ගින්න ලියම දවාලන ස්වභාවයටය.

අරගලකාරී ව අනුන් පරදවා ජය ගැනීමේ අදහසින් වාද විවාද කරන්න වුන් තුළ පවත්නා දුර්වලතාවයක් ලෙස බුදු දහම දකින්නේ ඔවුන් තමන් අපරාමරයන් සේ සිතා ගන්නා බවයි. තමන් මැරෙන බව දනිත් නම් කලහ එයින් සංසිදෙන බව බුදු රජාණන් වහන්සේ වදාළ හ.

පරේ ච න විජානන්ති - මයමෙන්ථ යමාමසෙ
යෙ ච තත්ථ විජානන්ති - තතො සම්මන්ති මෙධගා
(ධම්ම පදය)

රණ්ඩු දඹරවල පැටලී එහිම රැඳී සිටිනා විට එයින් තමන් වැනසෙන බව ඔවුන් දන්නෑ කිසි විටෙක, යමෙකුට වැටහී ගිය විට වැනසී යන බව එයින්ම සංසිදිලා යනු ඇත ඒ රණ්ඩු දඹර සැම දෙයක්ම.

සියලුම සත්ත්වයන් තමන් සේම දඬුවමට බයය, මරණයට අකමැති අය බව තේරුම් ගෙන තමාට විපත් පැමිණවීමට ඇති අකමැත්ත අනුව විමසා තමන්ට පැමිණෙන අතවර ඉවසමින් සියලු සත්ත්වයන් කෙරේ අභයඋනාය දීම බෞද්ධ පිළිවෙතයි.

සරභංග ජාතකයේ දක්වා ඇති පරිදි ඉවසීම පුරුදු කරන සත් පුරුෂයා එමගින් සතුරන් නැති කර ගනී. සුරාසුර සංග්‍රාමයේ දී ශක්‍රයා තම ගමනින් ගුරුළු පැටවුන් විනාශයට පත් වීම වළකන්නට අසුරයන් සිටින දිශාවට රිය හරවා ගොස් ඔවුනින් පැරදුනේ ජීවිත වල වටිනාකම දත් හෙයිනි. ජීවිත රැක ගැනීම සඳහා කැපවීම තුළින් ලබන පරාජයද දිනුමකි.

මෙම ආකල්පය බෞද්ධ ඉතිහාසයේ නිරූපණය වූ ආකාරය පෝන් වෝල්ට්ස් නම් ලේඛකයා නොසැලෙන මනස නම් කෘතියේ අගය කරන්නේ මෙසේය:

” බෞද්ධයෝ තම ආගම වෙනුවෙන් කිසි විටෙක යුද නොවැදුණු. මිත්‍යාදෘෂ්ටීන් නැති කිරීම, අන් ලබ්ධිකයන්ට වධ බන්ධන කිරීම හෝ බලයෙන් තම ආගමට බඳවා ගැනීම හෝ කිසි විටෙක සිදු නොවීය. එය නිතර අන් අදහස් ඉවසන සුළුය. නියම බෞද්ධයාට සතුරාගේත් මිතුරා ගේත් ජීවිත එකය. හැම දරුණු කාර්යකින්ම වැළකී සිටිය යුතු ය. හොඳම පලිගැනීමේ මාර්ගය නම් කරුණාවන්ත සිතුවිලිය.”

කේ. බී. ඉෂාරා ජීවන්ති
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වෛද්‍ය වෛසක

බුදු හිමිගේ උපත බුදු බව
නම වූ තෙමඟුල බැනියෙන් සිහි
ලොව බොදු දැනගත් සිත් සුවපත්
පින්බර උතුම් ඒ සුභ වෛසක

පිරිනිවන
කරන
කරන
දින

පන්සල් මළුව සාධු නදින් ගිගුම්
නෙක වර්ණයෙන් පහන් කුඩු දසන
බුදු සිරිත අළලා නිම වූ තොරණ
පහන් වැටී මග දෙපස ආලෝක

දේ
දිලේ
පෙනේ
පුජාවේ

දන් සිල් භාවනා පිලිවෙත් පෙරටු
වෙසඟේ අරුත වටහාගෙන නිසි
සැමරු පිරිස් අතර හමුවුණි
විනෝද කෙළි බහුරු කෝලම්

කොට
ලෙසට
අපට
යසට

මහා වෛසක මංගල්‍යය නම ගෙන
පවත්වන මාධ්‍යය සැනකෙළි නැත
වෛසක ඇතේ නැත්තෙ වෛසක
කොරෝනා අපට කියු තව පාඩමකි

මුලට
මෙවර
වෙළඳාම
ඵය

මහ දන්සැල් තොරණ රාජයෝ මෙවර
තෙල් මල් ගෙන පන්සල් යන්නට
සරසා වෛසක කුඩු දල්වමු පහන් වැටී
ඵලිපිට නොව හද තුළ තෙමඟුල සැමරුම

නැතේ
නොහැකේ
නිවසේ
රිසි වේ

ශශිණි තාරකා
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කිම නොදකින්නේ නිසි අරුත....

ඵලිය දන් දැල්ලෙන්ම
නැසී දැවී යන
පහන් කුඩුවකට තරඟ කොට
වෙර දුරයි
දිනන්නට හොඳම කුඩුව සාදා
කිමද නොදකින්නේ
හොඳම කුඩුවත් අනිත්‍ය බව

කුසට අහරක් හිසට සෙවණක්
නැතිව ලතැවෙන
දැනන් අතරේ
කිමද ඵලය
රැල්ලට යන
දෙදිනක දන්සලක

වෛසක දිනයට දසන දිලෙනා
විදුලි බුබුලු ය විදි බබලන
කිමද අමතක
කනා මැදිරියෝ අඳුර මකනා
දිලිඳු පැල් ඇත
තවම පිරිසර

කේ.නදිරා හංසනී
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

දහව් සුවය

ලොවුතුරු පදවි සොයමින් මේ සසර
බිඳි මින් හවයෙ දුක් කඳ වැඩි සුවය
ඒ දම් සුවය පැතිරෙන සඳු පපුව
සුවදෙන වෙසක් හුළඟින් දිව සිසිල්

සරා
කරා
පුරා
කරා

අඳුරෙන් වැහුනු මිනි මඩලට
කඳුලෙන් ලෙයින් වින්දා දුක
ඒ දුක් කඳුට හිමි සඳුනේ සම
සයුරෙහි පලයවත් මදිවල

පායන්න
ඉතිරෙන්න
වන්න
කියවන්න

පාළුව අඳුරු හද මඩලත්
නිමිනුඹ දෙසු දම් පැන්
සැමදා වඳිමි ගුණ කියවමි
මට ඇති සුවය සැනසුම නුඹ

කතරක්ය
අමවතුරක්ය
සිරිමත්ය
දහමන්ය

ඵම.ඵ.නිනුමි පියරන්ගි
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

අත්හැරීම

ලෝකික සැප විදින්නා වූ පෘථග්ජනයිත් ලෙස අප බුදු හිමියන් දෙසු මග නිවැරදි යැයි දන්නා වුවද එය පුරුදු, අවබෝධ කරගැනීමට විරූය ගන්නේ නැත. එයට හේතුව නම් අප බුදු හිමියන් දෙසු මග ඔස්සේ යන විට අපට බොහෝ දේ අත්හැරීමට සිදුවන නිසාය. එය පෘථග්ජනයන් ලෙස අපට අසහනයකි. බැඳීම මොනතරම් කටුක වුවත්, ගින්නක් වුවත් අප නිතරම උත්සහ කරන්නේ ඒ මත ගැටෙමින් දැවටෙමින් එසේත් නැතිනම් වෙනත් මාර්ග සොයමින් එයින් ලැබෙන කුඩා ආස්වාදයට ආශ්වාදය ලබාගැනීමටයි.

සරල උදාහරණයකින් පැහැදිලි කළහොත් තුවාලයක් වූ පසු එය කැසීමට සිත් පහළ වේ. එය කැසීමෙන් පැරණි විට ලේ යන වග අප දන්නා වුවත් අප උත්සහ කරන්නේ තුවාලය කැසීමෙන් ඒ ක්ෂණය ලැබෙන සුවය අත්විඳීමටයි. බැඳීමද එසේය. ඉදිරියක් පෙනුනද අප අත් විඳීමට ලොල් වන්නේ ඒ මොහොතේ ලැබෙන ආශ්වාදයයි.

අප ජීවත් වන්නේ යම් සාපේක්ෂ කරුණු පදනම් කරගත් සමාජයකයි. යම් විටක ඉපදීම හොඳය. තවත් විටක ඉපදීම දුකකි. දිගාසිරි හොඳය. නමුත් එයද විටක දුකකි. යමෙකුට මරණය සැපය. තවකෙකුට එය දුකක් වේ. මා දකිනා ලෙස බුදු දහමේ ඉගැන්වීම නම් නරක දේ අත්හැර හොඳ තුළ පමණක් ජීවත්වීම නොවේ. එසේ හොඳ තුළ පමණක් ජීවත්වීමට කරුණු යොදා ගත් පමණින් අප හට දුකින් නිදහස් වීමට බැරිය. එසේ නම් බුදු දහමෙහි කියවෙන්නේ කුමක්ද? අප විසින් නිවුනු මිදුනු පුද්ගලයන් බවට පත් විය යුතුය. නමුත් එයට බාධා පමුණුවන්නේ පංචකාමයට එහි ආස්වාදයට අප තුළ ඇති ලෝලත්වය නොවේද. කිමදයත් නැම කාමයකටම ආදීනව මෙන්ම එය තුළ ආස්වාදයක්ද වේ. පෘථග්ජනයිත් ලෙස එම ආස්වාදයට ලොල් වූ පිරිසකි. ඉදින් එය එය අපේ දහම් මග හරහා වැටෙන්නා වූ බාධකයකි. එසේ ලැබෙන්නාවූ ආස්වාදය අත්හැරීම දහමට අනුව ඉතා සුලු කරුණක් වුවද පෘථග්ජනයිත් එය විශාල අර්බුදයකි.

එසේ නම් අප කළ යුත්තේ කුමක්ද? අප සයල දෙනා හට කරුණු වටහාගනු පිණිස මහණා දුම් පිරිමට හැකියාවක් නැත. අපට කළ හැක්කේ අප සිටිනා මොහොත, අවස්ථාව මත පදනම්ව යථාර්ථය අවබෝධ කර ගැනීම පමණකි. ජීවිතයේ බැඳීම් ගැන යථාර්ථය අවබෝධ කර ගත් පසුව අප තුළින් මුලින්ම නික්මෙන්නේ ඒ බැඳීමට ඇති වහල් බවයි. එනම් ඒ බැඳීමෙහි දැඩිව බැඳෙන බව නවතී. එය එක්තරා ආකාරයක අත්හැරීමකි. එයට හේතුව නම් එම බැඳීමෙන් ලැබෙන ආශ්වාදයහි ඇති නිසරු බව, තාවකාලික බව වටහා ගන්නා බැවිනි

එසේ එම බැඳීමෙහි කෙරෙහි වහල් බවින් නිදහස් වූ පසු එම බැඳීම නිසා ඇතිවීමට ඉඩ තිබූ අකුසල් වලින් වැලැකී සිටීමට අවස්ථාව සැලසේ. කිමදයත් ඔබ එම බැඳීම් වෙනුවෙන් අකුසල් සිදුකල හොත් එම අකුසල් වෙත කා සමඟ හෝ බෙදී යන්නේ නැත. අපිරිසිදු වන්නේ ඔබ සහ ඔබේ සුගතියයි.

එම නිසා පෘථග්ජනයිත් ලෙස මා දකින හොඳම අත්හැරීම වන්නේ බැඳීම් වලට ඇති වහල් බවින් අත්මිඳීමයි. මා ඇතුළු ඔබ එම වහල් බවින් අත්මිඳෙන්නේ නම් අප සෑම සියලු දෙනාටම එකිනෙකා කෙරෙහි ඇති වෙරෙය, තරහාව, එමෙන්ම අධික තණ්හාව, ලෝබය, මානය දුරු කිරීමට සමත් වන්නේය. බුදුදහම ඔස්සේ ජීවිතය දැකීමට බෞද්ධයින් ලෙස අප පුහුණු විය යුතුය. මෙලොව ජීවිතයේ සැනසීමක් නැති වුවද පරලොව ජීවිතයට සැනසීම ලබා කර ගැනීමට හැකියාව ඇත්තේද අප හට පමණි. මේ මගේ දෘශ්ටි කෝණයෙන් බුදුදහමේ අත් හැරීම යන සංකල්පය දකිනා අයුරුයි. මා සිතන්නේ මෙය ඔබටද සිතන්නට කරුණක් වේවි නිසැකයෙන්ම.

එච්. ඩී. බී කල්දේරා
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වෙසඟේ පැතුම

වෙසක් සඳුරැස් රටා මවමින් පොළෝ ගැබ මත වැතිර
ලොවක් හසකැන් සිනා පාමින් සෙනේ බුදු ගුණා ගලා
විලක් මනරම් සුවඳ විහිදා මෙන් සිසිල් පැන් දෝරේ
රුවක් පින්බර ඵලිය දුටුවේ සල් වනය මිහිරෙන්

ගද්දිසි
යද්දිසි
යද්දිසි
පොවද්දිසි

මවින් දෙසුදම් සයුර පරදා මෙන් ගඟුල් සිසිලෙන්
දනන් සවිසත කෙළෙස් හැරදා සසර බැමීමෙන්
නදින් බෝ පත් සුළඟේ ලෙළෙනා දහම් ගී තනු
ගුණෙන් දම්කඳ කුසල් සිහිවිලි ලොවක් පරදා

පිරෙනවා
මිඳෙනවා
වයනවා
නැගෙනවා

සසර බියකරු මාවනක් බව දනන් හට නිති
සුසර කළයුතු නිවන් මග තනු සිහිල් නාදින්
නිසර මගකට පියනගන සැම සත්‍ය දහමේ
හැසිර වියයුතු කුළුණු ගුණයෙන් සියල් සතරම

හෙළිකලා
මුසුකළා
යොමුකළා
මපකළා

මැදම් පිළිවෙන් අරැගි මගනම් දෙසු දම්කඳ
සියුම් තැන් වල වුවන් ඇත්තේ සැම දේ නම්
බැඳුම් ඇති තැන් කිසිදු සැපයක් නැතිය ඇත්තේ
වැඳුම් කළයුතු දහම වේ නම් අමා දම් බුදු

සාරමයි
අනිත්‍යයි
දුක්බිමයි
ධර්මයයි

සතර බඹ විහරණය නිතැනින් සැබෑ මනුදම්
කතර පරදා හැළෙන වැහි බිඳ සේම දම් කඳ
පැතිර යන දම් සිහිල් ඵලියෙන් වෙසක් සඳු නම්
නිතර තුන් සිත පහදවයි නම් සැමදා සුබ

පතුරුවයි
සුවඳුවයි
බබළුවයි
වෙසගමයි

පහන් සිහිවිලි දෝරේ ගලමින් වෙසඟේ සිරි ලොව
සවන් මිහිරැහි දහම නිතිදා යනෙන සැමතැන
රුවන් මණිමෙන් ගැඹුරු දහමෙහි සියුම් තැන් මප
නිවන් මග නම් පෙනෙන මානෙක රුදුරු සතුරන්

දිනේවා
ඇසේවා
වැඩේවා
නොවේවා

කුසල් සිත් ලෝ දැනී දනසා හැමට නිති නිති පහළ
විසල් දම් කඳ සයුරු රළ මෙන් පෙරළි පෙරළි යළි
නිසල් දියමෙන් පිරුණු සිත නම් කැළති කැළති බොර
සියල් දහමින් ලොවම සුව වී සාද සාද නද

වේවා
හැපේවා
නොවේවා
ඇසේවා

සදුනි කවිෂා ලක්ෂාණි
දෙවන වසර
මූලය අධ්‍යයන අංශය

තනුප් දනංප්ප
දෙවෙනි වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කොළඹ වෙසක් අඬුරු හා තාත්තා

කොළඹ රැටිල වෙසක් ලස්සන
තාත්තා කියනවා කතා, විස්තර
දැනට අවුරුදු තුනක් ඉස්සර
කොළඹ ගියේ අපි , වෙසක් දවසක පාන්දර

පාර දිගටම කුඩු ලොකු පොඩි
කොළඹ ඇති ඇත්තට වෙසක් සිරි
ආච්චි නම් හරි ආස ඇති
යන ගමන් ගියේ අපිට පිං දිදි

හම්බුන නිසා තාත්තාට වැඩපොලේ නිවාඩුව
බැලුවා අපි වෙසක් සිරි වෙසක් දා පුරාවට
කොහොම හැදුවාද මන්දා කරකැවෙන කුඩු ටික
දැක්කාමයි ඒ තරම් ලයිටි එළි කලාවට

තොරණ ළඟ වටවෙලා මිනිස්සුන් ඉන්නකොට
පේන්නෑ කිසිදෙයක් පොඩි උන්ට අනේ ඇත්තට
කර තියන් නංගිවයි මාවයි දෙපැත්තට
තාත්තයි පෙන්නුවේ තොරණ ඇසිරිය මනාවට

ලබන පාරත් එන්න ඕනෙයි
අම්මා කිව්වම එදා එද්දිම
ඇඟිලි ගැන්නෙම වෙසක් එනකන්
නංගියි මමයි දෙන්නම
වෙසක් මාසෙම අද වගේ දවසක
අදට අවුරුදු දෙකයි හරියට
තාත්තන් අපේ , ගිහින් නිබුණා
ආයෙමත් දවසක නොඑන්නම.....

සසන්තිකා සෙවිවන්දි
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

බුදු භික්ෂූන් වැඩි මහ ඔස්සේ....

එදා දඹදිව පුරා පැතිරුණු...
දම් සුවද අද ගියේ කොයිබද?
වෙසඟ යනු සිල් සුවද විහිද...
දිනකි ඒ බව නොඅනුමානයි
සිදුහතුන්ගේ උපත පමණද...?
බෝසතුන් බුදු වුණොද එදිනයි...
උපත, බුදුබව පමණකද නොව
අමා මහ පිරිනිවණ එදිනයි...
බුදුවදන් වල හරය ඒ කල,
නොදින් පිලිගත් දනන් එමටයි...
නමුත් අද දින සුදන ගතිගුණ,
සහිත වුවන් සොයනු කෙලෙසද?
වෙසක් දිනකට පිනට යොමුවන...
දනන් ඇත්තේ ලොවේ කියද?
ධම්මෝ භවේ රක්ඛනි ධම්මචාරි...
දහම ගරු කොට සිතන උන් වෙද?
අමා මහ වූ තිලෝගුරු හිමි...
ගුරුන් ලෙස තැබූ දහම සුරකින...
ලොවේ යම් වූ දනන් වේනම්...
නිසැක සුරකිනු ඇත සොබාදම...
මන්ද යත් අද දිනය වන විට...
දහම කෙලෙසන දනන් එමටයි...
දහම මුල් කොට තබා බුදු මඟ...
නඹා යන වුන් ලොවේ දුලභය...
වෙසඟ දිනවත් සිතට ගත යුතු...
එකම කරුණකි ලොවෙහි පවතින...
බුදුන් වැඩි මඟ අපිත් යත්නම්...
රුකෙනු ඇත නිති දහම ඇසුරන...

කේ.පී.ඒ.එන්. රත්නායක
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කෞතෝ දේවත්වයට උසස් කරවන හිරි ඔතප්ප

හිරිඔත්තප්ප සම්පන්නා
සුක්ක ධම්ම සමාහිතා
සන්නො සප්පුරිසාරොකෙ
දේව ධම්මාති චූච්චරේ

මෙලොව, යමෙක් පවි කිරීමෙහි ලැජ්ජා බය දෙකෙන් යුක්ත වේද, කුසල ධර්මයෙහි ඇලුම් ඇත්තේද ශාන්ත වූ උතුම් වූ සත්පුරුෂ ගුණවලින් යුතු වූවෝද එසේ වූ වන්ගේ පැවැත්ම දේව ධර්මය නම් වේ.

ලෝක පාලක ධර්මය නැතහොත් දේව ධර්මය වශයෙන් බොද්ධ දර්ශනයේ සදහන් වන්නේ හිරි සහ ඔත්තප්පයි. එනම් පවි කිරීමට ඇති ලැජ්ජාව සහ බියයි. සීලයේ පදනම ලෙසද හිරි සහ ඔත්තප්ප සැලකේ.

ස්තී පුරුෂ, බාලමහළු, ගිහිපැවිදි යන සැමගේ ජීවිත අර්ථවත් වීමට නම් මිල මුදල්, ඉඩ කඩම්, යාන වාහන පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ. කවරෙකුගේ වුවද ජීවිත උතුම් වීමට නම් ඔහු තුළ හිරි සහ ඔත්තප්ප තිබිය යුතුමයි. නමුත් අද සමාජය දෙස නෙත් යොමන කල අපට දැකගත හැකිවන්නේ සමාජය තුළ නොමිනිසුන් වැඩි වී ඔවුන් තුළින් පවි කිරීමට ඇති ලැජ්ජාව සහ බිය තුරන් වී ඇති බවයි. වර්තමානයේ මිනිසුන් දුසිරිතෙන් වැලකී සිටින්නේ නීතියට හෝ වෙනත් කෙනෙකුගෙන් දඩුවම් ලැබීමට ඇති බිය නිසාය. කිසියම් කෙනෙකු පවෙන් මිදිය යුත්තේ කිසිවෙකුට පවතින බිය නිසා නොවිය යුතුය. තමන්ට එය නොගැලපෙන බව අවබෝධ කරගෙන පවින් වැලකිය යුතුය. එසේ සිතා වරදින් මිදෙන්නේනම් එහි ඇත්තේ හිරිඔත්තප්පය.

ඔත්තප්ප යනු පවි කිරීමට ඇති බියයි. ඔත්තප්පය ඇති කරගැනීමට පදනම් කරගත හැකි බය සතරක් බුදු දහමේ සදහන් වේ. එනම්,

අත්තූපවාද බය පරෂපවාද බය දණ්ඩ බය දුග්ගති බය

තමා යම් වරදක් කරන්නේනම්, තමාගේ හෘද සාක්ෂිය තමාට දොස් පවරනු ඇතැයි බිය විය යුතුය. එසේම මේ වැරද්ද මා සිදු කරුවන් අන්අයගෙන් දොස් අසන්න වේදැයි බිය විය යුතුය. පාපී ක්‍රියාව නිසා ගුරුදෙගුරුන්ගෙන් හෝ උසාවියෙන් දඩුවම් ලැබේදැයි බිය විය යුතුය. එමෙන්ම මෙම වැරදි ක්‍රියා නිසා මරණයෙන් පසු දුග්ගතියේ ජීවිතයක් ලැබේදැයි බිය විය යුතුය. මෙසේ පවි කිරීමට ඇති බිය නිසා පවෙන් වැලකෙන පුද්ගලයා ඔහුගේ ජීවිතය සුගතියාම් කරගනී.

නූතනයේ කිසිදු බියකින් තොරව වැරදි සිදුකරන පුද්ගලයින් අපිට නිරන්තරයෙන් මුණගැසේ. මිනිස් ඝාතන, වංචා හා දූෂණ සහ ළමා අපයෝජන සිඝ්‍රයෙන් ඉහල යන්නේ මිනිසුන් තුළ පවට බියක් නොමැති නිසාය. ඔවුන් හට ධර්ම දානය ලබා දිය යුතුය. පවි කිරීමේ ප්‍රතිවිපාක පෙන්වා දී පවි කිරීමට බියක් ඔවුන් තුළ ඇති කල යුතුය. නමුත් සත්‍ය වශයෙන්ම එය කල හැක්කක්ද ? මිනිස් ඝාතන, වංචා හා දූෂණ සිදු කරන්නේ ධර්මයට ලැදි සුදු වර්තයක් සමාජයට පෙන්වන කලු වර්තයක් විය නොහැකිද?

ලෝක පාලක ධර්මය ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කල මෙම හිරි සහ ඔත්තප්ප සුදු ධර්ම වශයෙන් හදුන්වන්නේ සිත සහ මනස පිරිසිදු කරන ධර්මය යන අර්ථයෙනි. පවට දක්වන ලැජ්ජාව සහ බිය මානසික දියුණුවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන ලදී. නීතිරීති සම්ප්‍රධායන් ගුණවත්කම් ආදිය සුරැකෙන්නේද හිරි ඔත්තප්ප දෙක නිසාය. හිරි ඔතප්ප දෙකෙන් යුක්ත මිනිසෙකු දේවත්වයට සමාන කරන්නේද එම නිසාවෙනි. මිනිසා යන්නෙහි අර්ථය මනසින් උසස් බවයි. මිනිසුන් නිරිසනුන්ගෙන් වෙනස් වන්නේ එම නිසාවෙනි. නමුත් පවි කිරීමට ලැජ්ජාව සහ බිය නොමැති පුද්ගලයින්ද නිරිසන් සතුන්ට සමාන වේ. එමනිසා කෙනෙකු දේවත්වයට පත්වනවාද නැතහොත් සැමට අප්‍රිය පුද්ගලයෙකු වනවාද යන්න රදාපවතින්නේ ඔහු තුළ හිරි සහ ඔත්තප්ප පවතිනවාද නැත්ද යන්න මතයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් හිරි සහ ඔත්තප්ප ලෝකයම පාලනය කරන ධර්මය ලෙස හදුන්වනු ලැබ ඇත්තේ එම නිසාවෙනි. එම නිසා අපි සැවොම හිරි සහ ඔත්තප්ප දෙකෙන් යුක්ත පුද්ගලයින් වී සදාචාර සම්පන්න සමාජයක් ගොඩනගමු.

මේ දහම් කරුණු ඔබ හැමදෙනාටම උතුම් ධර්මය අවබෝධ කරගැනීම පිණිස දහම් පඩුරක්ම වේවා !

ජේ. බී. සද්ති නවින්ද්‍රා
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සත්‍යා වින්ද වේසන්

ඉරිදා පන්සල් නැති සුදු බේබි
සුදු ඇඳුමින් අද සැරසීලා
සැර ජාතින් ගඳ නැති ලොකු භාමු
පුයර තට්ටුවෙන් නැවිලා !

“සත්‍යා කිරි කොස් දවල් දානෙට ලු”
“සත්‍යා ගස්ලඬු හිල් දානෙට ලු”
“සැන්විච්චි බේබිට වෙනම හඳුන්න ලු”
“තින්බටු බේබිට ඇලපික් ලු”

පාට කුඩු තරු එල්ලුවේ පියලු යි
පාට බල්බි වැල් එල්ලුවේ සත්‍ය යි
මල් සරසා බුදු පහන තියන්න යි
භාමුලා දැන් දැන් එන්නැති වෙයි

රූප පෙට්ටියේ ලොකු භාමුන් ඇත
මහ ලොකු සෙනඟයි භාමු දෙපැත්තේ
කරගැට ඇති මගේ දූත යොමන්නට
රූප පෙට්ටියට බැරිද අහේ !

බුදු සාදගේ බණ කුඩු තොරණ් දෝ?
බේබිට ඇති පින මටත් නැතිව දෝ ?
පින ගන්නට මට මුදල් මිදිව දෝ?
කියාදෙන්න කවුරුත් නැති දෝ?

“යෙප්පඩි සත්‍ය මොකෝ කරන්නෙය්”?
“වැව ළඟ පන්සලේ දානෙ හෙටයි ලු”
අම්ම සත්‍ය පැදුරට වැටුණෝ
ලැයිමේ පැටවුන් සිහිකරලා !

හන්දියෙ තොරණ් ලැවුස්පිකරෙ යි
ටොමියගෙ රූ බත මස් පිලි ගඳෙනු යි
සත්‍යගේ සිතුවිලි ගංගා දියරෙ යි
වෙසක් රජ මැදුර ඉතිරිලා !!

හුදු ජාතිවාදය පෙන්නීමට නොව, පංති බෙදුමෙන් ඊදුම් දෙන සිත්
දෙස සානුකම්පිතව බැලුවෙමි. !

අමාණ සෙනෙවිරත්න
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

දිවි පිදිය යුත්තේ ධර්මයටද? ආදරයටද?

ඉපදීම , වයසට යාම, ලෙඩවීම, මරණයට පත් වීම සෑම සමාජ වර්ගයකටම කිසිදු වෙනසක් නැතිව අත්විඳීමට ලැබෙන සදාතනික සත්‍යයකි. ඒ හා සබැඳි දුක, සතුට දෝලනය කරන බැඳීම ආදරය නැතහොත් ප්‍රේමයයි. කිසිදු වර්ණයක් හැඩතලයක් නැති සිතුවිලි දහරාවක් වන ආදරය සියලු වර්ණ, හැඩතල සහ වටිනාකම් නිර්මාණය කරයි. එලෙසින්ම ආදරය තුළදී එකිනෙකා පවරනු ලබන වටිනාකම් මන ආදරය තීරණය කරනු ඇත. ඒ අතර ජීවිත පවා පුදා ආදරය වෙනුවෙන් වටිනාකම් එක් කරන්නට වෙහෙස වුවත් ගැන අදටත් ලෝකයා කතා කරන්නේ අමරණීය ආදරයක උරුම කරුවන් ලෙසිනි. නමුත් එවන් ආදරය සැබැවින්ම අමරණීය වේද? රෝමියෝ සහ ජුලියට් ආදරය වෙනුවෙන් ජීවිතය පුජා කළා. සාලිය සහ අග්‍රෝකමාලා ආදරය වෙනුවෙන් නම රාජකීයත්වය කැපකළා. සා පහාන් රජු අඩු වයසින් මියගිය තම බිරිඳ වෙනුවෙන් අති විශාල ධනයක්, ශ්‍රමයක් වැය කරමින් ටීප්පහලක් ඉදිකරවූවා. මෙවන් ආදර කතා ගැන ලෝකයා අදටත් කතා කරන්නේ අමරණීය වූ ආදරයන් කියාය. මෙවන් පුපුකට ආදර කතා මෙන්ම ලෝකයා නොදන්නවත් දෑ බොහෝය. ආදරය වෙනුවෙන් දෙමාපියන්, නෑදෑයන් සියල්ල බැහැර කර දැඩි තීරණ ගත් අයවලුන් බොහෝය. ආදරය වෙනුවෙන් නොකා නොබී වැලපෙන්නවුන් බොහෝය. එලෙසින්ම දිවි නසා ගත් අය, මතු ජීවිතයේ නැවත හමුවීමේ අදහසින් එක්ව ජීවිත නසා ගත් ආදරවන්තයන් නැතුවම නොවේ. මෙවන් ආදර කතා සැබැවින්ම අමරණීය වේද? ආදරය වෙනුවෙන් දිවි පිදීමට ලෝකයා කවර අර්ථනිරූපණ දන්නන් ඔවුන්ගේ ආදර කතා සියල්ලකගේම අවසාන බලවත් වූ රාගය, ද්වේශය සහ මෝහයයි. මෙලෙස රාග, ද්වේශ මෝහයන්ගෙන් පිරුණු සිත් ඇතිව මිය යන්නවුන්ට අමරණීය විය හැකිද? ධර්මය අනුව කිසිසේත් නොහැක. ඔවුන්ගේ දුගතිගාමී උත්පත්තිය ලෝකයා ඔවුන්ට ලබාදුන් අමරණීයත්වයේ සන්නාමයට කෙසේ වලක්වාලිය හැකිද? නමුදු එක්තරා දිවි පිදීමකට ලෝක සත්වයා සුගතිගාමී කල හැකිය. එහෙයින් දැනින් මිදීමේ මාර්ගය කියා දෙමින් නිවනේ දොරටුව විවර කරමින් සුගතියට මග පෑදිය හැක්කේ ධර්මයට දිවි පිදීමෙන්ම පමණි. ධර්මය වෙනුවෙන් දිවි පිදුවෙකු ඇසු සැනින් සිතියට නැගෙන්නේ දහම්සොඩි රජතුමාය. එක් බණ පදයක් වෙනුවෙන් දිවිපුදා යකෙකුට බිලි වීමට තරම් එතුමන් දහම් පිපාසාවෙන් පෙලුනි. "බුදුවරයකුන් වහන්සේ නමක් පහලවූ කාලයක රාජ්‍ය පාලනය කල දහම්සොඩි රජතුමාට බුදුබණ පදයක් ඇසීමට ඉමහත් ආශාවක් ඇතිවිය. කොතෙකුත් අණබෙර යැවූවන් රාජ්‍යයේ කොහි හෝ කොනකවත් බුදුන් වහන්සේ වදාල බණ පදයක් දන්නා රජෙක්, පුරෝගීතයකු, ඇමතිවරයකු පවා රටවැසියකු වත් නොමැති බැව් දැනගත් රජතුමා මෙවන් රාජ්‍යයක රජකම කිරීමේ ඵලය කුමක් දැයි රාජ්‍ය කෙරෙහි කලකිරී රජකම අත්හළේය. එලෙසින් රාජ්‍යයෙන් මිදුනු රජතුමා බණ පදයක් නොදැන ජීවත් වනවාට වඩා මරණය උතුම් යැයි සිතා වන ලැහැබකට පිවිසුණි. රජුගේ දහම් පිපාසාව දුටු සක් දෙවිඳු යක්ෂ වෙස් ගෙන රජු සම්පයට පැමිණා තමා බණ පදයක් දන්නා බව පවසා දෙදෙනා එකගතාවයකට පැමිණුණි. අවසානයේ තීරණය කරනු ලැබුවේ රජු ගල් කුලකට නැග පහළ සිටින යකුගේ කටට පනින්නටත්, එසේ රජු පනින අතරේ යකු විසින් බණ පදය කීමටය. එහෙයින් දහම් පිපාසාවෙන් පෙලුනු රජු මරණය ගැන කිසිදු බියක් නැතිව එම යෝජනාව පිලිගෙන දහම් පදය අසනවාත් සමගම යකුගේ කටට පැන්නාහ....." කෙතරම් ආශ්චර්යයක් ද? දහම් පදයක් අසනු වස් තම ජීවිත පුජා කරනු තරම් එතුමන් ධර්මයට ඇලුම් කලේය. එහෙයින් මෙලෙස දිවි පිදුයේ අප මහා සම්මා සම්බුදුන් වහන්සේ පාරමී දුම් පුරන සමයේය. මෙලෙසින් මහත්ඵල මහානිසන්ස ගෙනදෙන තරමටම උතුම් ධර්මයටද දිවි පිදීම වෙනුවට නූතන ජන සමාජය ආදරයේ නාමයෙන් දිවි පුදා දුගතියේ මග විවර කර ගැනීම කෙතරම් නම් අභාග්‍යසම්පන්න සිතනු වත් බැරි තරමිය. විටෙක යමෙකු වැරදි අවබෝධයක් ගත හැක. එනම් බුදු දහම ආදරය,ප්‍රේමය හෝ විවාහය ප්‍රතික්ෂේප කරන බවයි. එය කෙසේවත් නොමැත. දිගුකාලීන මානව සන්නිතයේ පැවැත්මට එය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන බැවින් බුදු දහම කිසිවිටෙකත් එය ප්‍රතික්ෂේප නොකරයි. සිගාලෝවාද සුත්‍රය අනුව අමුසැම සම්බන්ධ සහ එහි යුතුකම් හා වගකීම් පෙන්වා දෙන්නේද එහෙයිනි. ආදරය, ප්‍රේමය හෝ විවාහය යන සීමාව තුල සිටීමත් ධර්මයට දිවි පුදමින් පුණ්‍ය ධර්මයන්ගේ වීර්යය බලවත් කරනු වස් ධර්ම මාර්ගයේ හැසිරෙමින් සසර මග කෙටි කරගනු පිණිස, නිවන සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස ධර්මයේම හැසිරෙනු මැනවි. මෙලොව පහළුව සුන්දරතම වූත් පිවිතුරුම වූත් ආදරයට හිමිකම් කියන්නේ සිදුහත් බෝසතුන් හා තුන්ලොව පරම පිවිතුරුම ස්ත්‍රීය යශෝධරාවයි.

කේ.පී. ඒ ප්‍රමෝද්‍යා පියුමාලි
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

අපේ බුදුහාමුදුරුවෝ අද වැඩ සිටියානම්

.....

හරිත වර්ෂයෙන් දිදුලන නිමාල කඳුවැටිය පිසගෙන මේ හමන්තෙ වෙසගේ මදුනළයි. උත්තර දිශාවෙන් බුද්ධ ගාථාද, දක්ඛිණයෙන් ධර්ම කථිකාද, නෙක දිශාවන්ගෙන් නේක සෝශාවන්ගෙන්ද සපිරි මේ සමය උතුම් වෙසක් සිරිය ලොවට හඬ ගා කියයි. මේ ගෙවෙන්නෙ ක්‍රි.ව.6වන සියවසේ එක්තරා පින්වත්ත දුවසකි. කපිලවස්තුවෙ සුද්ධෝදන රජු හා මහමාය දේවිය දාව පින්වත්ත කුමාරයෙක් ඉපදිනි, නමින් සිද්ධාර්ථ හෙවත් සිදුහත් නම් විය. කාලයාගේ ඇවෑමෙන් තිස් පස් වසක් එළඹුණි. නේක දුක් විදිමින් අත්ථකිලමටානු යෝගයද, අධික සැප දෙමින් කාමසුකල්ලිබාණු යෝගයෙන්ද එලක් නොවුනු විට මැදුම් පිලිවෙතේ යෙදෙමින් සිදුකල ක්‍රියාවන්ගෙන් සත්‍ය මාර්ගයේ දොරගල විවර විණි. නේරංජනේ නදිය අසබඩ ගයාවේ ඇසතු බෝධි වෘක්ෂය මුලදී, දහසක් නෙන් විවර කරමින් සියලු කෙලෙසුන් නසමින්, අප මහා ගෞතම බුදුන්ගේ බුද්ධත්වය සනිටුහන් විය. ඒ ඇති ප්‍රයාණය දේ මිනිසුන්ගේ සත්‍ය සිව්පාවන්ගෙන් දුක්ඛ ජීවිතය නිමා කරමින්, උතුම් ධර්ම මාර්ගය හෙළි කර විඤ්ඤාණයේ කෙළවර පසක් කර දුනි. නියක වේගයෙන් තවත් හතළිස් පස් වසක් ගත වුණි. එක්තරා පින්වත්ත දිනයක කුසිනාරාවේ උපවත්තන සාල වනය මැද උතුරු දිසාවට හිස හොවමින් සැතපි සිටින්නේ අප මහා ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී දේහයයි. අහස් කුස සිසාරා මල් වැසි වසී. පසෙකින් අනදු හිමිගෙ ඉක්බිදුම, තවත් පසෙකින් රහතන්වහන්සේලාගේ ජීවිතාවබෝධය සංග්‍රාමය ද සනිටුහන් විය. දෙවිමිනිසුන් දුකින් ගලවා ගත් කාලය එතකින් නිමා විය. එකී සියලු සිදුවීම් උතුම් වෙසක් පොහෝ දිනක දී සිදුවිය . මේ විසි එක්වන සියවසයි. එනම් බුද්ධපරිනිර්වාණයෙන් 2566 වන අවුරුද්දයි. ගෞතම බුදුන් විවර කර දුන් ධර්ම මාර්ගයෙහි පිලිවෙත්

පුරමින් සිවුරු දුරමින් සංසරත්තයෙන් වහන්සේලා වැඩ සිටින සමය මෙසමයයි. මිනිසුන් තම තමන්ගේ කාර්යන්හි නිරත වෙයි. ඇතැමුන් තමන්ගේ කාලයට අමතරව දාන සිල භාවනා ආදී කුසල් දහම් හි නිරත වෙමින් කටයුතු කරන අතර තවත් ඇතැමුන් පංචශීල ප්‍රතිපදාව මුලාකරමින් අකුසල ක්‍රියාවන්හි නිරත වෙන කාලයකි. මේ කාලය අතරතුර නොසිතූ විරූ ලෙස පෘථිවි ලෝකවාසීන්ට මුහුණ දීමට සිදු වූ බේදනීය ඉරණමක් මෙසේ ඔබට ගෙන හැර දක්වමි. දිනෙන් දින විද්‍යාව දියුණු විය. මිනිසුන් සතුන් ලෙස ද, සතුන් මිනිසුන් ලෙස ද, හැසිරීම විද්‍යාවෙන් ප්‍රගුණ විය. කෙසේ වුවද මවකට දරුවකු, සැමියම බිරිඳක, රටකට දහමක්, බේදයක් නොමැති ව කොරෝනා වසංගතය උදාවිය. දිනෙන් දින කොරෝනා වසංගතය පෘථිවි මවගේ දරුවන් බිලි ගනිමින් සිටියි.

කොරෝනා වසංගතය රටකින් රටකට, යමින් මිනිසුන්ට පීඩා සිදු කරන අතර එහි ප්‍රතිවිපාක මෙසේ ඔබ වෙත ගෙන හැර දක්වමි. එදාවේල හරිහම්බ කරගත් මිනිසුන් මහමගට වැටී ඇත. එදින ඉපදෙන බිලිඳුන් එදින මරුමුවට පත් වෙයි . කෙසේ වුවද ලංකා මාතාවගේ දරුවන් බොහෝ දුක් ගැහැට විඳිමින් කාලය ගත කරයි. ලංකාවේ ආර්ථිකය කඩා වැටී ඇත. අනාගතය බාර ගැනීමට සිටින භාරකරුවන් තාක්ෂණය සමග ඔට්ටුවක යෙදෙයි . කැන්ත උදැල්ල සමග පොරබදිමින් පොළොව සමග ගැටීමෙන් ගොවීන් රටට අවශ්‍ය ආහාර නිෂ්පාදනයේ නිරතවෙයි. එමෙන්ම බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේලා වසංගතයෙන් රට මුදවා ගැනීම පිණිස තුන් සූත්‍රය දේශනා කරමින් ධර්ම ප්‍රචාරයෙහි නිරත වෙයි. තවද, දිනෙන් දින උග්‍ර වන මේ වසංගතය නිසා ලක් මවගේ එක් කෙළවරක නිරෝධායන මධ්‍යස්ථාන ද, කඩියන් මෙන් දුළු පහිමින් මිනිසුන් බේරාගැනීමට උරදෙන වෛද්‍යවරු හා හෙදියන්ද මහඟු සේවයක් ඉෂ්ඨ කරයි . කෙසේ වුවද මොවුන් අපේ කාලයේ දෙවිවරුන් බව පසක් කර හමාරය. බුද්ධ කාලයේ සිදු සිදුවූ සිදුවීම් නැවතත් සිදුවන බව අපට කීමට තවත් සාක්ෂි නොවුමනා ය. බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් වසර 450 කට පමණ පසුව මුහුදු ගොඩ ගැලීම ද එයින් විහාර මහා දේවිය ඔරුවක

මුහුදේ පාකර හැරීම ද සිදුවිය. දෙදහස් පස්වන වසරේ දී නැවතත් එම සිදුවීම සිදු විය . මුහුදු ගොඩ ගැලීම නිසා දහස් සංඛ්‍යාත මිනිසුන් සත්‍ය සිව්පාවන් ජීවිතයෙන් සමු ගත්හ . එමෙන්ම බුද්ධ කාලයේ විශාලා මහනුවර රෝග, දුර්භික්ෂ , අමනුස්ස බිය ඇතිවිය. එදින බුදුරජුන් රතන සූත්‍රය දේශනා කරමින් මිනිසුන් ගලවා ගත්හ. මෙදින වෙනත් මානයකින් සිදුවන්නේ මෙය ම බවද අපට කීමට තවත් සාක්ෂි උවමනා නැත. අපේ බුදුහාමුදුරුවෝ අදත් වැඩ සිටියා නම් කොරෝනාවට පිලියමක් යොදනවා නොඅනුමානය. එසේ වුවා නම් මෙසේ මිනිසුන් ජීවිතය හැර නොදමා නොයනු ඇත . අකලට මල් මලින ව නොයනු ඇත . මේ කාලයේ නැවතත් ධර්ම මාර්ගයෙහි යෙදිය යුතු කාලය නොවේද නැවතත් උපෝසථයෙහි අපි යෙදිය යුතු නොවේද , මිනිසුනි මෙය සිතන්නට යමකි. දිනෙන් දින උග්‍ර වන කොරෝනාවට දිව ඔසුව ඇස්ට්‍රොනිකා නොවන බවත් ඊට පිලියම ධර්ම මාර්ගය බවත් නැවත නැවත ඔබ වෙත කිවයුතු නොවෙයි.

මිනිසුන්ට සිසිලස ගෙන දුන් මන්ද මාරුතය දැන් වණ්ඩ මාරුතයක් වී හමාරය. වායුපීඩන අධික වර්ෂාව සහ අකුණු සමගින් අහස් දෙවියන් අප හා ඔට්ටු වෙයි. මිනිසුන්ට සෙවන සැලසු සොබාදහම මෙසේ නැවත මිනිසුන්ට වණ්ඩ වූයේ කෙසේද යන්න බුරු නැගෙන ප්‍රශ්නයයි. අප ලොවිතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ සිටියා නම් මෙවන් විපතකට මුහුණ දීමට අපට සිදු නොවන බව නැවත නැවතත් මතක් කළ යුතු වෙයි. නිදකාණෙනි මේ කාලයේ මිනිසුන් නිරයෙන් බේරා ගැනීමට නැවත මනුස්ස ලෝකයට වැඩිම විය යුතු කාලය නොවේද මෙය, දෙවි මිනිසුන් බේරා ගැනීමට නැවත වැඩිම විය යුතු කාලය නොවේද මෙය, වසංගතයෙන් ලෝකවාසීන් නිදහස් කරන කාලය නොවේද මෙය, නැවතත් ලෝකය පුරා සිල් සුවද පැතිරවිය යුතු කාලය නොවේද මෙය, මාගෙ අවසන් පැතුම මෙයයි.

P.H.H. ප්‍රබෝද්‍යා
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සිද්ධාර්ථයන් බුද්ධත්වය කරා...

සුද්ධෝධන පියතුම මව
මේ ලොව ගැබට ගෙනලූවා හිරු
තෙලෝ එකල කරවන බව සිකුරු
මුළු මිනිකන ම මංගල සිරි මැවු

දියන දකින ජන්මය උන්තම
සිදු වුවා සල් වන තුළ
සත් නෙළුමින් පියවර සත පිය
ලෝ දන අසමසම වන බව

සක්විති රජ ද බුදු හිමි වෙ ද තර්ක
පිය රජු අතරමං විය සිය මනස
නියන බුදු වරම් හිමි බව සැල වු
සියල් තැන් නසා දැමුවා හේතු

දහසක් හීන මැවු මහමායා
සිදුහත් උපත දී ලෙඩ යහනට
ණය නැති වන්ට බුදු පුතුගේ මව
අය වියොවුණේ පියුමක් පරවුණු

කාලය පියඹ ඔහු හැඩි දැඩි වන
සුන්දර යුවති යසෝදරා පතිනි
රමය සුභ සුරමය
සැපවත් දිවිය ගත කෙරුවා තුටු

සහයක ජන්න හා වන
දුටුවයි ලෙඩෙක්, මහලෙක්, මළ
සිත්මල තැවුල් ගෙන දුටු දේ
නිවුනයි දැක මහණ සිත දැල්වුණු

අනියන දැක ලොවේ ගිහි ගෙය
යන කල ඉපදුනා රාහුල පුතු
සිය සිත් බැඳීමන් සියලුම බිඳ
යන්නට ගියා ඔහු පුතුගේ වන

කටුක තපස් රකිනට සිත්
සය වසරක් ම දුෂ්කර දිවි
දුසු මරගනන් කෙළෙසුන් සැම
ගෞතම බුදු වුවා සැම සත

නන්දෙස පැතිරුලූවා බුදු ගුණ
සැමහට පෙන්වුලූවා එහි ගමන්
සිටු මැති රජිඳු ලූවා තුනු රුවන්
බෝදෙන පිහිටුලූවා අම නිවන්

මහමායා
පායා
නියා
සේයා

ඔහුගේ
ලුම්බිණියේ
නැංගේ
පැවසුයේ

තුළේ
විලේ
කළේ
එලේ

දේවී
වැටුණි
කෙරෙහි
ලෙසිනි

කල්හී
වුණි
මාලිගාවලහී
වෙමිනි

සැරිසරමින්නේ
මිනියක්නේ
සැබැවින්නේ
ගින්නේ

අත හැරලා
මෙකලා
දමලා
නොබලා

සදාගෙන
ගෙවාගෙන
මරාගෙන
සහනගෙන

සුවඳ
මග
සඳ
මග

චාරක නානායක්කාර
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

“කස්සප මහරහතන් වහන්සේගේ සහ

හදා කාපිලානි මහරහත් තෙරණියගේ ගිහිකල දෙරණ කම්පා කල ප්‍රේමණීය සමුගැනීම...”

ඇය හදා කාපිලානි විය. මදුරට සාගල නුවර ධනවත් දෙමාපියන් දෙදෙනකුගේ ආදරණීය දුවණිය විය . ඇය තරම් රුවෙන්ටියක් සාගල නුවර නොවීය..

මිනි කැට සේ බබලන දිගු නෙන් සාගල තරුණයන් වලි කළේය .නිල වර්ණ දිගු කෙස් වැටිය මොණර පිල් කලමක් ලෙසින් බැබලුණේය.. දෙවිලොවින් බට සුර කුමරියක් සේ ඇය ලස්සන විය. ඇයගේ අත ගන්නට එකල රජවරුන් පවා සිහින දුටුවේය. ඒත් හදාගේ සිත ඒ කිසිවෙකුගේ සිත් නොගත්තේය.. ඇයවත් නොදන්නා හේතුවකට වෙත කිසිදු පිරිමියෙකු වෙත ඇයගේ සිත නතර නොවුයේය..

ඇයටත් රහසේ ඇය සසර පුරා පැන තම ආදරණීය පෙම්වතා ඇය හමුවන තුරු බලා සිටියේය. ඔහු ඇයටත් , ඇය ඔහුටත් සසර පුරා පෙම් බැන්දේය. ඔහු නමින් පිප්පලි නම් විය. මගධ රට ඔහු තරම් ලස්සන වෙනත් තරුණයෙකු නොසිටියේය ඔහු රන් පාටය. උන්තුංග දේහදාරී විලාසය සක් දෙවිදන් බඳු ය. තරුණියන් සිහිනෙන් මිමිණු නම පිප්පලි ය.. එතරම් ඔහු සුන්දර විය ඒත් ඔහුගේ සිතද කිසිදු තරුණියකගේ සිත් නොගත්තේය ඔහුටත් නොදැනී සසර පුරා දෙදෙනෙක් පැන පැනමක් අවසන් වරට හමු වන්නට ආසන්න වෙමින් තිබුණි ....

පදමුත්තර සම්බුදු රදන් අභියස පැන පැනමක් සසරේ නොකැඩී නොබිඳී ඔවුන් දෙදෙනා පසුපස එමින් තිබුණේය . අවසානයේ දෙදෙනාට ම යෝජිත විවාහයකට අරඹුම් ලැබුණේය. ඒත් ඔවුන් දෙදෙනාම දැන සිටියේ නෑ මේ හමුවන්නට යන්නේ සසරේ එකට සිටි ආදරණීය යුවල බව.. දෙදෙනාම රහසින් දෙදෙනාට ලිපි දෙකක් ලියුවෝය..

” පින්වත් හද්දර .....” මම ආස නෑ ඔයාව අසරණ කරන්න ..මම ආස මහණ වෙන්න .ඒ නිසා ඔබ වෙත කෙනෙකුට කැමති වෙන්න...ඇයද එලෙසින්ම ලිපියක් යැව්වේය..” පින්වත් අයියණ්ඩි...” මම ගොඩාක් කැමති මහණ වෙන්න..ඔබ වෙත තරුණියක් සමග විවාහ වෙන්න.අතර මගදී සේවකයෝ ලිපි දෙක මාරු කලේය .....

මම කැමති ඔබව විවාහ කරගන්න..දෙදෙනාටම බොරු ලිපි දෙකක් ලැබුණේය ...

” දැන් කරන්නට දෙයක් නැත් .කසාද බැඳලා හරි මම කියනවා මම ආස නෑ මේ විවාහයට .මට මහණ වෙන්න යන්න ඕන කියලා හද සිතුවාය..

මංගල්‍යයේදී හදාගේ මව වැසුණු සළු පොට පිප්පලි විවර කලේය.. ඒ විරාගී නෙන් සගල හද්දර ගේ හදවත මොහොතකට නතර කලේය. සසර පුරා එකට සිටි තම ප්‍රේමණීය කුමරා දැන් තමන් ළගය.. ඇයගේ හදවත ගැහෙන්නට විය.. ඒ නෙන් සගලේ රාගයක් ගැවිලාවත් තිබුණේ නැත. පිප්පලි කුමරුගේද හදවත ඒ හදා ගේ නෙන් සගල ළග නැවතුණේය.. ඒ නෙන් සගලේද රාගයේ ජායාවකවත් නැත... මම මේ හදා කොහේදී හරි දැකලා තියෙනවා... පිප්පලි තනියම මුමුණානට විය.. ඔවුන් දෙදෙනාම දැන සිටියේ නෑ සසර පුරා මෙලෙසින්ම ඔවුන් අතිනත ගත් බව...

” එදා රාත්‍රිය උදා විය ...” හදා .” ඇයි ඔයාට මම එවපු ලියුම ලැබුණේ නැද්ද ? මම ඔබට කිව්වේ මම මේ ගිහි පිවිතයට ආස නෑ කියලා..”

අනේ අයියණ්ඩිය ” මමත් ඔය විදියටම ලිපියක් එව්වා නොවැ... ඔබනේ මට එව්වේ මාව විවාහ කරගන්න කැමති බව කියා.. දෙදෙනාටම වැටහෙන්නට විය දෙමාපිය උගුලේ තමන් වටුන බව..

” නැගණිය” දැන් කරන්නට දෙයක් නැත.. අපගේ දෙමාපියන් මිය යන තෙක් අපි මෙහෙම ඉමු.. ඊට පස්සේ අපි දෙන්නාම පැවදී වෙන්නට යමු..

”ඉතින් අයියණ්ඩිය .” අපි කොහොමද මෙහෙම එකට ඉන්නේ?.

පිප්පලි තම සයනය මැදින් මල්දමක් ඇතුරුවේය. නැගණිය අපි මේ දෙපැත්තේ නිදා ගම අපි අතරේ කාට හරි රාග සිතක් ආවහොත් මේ මල් දම පර වේවා!! දෙදෙනා අද්ටත් කළේය ...

අහෝ ඒ සිතක බලය අවුරුදු 12 ක් යන තෙක් ඒ මල් දම පර නොවුණේය.. වසර 12 ක් එකම සයනයේ සයනය කල රූ සපුවෙන් අගතැන්පත් යුවලක සිටින්නේ රාගී සිතක් හට නොගත්තේය . ඒ දෙදෙනා අතින්වත් එකිනෙකා ස්පර්ශ නොකලේය. අවසානයේ දෙමාපියන් මිය ගිය දින මේ අපූර්ව යුවල ගිහි ගෙයින් මිදී පැවදී වන්නට පිටත් විය . කසාවත දරා පිටත් වන දෙදෙනාට සමුගන්නට කාලය පැමිණියේ ය..

” ස්වාමීණි” එහෙනම් අපි සම ගමු. වසර 12ක් ඔබ මාව රැකබලා ගන්නා.. අඤ්චරියයක්මය ඔබේ විරාගී සිතනම්. නුඹට මා කෙරෙහි රාග සිතක්වත් හට ගත්තේ නෑ නෙවැ.. අවසන් වරට මට නුඹේ පා වදින්නට අවසරයි.. මෙතෙක් මා අතින් යම් වරදක් සිදු වුවා නම් සමාවන සේකිවා...!!!!

” හදා කිමෙද ?? මේ පවසන්නේ .. නුඹේ සිතත් හරිම පුදුමයි නොවැ.. වසර 12 ක් ගැහැණියකගේ සිතක රාග සිතක් හට නොගැනීම ඒකාන්තයෙන්ම පුදුමයක්මයි..

” ස්වාමීණි” එහෙනම් මට යන්න අවසර... ගැහැණු අයට සුදුසු වම් පැත්ත ඔබ වහන්සේ දකුණු දෙසට වඩන්න.. ඔබට ඒ අමාමහ නිවන් සුව මුණ ගැසේවා!!!

එසේ සසර පුරා කල්ප ගණන් දෙදෙනා අත් නොහැර සිටි යුවලක් සසරේ අවසන් වරට වෙන්ව ගියේය.. නැවත කිසිදුක හමු නොවන සේ වෙන් වුණේය.. කල්ප ගණනක ආදරයෙන් ලොවම සුවපත් කල දෙදෙනා අවසන් වරට වෙන් වන මොහොතේ ..

” මහ පොළව වැරෙන් කම්පා වී ගියේය.” ඒ ධරණී මානාවද එදා මේ ආදරය ඉදිරියේ කම්පා වී ගියේය...

මහ පොළව කම්පා වන්නේ ඇයි දැයි කියා අප ගෞතම සම්බුදු රජුන් විමසුවෝය... තම සාසණේ ධුතාංගදාරී පුතනුවණ් වන කාශ්‍යපයන් සහ හදා කාපිලානිය වෙන් වීම දරා ගන්නට නෙහැකිව මහා පොළවද හඬනා බව උන් වහන්සේ දැන ගත්තේය.. ඒ සම්බුදු රජුන්ට තමා සොයා එන පින්වන්න කුමරා වෙනුවෙන් පෙරට වැඩ බුදු රැස් විහිදවන්නට විය.. කල්ප ලක්ෂයකට පෙර කල පැනුමක් සඵල විය. පිප්පලි කුමරු මහා කාශ්‍යප මහ රහතන් වහන්සේ විය.. හදා කාපිලානි මහරහත් තෙරණියක් බවට පත් විය. ඇය ගෞතම සම්බුදු සසුනේ පෙර විසුකදු පිලිවෙලින් සිහිකරන්නට හැකි නිකමුණින් අතරින් අගුස්ථානයේ වැඩසිටියාය.. එතැන් පටන් නැවතත් ඒ උත්තමාවියට කස්සපයන් වහන්සේ හමු වූ බව සදහනක් නැත...

මෙලෙසින් මහ පොළව කම්පා කල විරාගී සෙනෙහසක් නිමා විය.. වසර 12 පුරාවට එකම සයනයේ සයනය කලත් ඒ සිත් රාගයෙන් යටපත් නෙවීය.....

” ඒ උත්තම වූ පිවිතුරු වූ විරාගී ආදරය හමුවේ ධරණී මානාවද කම්පා වී ගියේය....

”සාදු ! සාදු !! සාදු !!! ඒ උත්තම වූ මහා මුණිවරයා මහා කස්සප මහා මුණිඳුට මාගේ නමස්කාරය වේවා!!

ඒ නිකලෙස් මහා උත්තමාවිය... හදා කාපිලානි මහරහත් තෙරණියට මාගේ නමස්කාරය වේවා.....

එල්. කේ. රන්දි අනුන්තරා
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

W.K.දේවිනිදි
දෙවන වසර
මූලය අධ්‍යයන අංශය

හුද්ධාවෙන් නිවන් මගට

සසර කතරන් එතෙර වන්නට
පිරු පාරම් දම් අමා
සියලු කෙලෙසුන් නසා දමනට
දෙසු බන පද මුනි සඳා

රාග ද්වේශය මෝහ කෙලෙසුන්
නසා නිවනට මග යොමා
දහම් අවබෝධයෙන් සිත තුල
වඩම් ධර්මය හද තුලා

වැඩෙන පුඤා නගා නිරතුරු
නිවන වෙත යා යුතු නිසා
ත්‍රිලක්ෂණයෙන් නිවන් මග යන
කෙලෙස් සතුරන් වහසනා

බුද්ධ දම් සඟ ත්‍රිවිධ රත්නය
අනුව යන මිනිසන් දනා
නිබද ලබනා නිවන් මග සුව
මෝහ කෙලෙසුන් නසමිනා

සියලු කෙලෙසුන් දුරු කරන්නට
බුදු පියාණන් දෙසු අමා
දහම් ගඟුලෙන් එතෙර වන්නට
පුරමු ශුද්ධා ගුණ සඳා

ඉමානා වඩුගේ
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

නවත් එක් එරක් යලි බුදුසම්ප්‍රදායේ වඩින්න..”

දුලබ මිනිස් ආත්මයක
වටිනාකම නොදත් මිනිසුනි....
දුකෙහි නිමාවක් කෙදිනක ද
නැහැර තවම වැටහිලා
කෙසේ ගැලවෙන්නද සසරන්.....
නොමිනිස් කමින් ඇවිලෙන
මං මුලා වූ සමාජයක
ඇස් ඉදිරිපිට මේ මවා ඇත්තේ
බියකරු සසරෙහි ප්‍රතිමූර්තිය නොවේද
බියවන්න තැනිගන්න සසරට
නෙත්තැර බලන්න
පමා නොවී කලයුත්තේ කුමක්දැයි.....
ලැබී ඇත්තේ දැකින් මිදුමට
අවසන් වරක් විය හැක පිනට
ඉතින් දැන් පමා ඇයි
ධර්මයෙහි හැසිරෙන්න.....
ඒත් යලි හැඟෙනවා අසරණයි අපි
කෙලෙස් නසනා කටුක ගමනෙහි....
තවත් බැහැ යන්න දුර
දැකින් අප මුදාලන්න
තවත් එක් වරක් යලි
බුදු සම්ප්‍රදායේ වඩින්න...

චතුරිකා සංදීපනී
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

ඖෂධ වලින් පමණක් සුව කළ නොහැකි වූ රෝග විශ්ලිත ලෙස සුවකළ භාවනාව

මෑත කාලයේ පාරම්පරික හා බටහිර විද්‍යාවට අනුව කුඩා රෝග විනිශ්චයේ සිට දරුණුතම රෝග සඳහාද ඖෂධ විද්වතුන් විසින් සොයාගෙන ඇත. එය අගය කළ යුතුමය.

නමුත් සමහර රෝග පීඩාවන් මෙම වෛද්‍ය ක්‍රමලේඛ වලට පමණක් සුව කළ හැකිද ? එය සිතිය යුතුමය, මෙම ලිපිය ලිවීමට මා පෙළඹවූයේ මෑතකදී මා ලැබූ අත්දැකීමක් පෙරටු කරගෙනය. මෙම ලිපිය කියවීමෙන් භාවනාව තුළ ඇති අද්විතීය ශක්තිය පිළිබඳ ඔබට සත්‍යාපනය වෙනු නොඅනුමානය.

මෙම විශ්වීය හාස්කම වනුයේ සිත සනසන භාවනාවයි. සිත දිගු වේලාවක් යම්කිසි තෝරාගත් අරමුණක රඳවා තබා ගැනීම සරලවම භාවනාව යනුවෙන් හඳුන්වයි.

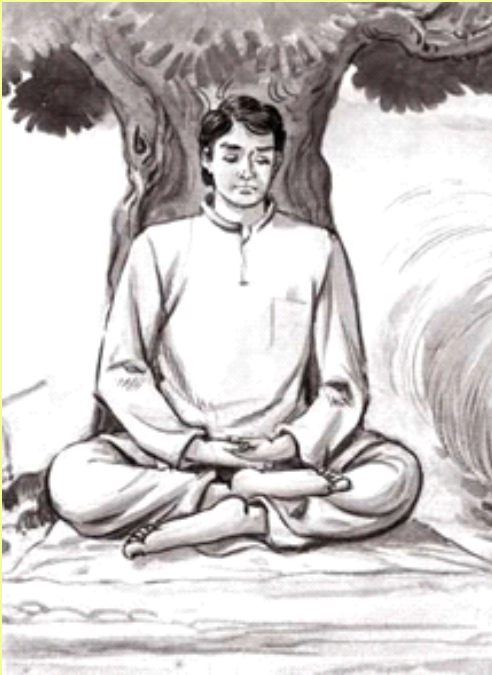
භාවනාවේ ඇති ප්‍රතිඵල පිළිබඳ ආසන්නතම අත්දැකීමක් මගේ ජීවිතේ ඇත. දවස් ගණනාවක් හුස්ම ගැනීමේ අපහසු තාවයකට මුහුණ දෙමින් පීඩා විඳීමට මට සිදුවිය. රූපවාහිනියේ සමාජ මාධ්‍ය තුළ දක්නට ඇත්තේ ද වර්තමාන COVID-19 වසංගත තත්ත්වයෙන් පීඩා විඳින මිනිසුන්ය. ඡන්ද ප්‍රතිඵලයක් ලැබෙනවා මෙන් ජංගම දුරකථන වලට ද වාර්තා එනු ලබන්නේ රෝගීන් ගණනය නැතහොත් මරණ ගණනය.

වර්තමාන වසංගත රෝගී තත්ත්වය මා හට නොමැති වුවත් වෛද්‍යවරු කිහිප දෙනෙකු හමුවේ ප්‍රතිකාර ලබා ගත් අතර එයින් කිසිම අඩුවක් නොවීය. දින විස්සකට පසුවත් නැවතත් වෛද්‍යවරු හමුවේ මගේ වර්ගාත්මක හැසිරීම්, සිතුවීම් පැතුම් පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසුව ඔවුන් කියා සිටියේ මෙය "PANIC ATTACK" නම් වූ මානසික ගැටළුවක් බවත් ය.

එම රෝග විනිශ්චයෙන් පසු මෙයින් මිදීමට යෝජනාවක් වශයෙන් භාවනාව මගේ ජීවිතයට එක්විය. භාවනාව ගැන කරුණු දැන සිටියත් තව තවත් විස්තර සෙවීමට මා පෙළඹවූයේ මා හට ඇති වූ රෝගී තත්ත්වය නිසාවෙනි. දවස් ගණනක් සුව නොවී කායිකව මානසිකව පීඩා විඳිමින් සිටි රෝගය සුවවීමට දවස් දෙකක් පමණක් ගතවිය. මේ මගේ සත්‍ය අත්දැකීමයි.

ලෝකයේ අද වන විට භාවනාව ප්‍රචලිත වෙමින් පවතී. බෞද්ධයාගේ අවසන් අරමුණ වන නිවන අවබෝධ කරගැනීමට භාවනාව ඉවහල් වනවා සේම භාවනාවට රෝගීන්ගේ කායික මානසික රෝග සුවපත් කිරීමට විශ්මිත ශක්තියක් ද ඇත. ලෝකයේ සුප්‍රකට පුද්ගලයන් බොහෝ දෙනෙක් මෙම බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම තුළින් ඔවුන්ගේ පීඩාකාරී ලෝකයෙන් මිදී සැබෑ සහනයක් ළඟා කරගෙන ඇති බව පුවත්පත් වල පවා දක්නට ලැබෙන කරුණකි. භාවනාව තුළින් මිනිසාට අත්පත්කරගත හැකි ජීවවිද්‍යාත්මක ,මානසික හා සමාජයීය ප්‍රතිලාභ රාශියක් පිළිබඳ කරුණු අනාවරණය කරගැනීමට විද්‍යාඥයින් සමත් වී තිබේ. මෙම භාවනා ක්‍රම හරියාකාරව සිදු

කිරීමෙන් ඇල්ෂයිමර්ස්, විශාදය හා හෘද ආබාධ වැනි රෝග තත්ත්වයන් සමනය කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. කිසිදු වෛද්‍ය ප්‍රතිකාරයකින් තොරව භාවනාව මගින් පරීක්ෂා කර පිළිකා රෝගීන් පස්දෙනකු පූර්ණ වශයෙන් සහ තවත් රෝගීන් පස් දෙනෙකු අර්ධ වශයෙන් සුවපත් කර ඇති බව ඕස්ට්‍රේලියාවේ වෛද්‍ය ඒ. ඩයර්ස් විසින් වාර්තා කොට ඇත. නමුත් බෞද්ධ දර්ශනයේ ඇති භාවනාව අපි ශ්‍රී ලාංකීය බෞද්ධ ජනතාව වශයෙන් හරි ආකාරයට අවබෝධ කරගෙන ඇත්තේ ඉතා සුළු පිරිසක්

පමණි .එයට හේතුව භාවනා ක්‍රම ගැන හරි අවබෝධයක් නොමැති බව,භාවනාවේ ඇති ප්‍රයෝජන පිළිබඳ හරි අවබෝධයක් නොමැතිකම වියහැක. 2009 සිදු කරන ලද පරීක්ෂණයකින් බෞද්ධ දර්ශනයේ ඇති භාවනාව ඉතා විශේෂ රෝග සුවකළ හැකි ක්‍රමයක් බවට සනාථ වී ඇත. එම වසරේම සිදුකරන ලද පරීක්ෂණයකින් භාවනාව මගින් හිපොකැම්පයේ (මොලයේ මතකයට බලපාන කොටස) හා පූර්ණ මොළයේ ධුසර ද්‍රව්‍ය සහන්වය වැඩි කර බවත් ස්නායු වෛද්‍යවරුන් පෙන්වා දෙන්නේ සුවිකාරීය බව වැඩි වන අයුරින් මොළය හැඩ ගැන්වෙන බවත් බොහොමයක් මානසික රෝග මෙන්ම ප්‍රතිශක්තිය ඉහළ නංවන බවත්ය.මෙය කිව යුතුමය .බෞද්ධ දර්ශනය විවාහ වී ඇත්තේ බෞද්ධයන් හට පමණක්ම නොව

ඉස්ලාම්, කතෝලික වෙනත් ඕනෑම ආගමක් අදහන පුද්ගලයෙකුට භාවනාව ප්‍රගුණ කළ හැකිව තිබේ. මන්ද භාවනා නොකරන පුද්ගලයන් හා දිගුකාලීනව භාවනා කරන පුද්ගලයින්ගේ මොළය අතර විශාල වශයෙන් කායික මානසික වෙනස්කම් සිදු වන බව ද විද්‍යාඥයින් පවා තහවුරු කර ඇති හෙයිනි.

පුද්ගලයෙකුට ලෙහෙසියෙන් අනුගමනය කිරීමට හැකි භාවනාවන් බහුතරයක් පවතින අතර මෙහි භාවනාව, ආනාපානසති භාවනාව, සක්මන් භාවනාව බොහෝදෙනෙක් අනුගමනය කරන භාවනාවන්ය.මා ලද අත්දැකීමට අනුව මා අනුගමනය කළ භාවනා ක්‍රමයනම් ආනාපානසති භාවනාවයි.බටහිර පරීක්ෂණ වලින් පවා භාවනාව පිළිබඳ සත්‍යාපනය වන අවධියක උසස් මනසකින් යුත් අප තවමත් සිටින්නේ කොතැනද ? අප හට භාවනාව කෙතරම් සම්පද? එය තම තමන් සිතිය යුතු කරුණකි. ඔබ රෝගී හෝ නිරෝගී පුද්ගලයෙකු වුවද දිනකට පොඩි වේලාවක් කැපකර භාවනාව සඳහා සිත යොමු කිරීමම ඔබ කායිකව මානසිකව නිරෝගීමත් වී නිවන කරා යන මාර්ගයට ආයෝජනයක් වනු නොඅනුමානය.

දිල්මි මදුලඹා
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කර්මය සහ ඵලය

ගවයා පසු පස එන රිය සක
සක්විති රජ උවත් කර්මය
සිත,කය, වචනය සංවර කර
ලෝ සතුන්ට මෙන් කරුණා

වැන්නේ
විඳවන්නේ
ගන්නේ
පතුරන්නේ

සතර පෙර නිමිති දැක සසර
පෙර කල කුසල් මහිමය මෙන්
නිවන් මඟට යොමු වූ බෝසතුන්
සැදැහැ සිතින් යුතුව සමරමු වෙසක්

කලකිරී
කලයපිරී
දිරී
සිරී

හේතුඵල දහම ලෝකයට
සම්මා සම්බුදු රජු ඒකල
අසරණ සතුන්ගේ පණ අමු අමුවේ
බලන් ලෝකයට වුණු දෙය ඉන්

දෙසු
විසු
නැසු
පසු

ලොවේ යහපත පිණිස රජ සැප අතල කුමර
බුදු වූ පසුද පෙර කල කර්ම පලදුනි
සිත, කය, වචනය සංවර කරගෙන
පිවිත ගෙවමු නිරතුරු කුසලින්

සිදුහත්
නැවතත්
යහපත්
පෝසත්

මඩෙහි පිපි මඩෙහිම ඉහලට
කුමුදු මලක් මෙන් ලොව සුවඳින්
සම්මා සම්බුදු රජ මෙලොවට
උතුම් වෙසඟ සමරමු, කර්මය

මතු වූ
නැහැර වූ
බිහි වූ
සිහි වූ

ධනුෂ්ක ප්‍රදීප්
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සිතමි බුදු සමිදුනේ මෙදා මේ
ඔබ දෙසු බන පසක් කර ගන්නේ
නොසැමරුවත් මෙදා උදාවන
අපට ඔබ දෙසු අනියත බව නම්

වෙසගේ
සිතගේ
වෙසගේ
වැටහේ

සිතුවේ නෑ අප විසාලා නුවර කෙතරම් විදු
ඇසුවත් කොපමන බන නෑ පසක් කර ගන්නේ
සුනාමිය ආ දැනුනි මුහුදු ගොඩ ගැල දා
කොරොනා ආ දා දැනුනි අනියත බිය විසාලා නුවර වදා

කියා
වදා
වදා
වදා

ඉතිං හිමියනි කුමට තවත් නිදසුන් මීට
මිනිසුන්ට තේරේවි නම් බුදු බන වදාට වඩා
වෙනදා මෙන් නොතිබුනත් වෙසක්
සිතමි මම නන් මෙයයි නිසි වෙසඟ තේරුම්ගන්නට සදා

වඩා
මෙදා
මෙදා
සදා

කේ.ඒ.සී. මදුගානි.
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සෛර්වික මංගල රජමහ විහාර චිත්තානන්ද කව්‍යාවත

මෙම පූජනීය පුණ්‍යභූමිය පිහිටා ඇත්තේ ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික්කයේය. මෙම භූමිය සේරුවිල නම් විශාල විල හේතුවෙන් සේරුවිල නමින් ව්‍යවහාර වන අතර පෙර කාවන්තිස්ස රජ දවස වැඩ සිටි රහතන් වහන්සේලා හා හික්ෂුන් වහන්සේලා පැන් පහසුව තකා මෙම විලට වැඩම කළ බැවින් සිවුරු ආ විල පසුව සේරුවාවිල ලෙස ප්‍රකට වූ බවද කියවේ. කේසේ වෙතත් සේරුවිල හා සේරුවාවිල යනුවෙන් හදුන් වන්නේ එකම ප්‍රදේශයයි.

ධාතු වංශයට අනුව සේරුවාවිල මංගල රජමහා විහාරයේ අතීත කතාව ගෞතම සම්බුදු රජාණන්වහන්සේගේ බුද්ධත්වයෙන් 8 වන වසරේදී තුන් වන වරට ලක්දිවට වැඩම කල අවස්ථාව තෙක් දිවයිනි. බුදුරදුන් එම ගමනේදී පහසියයක් රහතන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන කැළණියට වැඩම කළ පසුව උන්වහන්සේ රහතන් වහන්සේලා සමඟ මහාවාලුකා (මහවැලි) නදියේ දකුණු දෙස සේරු නම් විල්තෙර කෙළවරෙහි පිහිටි වරාහසොණ්ඩ නම් ගල් කෙමිය අසල මෙම භූමියට වැඩම කළ අවස්ථාවේ "මේ භූමියේ කකුසඳු ,කෝනාගම ,කාශ්‍යප යන පෙර තුන් බුදුරදුන්ගේ ධාතුන්වහන්සේලා නිධන් කොට ඇති බවත් අනාගතයේදී මේ හෙළදිව රජ කරන කාවන්තිස්ස නම් රජතුමන් විසින් පරිනිර්වාණයෙන් පසු තමන් වහන්සේගේ ලලාට ධාතුන් වහන්සේ පිහිටුවා ඉතා සිත්කලු දාගැබක් පිහිටුවන්නේය" යැයි තථාගත විවරණය වදාළ සේක. ඉන්පසු 'සම්දේද, සුමන' නම් නාග රාජයන්ට මෙම භූමිය ආරක්ෂා කිරීමට වදාළා නිරෝධ සමාපත්ති සුවයෙන් වැඩ සිටි සේක.

ඉන් වසර තිස් හතකට පසු සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් බුදුරදුනගේ ශේෂ වූ ධාතුන් වහන්සේලා ද්‍රෝණ බුන්මණයා විසින් රැස්ව සිටි රජ දරුවන්ට බෙදාදුන් අතර මල්ල රජදරුවන්ට හිමි වූ බුදුරදුන්ගේ ශේෂ වූ විශාලතම ශාරීරික ධාතුව වන ලලාට ධාතුන් වහන්සේ ලක්දිවට බාරදිය යුතුබව මහාකාශ්‍යප තෙරුන්ට සිහිපත්විය.ඒ අනුව මල්ල රජදරුවන්ට ඒබව පහාදාදී ධාතුන් වහන්සේ රැකබලාගෙන වන්දනාමාන කිරීමට මහානන්ද ස්වාමීන්වහන්සේට බාරදුන් අතර උන්වහන්සේගෙන් පසුව මහාදේව තෙරුන්ගේ භාරකාරත්වය දක්වා ධාතුන් වහන්සේ වෙනුවෙන් පුදපුජා නොපිරිහෙලා ඉටුකල සේක.මහාදේව තෙරුන් ලලාට ධාතුන් වහන්සේ අහසින් ලක්දිවට වැඩම කළ සේක.එවකට දෙවන පෘතිස් රජුගේ සොයුරු වූ මහානාග යුවරජු මාගම රාජප්‍රාප්තිකව සිටියේය. මාගම රාජධානියේ ගිණිකොණ දිසාවේ පිහිටි හත්තෝට්ඨ නම් ජනපදයේ කුක්කුටගිරි පර්වතයේ මහා සල් ගසක් මුල වැඩ සිටිසේක.ඒ පුවත මහානාග රජුට සැලවීමෙන් වහා මහාදේව තෙරුන් සමඟ ධාතුන් වහන්සේ මහා පෙරහැරකින් මාගම පුරවරයට වැඩමවා රජුගේ මාලිගය අසල ධාතු මන්දිරයක් ඉදිකොට පුදපුජා පැවැත්වීය.ඉන්පසුව පුතණුවන් වූ යධාලතිස්ස රජුත් පසුව ඔහුගේ පුත් ගෝධානස රජුත් ධාතුන් වහන්සේගේ භාරකාරත්වය දැරීය. එතුමාගේ ඇවෑමෙන් කාවන්තිස්ස

රජුගේ රාජ්‍යකාලය ආරම්භ විය ඉතා ධාර්මික පාලකයෙක් වූ කාවන්තිස්ස රජුගේ අගමෙහෙසිය වූ විහාරමහා දේවීන්ගේ සෙහොයුරෙක් වූ වුල්ල පිණ්ඩපාතික තිස්ස නම් රහත් තෙරුනුවන් රජුගේ ආයුෂ දිවසින් දැක "මහරජ, තොප විසින් වරාහසොණ්ඩ නම් ගල් කෙමිය සමීපයේ දාගැබක් බැඳ, එහි තමන් වහන්සේගේ ලලාට ධාතුන් පිහිටුවන බව බුදුරදුන් ජීවමාන කාලයේ අනුදැන වදාළ සේක. ඒ අනුව ක්‍රියා කිරීමට කාලය එලබ ඇති බැවින් නොපමාව ක්‍රියාකිරීම යෙහෙක්" යි වදාළ සේක .රජු සිවිරඟ සෙනඟ පිරිවරාගෙන සේරුවිල අසබඩ ගල්කෙමිය අසලට පැමිණි අතර දාගැබ ගොඩනැගීමට සුදුසු බිමක් පරීක්ෂා කලේය.ඒ සඳහා රජු මංගල ගොනුන් සරසා "යම් තැනක බුදුරදුන්ගේ ලලාට ධාතුන් වහන්සේ පිහිටුවා දාගැබක් තැනීමට සුදුසු ද, එතැන මේ ගොනුන් දාගැබි බිම වටකොට ගොස් හෝවිත්වා"යි. අධිෂ්ඨාන කොට ගොනුන් පිටත් කළහ.ඒ අනුව සතර දිසාවේ ඇවිද ගොස් ගොනුන් බිම ඔත්තානුය. දෙවනුව අසුන්ද තෙවනුව මඟුල් ඇතුද පිටත් කලේය.ඔවුන්ද පෙර ගොනුන් සිටි ස්ථාන වලම ඔත්තානුය. ඒ අයුරින් දාගැබ ගොඩනැගීමට සුදුසු බිම තෝරා ගැනිණි. ඒ අනුව වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොය දිනකදී දාගැබෙහි වැඩ කටයුතු ආරම්භ විය. ස්තූපයේ වැඩ කටයුතු රහතන් වහන්සේලා, දෙවි බමුන්ගේ, නාගයන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ඉදිනුය.

මංගල මහා ස්තූපයේ ධාතුනිධානෝත්සවයේදී ආශ්චර්යජනක සිදුවීම් රැසක් සිදුවිය.රජතුමන් ධාතු ගර්භය මධ්‍යයේ තැම්පත් කිරීමට මාණිකස ඔබ්බන ලද ස්වර්ණ බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් නිමවා තිබුණි. රජතුමා තුන් වතාවක් සෑය පුදක්ෂිණා කොට "මාගේ ශුද්ධාව සෑබෑ වී නම් මේ ලලාට ධාතුන් වහන්සේලා මෙම බුද්ධ ප්‍රතිමාවේ නළල් තලයේ නියමිත ලෙස පිහිටුවා සිටිත්වා" යි අධිෂ්ඨාන කලේය. දෙනෝදහසක් සාධු කාර මත්තේ, වැඩ සිටි ප්‍රතිමාවේ නළල් තලයේ ඇතුලට ධාතුන් වහන්සේ කිඳා බැස්සේය.ඉන් අනතුරුව විහාර මහා දේවීන් වහන්සේද එවැනිම අධිෂ්ඨානයක් කල අතර දේවීන් වහන්සේගේ දෑතෙහි වූ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කේෂ ධාතුන් වහන්සේලා රැස් විහිදුවමින් ස්වර්ණමය ප්‍රතිමාවේ ශීර්ෂය මත පිහිටුව සේක. මහත්වූ පූජෝත්සව මධ්‍යයේ සම්බුදු රජාණන්වහන්සේගේ ශ්‍රී ලලාට ධාතුන් වහන්සේ මෙන්ම කේෂ ධාතුන් වහන්සේලා සමඟ වූ මාණිකස ඔබ්බන ලද ස්වර්ණ බුද්ධ ප්‍රතිමාව ධාතු ගර්භයේ තැම්පත්කළ කළ සේක. අදටත් ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධාතුන් වහන්සේලා මෙන්ම කකුසඳු ,කෝනාගම ,කාශ්‍යප යන පෙර තුන් බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ ධාතුන් ජීවමානව වැඩ සිටින සේරුවිල මංගල මහා සෑය ආනුභාවයෙන් පිරි පූජනීය භූමියකි.

ටී.ඩබ්. කෝමලා හෙන්සරණි
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

ලෝකිකත්වයෙන් ආධ්‍යාත්මිකත්වයට.....

සිදුහත් කුමාරයාණන්ගේ උපත, සිදුහත් බෝසතාණන් වහන්සේගේ බුද්ධත්වය හා අප මහා ගෞතම බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පරිනිර්වාණය යන ත්‍රිවිධ මංගල්‍යයන් සිහිපත් කරමින් උතුම් වූ වෙසක් පෝ දින අපි සමරන්නෙමු. සංයුක්ත නිකායට අනුව බුදුන් වහන්සේ දේශනා කරන ලද පුජාවන් වර්ග දෙකක් වේ. එයින් පළමු වැන්න ආමිස පුජා වන අතර වෙසක් කුඩු , තොරණ ආදී ආලෝක පුජා ද, හත්ති ගීත ඇතුළු ශබ්ධ පුජා ද එයට ඇතුළත් වේ. දෙවැන්න වනුයේ ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්වේ. බුදුන් වහන්සේ දේශනා කරන ලද ධර්මය අනුව යමින් ධාර්මිකව ජීවත් වීම එයින් කියැවේ. බුදුන් වහන්සේ අගයකරන ලද්දේ ප්‍රතිපත්ති පුජාවයි. එය ධර්ම ප්‍රතිපත්තිය ලෙසද උන්වහන්සේ විසින් හඳුන්වා ඇත. ශ්‍රද්ධාව වැඩිමට නම් ආමිස පුජාවන්හි නිරත විය යුතු අතරම සතිය වඩන්නට නම් ප්‍රතිපත්ති පුජාවල නිරත විය යුතුය. බෞද්ධයන් ලෙස බුදුන් වැඩි මග ඔස්සේ යෑමට අවශ්‍ය නම් අප ආමිස පුජා වලට වඩා ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්ට මුල් තැන දිය යුතු නොවේ ද,

වර්තමානයේදී , එනම් මෑත වසර දෙකක සිට මිහිපිට වෙලාගත් COVID-19 වසංගතය නිසාවෙන් ඔබටත් මෙසේ සිතුවේද, " කොරෝනා නිසා මේ පාරත් අපිට වෙසක් නෑ" ඔබටත් මෙසේ සිතුවේ නම් ඔබ මෙයත් සිතන්න. වෙසක් පෝ දින උත්සවයක් වූයේ කවදා සිටද, වෙසක් පෝ දින කවුරුත් හටද උත්සවයක් බවට පත් කිරීමට අවශ්‍ය වූයේ. ඔව් ඔබ නිවැරදියි. වෙසක් පොහොය උත්සවයක් කල් බිස්නස්කාරයන්. තවත් විදියකට කිව්වොත් වාණිජ පුජාවයි. වෙසක් කුඩු ටික, වෙසක් කාඩ් ටික, බල්බ් වැල් ටික, වෙස්මුණු ටික විකුණා ලාභ ඉපැයීම නොවේද වෙසක් පොහොය අද වන විට පත් වී තිබෙන්නේ. තවත් ලෙසකට සිතුවොත් එය බුදුන් වහන්සේ විකුණාත් කෑම හා සමානය. මේ වාණිජ කරුවන්ට රැවටුණු බෞද්ධ ජනයා විසින් කුමක් කරනු ලබන්නේද, ලොරියක්, බස් එකක් අරගෙන ලස්සනම කුඩුව බලන්න, තොරණ බලන්න, වෙස් මුණු දාගෙන පිස්සු නටන්න, ගැහැණු ළමයින්ට උසුළු විසුළු කරන්න, බාර් එකෙන් අරන් නියාගත්තු ගිනිවතුර නාගෙන කෑගහගෙන උතුම් වූ වෙසක් පොහොයේ අරමුණ අමතක කර තව තවත් අඳුරේම ගිලෙති.

උතුම් වූ වෙසක් පෝ දින ශ්‍රී ලංකා වාසී මෙන්ම ලෝක වාසී බෞද්ධ ජනතාවටත් අති උත්තම පොහෝ දිනයක් බව මම ඔබ කවුරුත් දන්නෙමු. එය සිහිකරමින් රට පුරාම බැති ගී ප්‍රසංග, තොරණ, දන්සැල්, කානිවල් ඇතුළු වෙසක් කලාපද නිර්මාණය වේ. බොහෝ විට ඒවායේ දී සිදු වන්නේ හුදු විනෝදයක් පමණි. මන්ද යත් ඒවා සැණකෙළි ස්වභාවයක් ගන්නා නිසාවෙනි. ඔබ සිතා බැලිය යුතුයි වෙසක් පෝ දිනට එය කෙතරම් යෝග්‍ය දැයි කියා. මෙහිදී තවත් එක් කරුණක් සිහිපත් කල යුතුව ඇත. අටපට්ටම් වෙසක් කුඩුව අනෙකුත් පහන් කුඩු වලට වඩා වෙනස් වන්නේ එය උත්තරීතර බෞද්ධ දර්ශනය විදහා දක්වන බැවිනි. අටපට්ටම් කුඩුවේ රැළි මාලවෙන් ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය අපට කියා පෑමට සමත් වේ. කුඩුවේ උඩ යට නිස්ව තබා එයින් උපත හා මරණය ද, සංසාර ගමන තුළ නැවත නැවත පුනුරුප්පතිය ගැන කියවෙන ජාති, ජරා, ව්‍යාධිය හා මරණය ද, සතර අත සතරැස් කොටු මගින් ද පෙන්වා දේ. තුන් හුලස් හැඩය ගත් කොටස් ආර්ය අෂ්ටාංගික මග කියා පායි. පෙරදී උණබට පතුරු වලින් නිවසේදී ම නිර්මාණය කර ගත් අටපට්ටම් කුඩුව වර්තමානය වන විට ප්ලාස්ටික් බවට පත් වී වෙළඳපොලෙන් මිලදී ගෙන එල්වීමට තරම් බෞද්ධයෝ පත්ව තිබේ. විදේශීය රට වල විවිධ උත්සව සඳහා යොදා ගන්නා විවිධ සැරසිලි පහන් කුඩු ද වෙළඳපොල හරහා නිවසට පැමිණේ. එම විවිධ පහන් කුඩු බුදුන් වහන්සේ සඳහා කෙරෙන ආලෝක පුජාවක් දැයි තව තවත් සිතා බැලිය යුතුය.

මේ සියල්ලත් සමඟ සිතා බලන්න අපට වෙසක් අතිම වුණිද, ව්‍යාපාරිකයන්ට ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර අතිම වුණිද යන්න. මෙවර පොහෝ දිනයේ දී අපිට වෙසක් නියම ලෙස ගත කිරීමට අවස්ථාවක් ලැබී ඇත. එනම් ආමිස පුජා පසුපසින් නොගොස් වාණිජ උපක්‍රම මත නොගොස් ධර්මය මෙනෙහි කිරීමට කාලයයි මේ. අපගේ අධ්‍යාත්මික තත්ත්වය පොහොසත් කරන්නට අවකාශ ලබා දුන් කාලයයි මේ. ප්‍රතිපත්ති පුජාවන්ට ප්‍රමුඛතාවය ලබා දී බුදුන් වහන්සේ දේශනා කල බුදු දහමට අනුගත වී සැබෑ වෙසක් මංගල්‍යකට එක් වී සතිය වඩවා මනස සන්සුන් කරගැනීම අපගේ කාර්යභාරයයි. ලෝකිකත්වයෙන් ආධ්‍යාත්මිකත්වයට පිවිසෙනු වස්... මෙසේ පද ගෙතුවෙමි....

එරන්දි නිමාණ කළුආරච්චි
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

විදුලි සැත් සේ ස්වර්ණමාලි මහා සද රජුන් !

පුරවයෙන් දෙව් බලුන්ගේ වැදුම් පිදුම් ලබන , බොද්ධත් වන අප විසින් ඉතාමත් ශුද්ධාවෙන් වැදුම් පිදුම් කරනු ලබන්නා වූ ස්වර්ණමාලි මහා සර ජාණත්වනන්සේට මාගේ නමස්කාර වේවා..

සාධු !!! සාධු !!! සාධු !!!

තුන් ලොකයේ ම අසාහාය මහා සර ජාණත්වනන්සේ, මේ මහා හදු කල්පයේ පහල වූ කකුසදු ,කොණාමහ, කාශ්‍යප හා අපගේ ගෞතම බුදුන් වහන්සේගේ පා පහසින් පාර්ශුද්ධ වූ පින් බිමක්, එමෙන්ම අනුභය කෝටියක් රහතන් වහන්සේලාගේ පා පහස ලද පුදබිමක පහල වූ ස්වර්ණමාලි මහා සර ජාණත් කතා පුවත නම් ආශ්චර්යයක්ම ය.

ශ්‍රී සම්බුද්ධත්වයෙන් වසර අටකට පසුව පන්සියයක් රහතන් වහන්සේලා සමග ලක්දිව කැලණියට පුරවයෙන් ද, දෙවනුව ශ්‍රී පාදස්ථානයට ද වැඩම කොට තෙවන වර ලක්දිව වටා වැඩම කල උන්වහන්සේ වර්තමානයේ මහා සැය පිහිටි පින්බිම දැක මෙහි අනාගතයේ දී දහස් ගණන් ජනයා වන්දනා කරන මහා සැයක් ඉදිවන බව දැක, අහසින් වැඩම කොට අනාගතයේ දී ඉදිවන මහා සැයේ මධ්‍ය මණ්ඩලයේ ,එනම් රන්කොන කෙලින් වැඩහිඳු නෙලුම් මලේ පැහැයෙන් බඹලන මුලගන් මහරහතන් වහන්සේ ද, ඇහැළු මලේ පැහැයෙන් බබළන සාර්පුත්ත මහරහතන් වහන්සේ ද, දුටුගැලුරි හික්සුන් අතර අගතැන්පත් මහා කස්සප මහා රහතන් වහන්සේ ද, නිරෝගි ගුණායන් අගතැන්පත් බක්කල මහා රහතන් වහන්සේ ද ඇතුලු ව පන්සියයක් රහතන් වහන්සේලා පිරිවරා උන්වහන්සේ වැඩ සිටි සේක.

පසු කලෙක බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පාන මොහොතේ උන්වහන්සේ අධිෂ්ඨාන පහක් සිදු කල සේක. ඉන් අවසාන අධිෂ්ඨානය වූයේ " ස්වර්ණමාලි සර ජාණත්වනන්සේගේ ධාතු පිහිටන දිනයේ දී, එම ධාතූන් වහන්සේලාගෙන් බුදු රජවක් මැවී යමක මහා ප්‍රාතිහාර්ය පවත්වා" යනුවෙනි. එම අධිෂ්ඨාන සිදු කොට අපගේ ගෞතම බුදුන් වහන්සේ පහන් සිලක් හිවී යන්නා මෙන් පිරිනිවන් පා වදාළ සේක.

ඉන්පසු බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධාතූන් වහන්සේලා තැන්පත් කොට දඹදිව තලයේ බොහෝ ස්තූප වහන්සේලා ඉදි වුව ද, මහා කස්සප මහා රහතන් වහන්සේ මෙම ධාතූන් වහන්සේලා අනාගතයේ දී මිත්‍යාදෘෂ්ටිකයන් විසින් විනාශ කරන බව දිවැසින් දැක, එවකට රාජ්‍ය පාලනය කළ අජාසන් රජු සමග සාකච්ඡා කොට සෘද්ධියෙන් දු ණ සහක ධාතූන් වහන්සේලා නැවත ගෙන ධාතු නිධානයක් සිදු කල බව ද, එක් ද ණයක් ධාතූන් වහන්සේලා හා රජවරු විසින් හා ලොවට වැඩම කළ බව ද සදහන් වේ.

කලකට පසු දඹදිව ධර්මාශෝක නම් රජ පහල වී එම ධාතූන් වහන්සේලා මතු කොට අසු හාරදාහක් වෙහෙර විහාර කරවී ය. ධර්මාශෝක රජු බුද්ධ ශාසන ඉතිහාසයේ විශාල ශාසනික සේවාවක් කල රජෙකු ලෙස අප සැම අසා තිබේ. ඔහුගේ ශාසනික සේවාවක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඔහුගේ පුත් මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ ලක්දිවට බුදු සසුන රැගෙන එන ලදී.

මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ ලක්දිවට වැඩම කළ සමයේ රාජ්‍ය පාලනය කරනු ලැබුවේ දේවානම්පියතිස්ස රජු විසිනි. එකල මෙසේ සිදු වූ බව මහාවංශයේ සදහන් වේ. දිනක් මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ සමාධි සමාපත්තියෙන් පසුවන මොහොතේ උන්වහන්සේ වෙත පැමිණි දේවානම්පියතිස්ස රජු විසින් සපුමල් වට්ටියක් පූජා කොට පසල පිහිටුවා වන්දනා කළේය. මල් වට්ටිය දෝනට ගත් උන්වහන්සේ හුන් තැනින් නැගිට ඉදිරියට පියමන් කොට එක් ස්ථානයක මදක් නතර වී එහි බිම සපුමල් විසුරුවා දෙනාම බුදුන් දී වන්දනා කළහ. එකෙහෙති ම මිහිකත කම්පා වන්තට විය. එය දැක විශ්මයට පත් රජු මෙසේ විමසීය. 'හිමයනි, කිමද මෙහි පොලොවේ මල් විසුරුවා හැරියේ ? කිමද ඔබවහන්සේ වන්දනා කළේ? කිමද මේ මන පොලොව කම්පා වූයේ? ' "

රජතුමනි, මෙම ස්ථානය තුන් ලොකයේ ම තිබෙන අති පූජනීය ස්ථානයකි. මෙතන කකුසදු බුදුරජාණන් වහන්සේ හතලිස් දහසක් මහා රහතන් වහන්සේලා පිරිවරා ගෙන සමාපත්ති සුවයෙන් වැඩසිටි තැනකි. කෝණාගමන බුදුන් වහන්සේ හිස්දහසක් මහා රහතන් වහන්සේලා පිරිවරා ගෙන වැඩ සිටි තැනකි. කාශ්‍යප බුදු රජාණත්වනන්සේ දසදහසක් මහා රහතන් වහන්සේලා පිරිවරා ගෙන වැඩ සිටි තැනකි. එපමණක් ද නොවේ, ගෞතම බුදුන් වහන්සේගේ ද ණයක් ධාතූන් වහන්සේලා තැන්පත් කොට මහා සැයක් ඉදිවන තැනකය. "

" ස්වාමීනි , ආශ්චර්යයයි, මට හරි ම සතුටයි.එසේ නම් මම හෙටම මෙම මහා සැය ඉදිකිරීම කටයුතු ආරම්භ කරන්නෙමි." රජතුමනි , මෙම මහා සැය ඉදිකරන්නට පෙරුම් පුරාගෙන එන කෙනෙක් සිටිනවා, නමින් ගාමිණී අභය නමින් උපදින ඔබගේ මුහුබුරෙකි. "

" අනේ ස්වාමීනි , මට බොහොම සතුටයි මගේ මුහුබුරෙක් මේ සැය කරවන බව අසන්නට ලැබීම. එසේ නම් මා මෙම පුවත සෙල් ලිපියක සටහන් කොට මෙහි සිටුවන්නෙමි. රන්පතක ලියා රන් කරවූවක බහා රජු රැදුරේ තබන්නෙමි. "

" අනේ බොහෝ කලකට පසු ගාමිණී අභය නම් රජු පහල විය. ලංකා

ඉතිහාසයේ බුදු සසුන රැකීමට විශිෂ්ට සේවාවක් කල රජෙක් ලෙස ඔහු ප්‍රකට ය. දිනක් ගැමුණු රජතුමා සොළීන් පරදවා රට එක්සේසත් කොට ජය ශ්‍රී මහා බෝධිය වන්දනා කරන්නට පැමිණි ගමනේ දී දේවානම්පියතිස්ස රජු විසින් තැන්පත් කරන ලද සෙල් ලිපිය දැක්වීමට වූ බව සදහන් වේ. මේ පිළිබඳව රජ මාලිගයේ රන්පතක සදහන් බව අසා තිබුන ද, තමන් විසින් මෙම ස්ථානයේ මහා සැයක් ඉදිකරවන බවට මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ විසින් අනාවැකි පල කල බව සදහන් සෙල් ලිපිය දැසින් ම දුටු රජුගේ සතුට නිමිතිම නැතිව ගියේය. නැවත රජ මාලිගයට පැමිණි රජු, " දැන් මේ සොළීන් සමග සටන අවසන් වුවා පමණයි ,එයින් රට වැසියා පීඩාවට පත් වී සිටියි, ඔවුන් වෙහෙසට පත් නොවන සේ මෙම සැය සාදන්නේ කෙසේදැයි රජු ගැඹුරින් කල්පනා කරන්නට විය.

රජුගේ අදහස් දැනගත් දෙවියන් රජු ගැන තවත් පැහැදිණි. සක්දෙවියන් ප්‍රධාන මහානුභාව සම්පන්න දෙවිවරුන් මහා සැයට වුවමනා රන්, රිදී, මුතු , මැණික්, පමණක් නොව ගඩොල් පවා මවා දුන්න දෙවියන්ගේ දිව්‍යානුභාව පිළිබඳව ය.

" අනේ සිද්ධීන් පිළිබඳව සියලු විස්තර මහාවංශයේ සහ උපවංශයේ සදහන් වේ. දුටුගැමුණු රජතුමා වෙසක් පුන් පොහෝ දිනයක දී මහා රහතන් වහන්සේලාගේ ආශිර්වාදයෙන්, පිරිත් සජ්ජායනා මැද බිම සකසන්න ආරම්භ කළේය. සැයට මුල්ගල තබන උත්සවයට ලෝකයේ හන්දෙසින් රහතන් වහන්සේලා වැඩම කළ බව සදහන් වේ. මහා සැයේ ජේසා වළලු තුන ඉදිකරන්නට පමණක් ගඩොල් දසකෝටියක් වුවමනා විය. එම ජේසා වළලු තුන, නව වතාවක් පොළවට ගිලා බැස ඇත්තේ රහතන් වහන්සේලාගේ අධිෂ්ඨානයෙනි. ජීවමාන බුදුරජාණන් වහන්සේ බදු දු ණයක් ධාතූන් වහන්සේලා දරා සිටින මෙම සැයට අනාගත කාලයක දී සිදුවන කිසිදු උපද්‍රවයකින් අනතුරක් සිදු නොවීමට උන්වහන්සේලා එසේ කරන ලදී. එසේ ම ඉතාමත් විශ්මයජනක ලෙස ඉදි වූ ධාතු ගර්භයේ තැන්පත් කිරීමට නියමිතව තිබූ ධාතූන් වහන්සේලා රාම ග්‍රාමයේ වෛත්‍යයක තැන්පත් කොට තිබුණි. පසුකලෙක හා ලොව පුදු පූජාවන්ට බදුන් වූ මෙම ධාතු කරඬුව සෘද්ධි බලයෙන් වැඩිම කොට වදාළේ සෝණුන්තර නම් සෘද්ධිබල සමපන්න හිමියන් විසින් බව සදහන් වේ.

මෙම ස්වර්ණමාලි මහා සැයේ ධාතු නිධානෝත්සවයට අහසේ වැඩසිටි රහතන් වහන්සේලා ගණන අනුභය කෝටියකි. සෝණුන්තර හිමියන්ගේ සුරතින් ධාතු කරඬුව ගෙන හිස මත තබාගත් ගැමුණු රජතුමට තුන්ලොවක් ලැබුනා සේ

දැනෙන්නට විය. රහතන් වහන්සේලා පිරිත් සජ්ජායනා මැද , දිව්‍ය තුර්ය වාදන මැද , දිව්‍ය මාදාරා, පරසන මල් වර්ෂා මැද , මහා රහතන් වහන්සේලා පෙරටු ව තෙවරක් මහා සැය පැදකුණු කොට රජුගේ සියලු සේසල වූ මුලු ලක්දිව ම ධාතූන් වහන්සේලාට පූජා කළෝය. අසිරිමත් සිදුවීම සිදු වූයේ ඉන් පසුවයි. ධාතු ගර්භයේ ධාතූන් වහන්සේලා තැන්පත් කරන මොහොතේ දී ධාතූන් වහන්සේලා කරඬුවෙන් මිදී අහසට පැන නැග අහසේ ජීවමාන බුදු රජව මැවී යමාමහා පෙලහර පාත්තට විය. එ මොහොතේ සාධු නාදයෙන් මුලු අනුරාධපුරයම ගිලුම් දෙන්නට විය. දොහොත් මුදුන් දී වැදෙසිටි රජතුමා එදා උපවත්තන සල් උයනේ පිරිනිවන් පා වදාල ඉරියව්වෙන් මෙම ධාතූන් වහන්සේලා ගර්භයේ තනා තිබෙන ස්වර්ණමය සයනයේ වැඩ හිදිවා! යනුවෙන් අධිෂ්ඨාන කරන්නට විය. එය එලෙසින් ම සිදු වූයේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අධිෂ්ඨානයකට බව සදහන් වේ. එදා එලෙසින් සිදු කල ධාතු නිධානෝත්සවය දී දැල් වූ පහන් තවමත් දැල්වෙමින් ධාතු ගර්භය ආලෝකමත් කරන බවත්, එදා පූජා කළ සදන් කල්ක, සුවද මල් තවමත් ධාතු ගර්භය සුවදවත් කරන බවත් සදහන් වේ.

ඉතින් මෙවන් අසිරිමත් ලෙස නිර්මාණය වූ ස්වර්ණමාලි මහා සැයට වන්දනා කරන විට ජීවමාන බුදුරජාණන් වහන්සේට වන්දනා කළා සේ ශුද්ධාවක් උපදීමට මෙම කටා පුවත දැන සිටීම ඉවහල් වනු ඇත. අප මේ රටේ බොද්ධයන් ලෙස ඉපදුණ ද බොහෝ දෙනෙක් අපගේ පූජනීය ස්ථාන පිළිබඳව තොරතුරු නොදනි. එසේම නිවැරදි ආකාරයෙන් පින් රැස් වන ලෙස වන්දනා කිරීමට නොදනි. මා හට මෙම ලිපිය තුලින් අවධානය වූවේ ද මා පොතපතින් ලබා ගත් තොරතුරු හා ධර්ම දේශනාවලට සවන්දීමෙන් උපදවා ගත් ශුද්ධාව අපගේ කළඹාණ මතුයන්ගේ සිත් තුල ද උපදින ලෙස මෙම ඉතිහාසය හෙලිදරව් කිරීම ය. එසේනම් ඔබ සැමටත් ,ජීවමාන බුදුරජාණන් වහන්සේ බදු ස්වර්ණමාලි මහා සර ජාණත්වනන්සේ වන්දනා කිරීමට වාසනාව උදා වේවා !!!!

තෙරුවන් සරණයි !!!
 උවසරා සමාධි දෙවන වසර මූලය අධ්‍යයන අංශය

ලොව අග්‍ර ගණයේ බුද්ධිමතුන් දහස් ගණනින් බුදුදහම වෙත ඇදී එන්නේ ඇයි ?

පුද්ගලයෙකුගේ බුද්ධි මට්ටම මැනීමට ලොව දැනට ඇති මෙවලම ඡු පරීක්ෂණයයි. මේ වන විට මෙම පරීක්ෂණයට ලකුණු 1450 වඩා ලබා ඇති 0.01% වැනි ඉතා කුඩා පිරිසක් පමණයි. එම පිරිස අතිශය බුද්ධිමත් යැයි සැලකෙන අතර ලැබී ඇති දත්තවලට අනුව මෙම කොටසින් බහුතරය බුදු දහම පිළිබඳව අතිශය පැහැදි ඇති බව නිගමනය කල හැකිය. මෙසේ වීමට හේතුව කුමක්දැයි මදකට සොයා බලමු.

ලොව ආගම් භාරදහසක් පමණ ඇති අතර මේ සියලු ආගම්වල මූලික තල තුනක් ලෙස සංඝිප්පත කල හැකිය. පළමු තලය - සමාජ දේශපාලනය එසේත් නැතිනම් සමාජය පාලනය කිරීමට ඉවහල් වන සරල නීති පද්ධතියයි. උදාහරණ ලෙස ප්‍රාණාගාතයෙන් වැලකීම, සොරකම් කිරීමෙන් වැලකීම වැනි දේ ගත හැකිය.

දෙවන තලය - මූලික අරමුණ, උදාහරණයක් ලෙස කතෝලික දහමේ මූලික අරමුණ මරණින් මතු දෙවියන් වෙත ප්‍රවිශ්ඨ වීමයි. බුදු දහමේ මූලික අරමුණ සසර චක්‍රයෙන් ගැලවී දුකින් මිදීමයි. තින්දු දහමේ මූලික අරමුණ මහා බ්‍රාහ්මණ අවබෝධ කර ගැනීමයි.

තුන්වන තලය - විවිධ ආගම් පංචෝන්ද්‍රියයට ගෝචර නොවන විශ්ව යාන්ත්‍රණ පිළිබඳ කර ඇති පැහැදිලි කිරීමයි. බහුතරයක් ආගම්වල පළමු තලය එසේත් නැතිනම් සමාජ දේශපාලන තලයෙහි යම් යම් සමානකම් ඇති අතර මේ නිසා මතුපිටින් සියලු ආගම් අතරා බලන්නෙකුට ආගම් සියල්ල සමාන යැයි නිගමනයකට එළඹීම සාධාරණය.

දෙවන තලයට ප්‍රවේශවන විට එනම් ආගම්වල මූලික අරමුණ සලකා බලන විට මෙම සමානකම් යම් මට්ටමකට විශාලී යන අතර

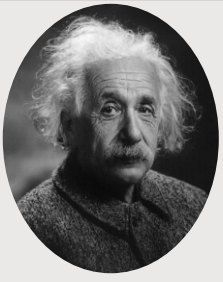
ආගම් විවිධ කණ්ඩායම් කිහිපයකට වර්ග කල හැකි බව පෙනේ. නමුත් තෙවන තලය පංචෝන්ද්‍රියයට ගෝචර නොවන විශ්ව යාන්ත්‍රණ පිළිබඳ කොටසේදී සියලු ආගම් එකිනෙකට අතිශයින්ම වෙනස් වනු ඇත. බහුතරය බුද්ධිමතුන් ආගමක වලංගුභාවය නිගමනය කිරීමට මෙම තෙවන කොටස පරිශීලනය කරන බව දැකගත හැකිය. ඕනෑම ආගමක මෙම තෙවන තලය කෙතරම් තර්කානුකූලද යන්නත් එය දැනට සම්මතය ලෙස පිළිගැනෙන බවට විද්‍යාත්මක දැනුම සමග කෙතරම් සංගත වන්නේද යන්නත් ඔවුන් මනිනු ලබන බව පෙනේ. මෙම ක්‍රියාවෙහි වලංගුභාවය වෙනම සාකච්ඡා කළ යුතු වේ. තර්කවලට සියලු දේ හසු නොවේ. එමෙන්ම තර්ක පදනම්වන බවට විද්‍යාත්මක දැනුමටත් සියලු දේ හසු නොවේ. කෙසේ නමුදු බුද්ධිමතුන්ගේ අතිශය පැහැදිලිමට ලක් වූ බුදු දහමේ තෙවන තලයේ තිබෙන්නේ කුමක්ද, ප්‍රඥප්ති සහ පරමන්ත සැබෑවටම පවතින්නේ යැයි පංචෝන්ද්‍රියයට ගෝචරවන ඒත් සැබෑවටම නොපවතින දෑ ප්‍රඥප්ති යැයි බුදු දහමේ සදහන් වේ. බුදුන් වහන්සේ මෙය පැහැදිලි කිරීමට යොදාගෙන ඇති උදාහරණය වන්නේ වෘත්තාකාරව කරකවන ලද ගිනි පෙහෙල්ලකි. මෙහිදී

රාශියකින් සෑදී ඇතිබව පෙනේ ඒවා වෙන් කොට නැඟු විට පොල් කොලයක්ද හැක. එනම් එයද ප්‍රඥප්තියකි. මෙසේ දිගින් දිගටම බෙදාවෙන් කරන විට භෞතික ව බෙදා වෙන් කල නොහැකි සීමාවකට ගිය පසු බුදුන්වහන්සේ තම අතිශය දියුණු කල මනස මෙවලමක් ලෙස යොදා ගනිමින් උන්වහන්සේ සාක්ෂාත් කරගත් නාමරූප පරිශුද්ධ ඥානය නම් ගුණය උපයෝගී කරගෙන මනස ආධාරයෙන් තව දුරටත් බෙදාගෙන බෙදාගෙන යන විට අවසානයේ මනසටත් බෙදා වෙන් කල නොහැකි ප්‍රපංචයක් උන්වහන්සේට හසු වූ අතර එය රූප කලාපයක් යැයි උන්වහන්සේ නම් කොට ඇත. මෙම රූප කලාප පරිමන්තයක් එසේත් නැතිනම් සැබෑවටම පවතින්නක් බවත් බෞද්ධ දැනුම් පද්ධතියේ කියවේ. පංචෝන්ද්‍රියයට ගෝචරවන ඕනෑම වස්තුවක් රූප කලාප ත්‍රිලියන ගණනකින් ගොඩ නැගී ඇති බව උන්වහන්සේ පවසා ඇත. ඒ නිසා ඒවා ප්‍රඥප්ති එසේත් නැතිනම් සැබෑවටම නොපවතින බව උන්වහන්සේ දේශනා කොට ඇත. වතුර කලගෙඩියකට දැමූ විට කල ගෙඩියේ හැඩයත්, බෝතලයකට දැමූ විට බෝතලයේ හැඩයත් ,කෝප්පයකට දැමූ විට කෝප්පයේ හැඩයත් ගනී. කවර හැඩයක් ගත්තත් එහි ඇත්තේ වතුර මිස වෙන කිසිවක් නොවේ. එසේම රූප කලාප පුටුවක් හැඩය ගත්තත් , පෘෂ්ඨ හැඩය ගත්තත් ,ගැහැනියක හැඩය ගත්තත් එහි ඇත්තේ රූප කලාප මිස වෙන කිසිවක් නොවේ. වතුර දමා ඇති භාජනයේ හැඩය අනුව කල ගෙඩි වතුර, කෝප්ප වතුර, ලෙස වතුර වර්ගීකරණය කරන නමුත් රූප කලාප

එකතු වී ඇති හැඩය අනුව වෙනස් වන විට ඒවාට වෙනස් නම් තබමින් මෙය පුටුවකි, පෘෂ්ඨ, ගැහැනියකි සිතමින් ඒවාට ඇලුම් කිරීම මූලාවේනි මූල බව බුදුන් වහන්සේගේ දේශනාවේ සඳහන් වේ. රූප කලාප ලක්ෂණ පිළිබඳව තව දුරටත් පැහැදිලි කරන උන්වහන්සේ ඕනෑම රූප කලාපයක ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, පඨවි,වර්ණ , ගන්ධ, රස,ඕෂා යන ගති ලක්ෂණ අඩක් අති බවත් පහදා දී තිබේ. මෙම රූප කලාප වල ඇතිවීම, පැවැත්ම හා නැති වීම පිළිබඳ අතිශය සංකීර්ණ තාක්ෂණික දත්ත උන්වහන්සේ දේශනා කොට ඇත. බුදුන් වහන්සේ දේශනා කොට ඇති මෙම විශ්ව යාන්ත්‍රණය බවටත් ක්වන්ටම් භෞතික විද්‍යාවේ තැනුම් අතර විශාල සංගත බවක් ඇත. බුදුන් වහන්සේ සියලු වස්තූන් රූප කලාප රාශියක එකතුවක් ලෙස දුටු අතර ලොව අග්‍රගහයේ බුද්ධිමතුන් සියලු වස්තු අතිශය කුඩා ක්වන්ටම් අංශු නැතිනම් තන්තු රාශියක එකතුවක් ලෙස දකිනු ලබයි. මෙම අදහස් දෙපල එකක් යැයි නොපවසන නමුත් ගණිතමය මෙවලම් ලෙස යොදා ගෙන එමෙන්ම අතිශය සංකීර්ණ උපකරණ ආධාර ඇතිව මිනිස් මොළ ගණනාවක් වෙහෙස වී අවබෝධ කරගත් ගැඹුරු සංකල්පමය ඉතා සමාන සංකල්පයක් වසර දෙදහස් පන්සියයකට එහා පිවිත් වූවෙක් ගසක් මුල වාඩි ලා දැස් පියාගෙන නිර්මාණය කල බව දකින බුද්ධිමතුන් විශ්වයෙන් අයාගත් දැසින් සහිතව උන්වහන්සේට ප්‍රණාම කිරීම පිළිබඳ අප පුදුම විය යුතු නැත. (රාමුව ඇසුරින්)

බුදු සුණු විසිනු අරමුණින් මා ඒ දෙස හැරුනෙමි. මා පරාජිත වුනෙමි. බුදු දහම මා සුදුම කරවීමට සමත් විය. (එච්. ජී. වේල්ස්)

බටහිර විද්‍යාත්මක දියුණුව ඉදිරිපිට කුඩු පව්වම් නොවී ඉතිරිවන එකම ආගම බුදු දහම වනු

නිරීක්ෂකයෙකුට ගිනි වලල්ලක් තිබෙන සේ පෙනෙන නමුත් සැබෑවටම ඇත්තේ ගිනි පෙහෙල්ලයි. එනම් ගිනි වලල්ල ප්‍රඥප්තියයි. දැන් ගිනි පෙහෙල්ල දෙස බලමු. ගිනි පෙහෙල්ල පොල් අතු ගොඩක එකතුවකි. ඒවා වෙන් කොට නැඟු කල ගිනි පෙහෙල්ලක් ඇත. එනම් පෙහෙල්ලද ප්‍රඥප්තියයි. මෙසේ වෙන් කර ගත් පොල් කොල අතු බැලූවිට එය සිහින් පොල් පත්තිරු

බටහිර විද්‍යාත්මක දියුණුව ඉදිරිපිට කුඩු පව්වම් නොවී ඉතිරිවන එකම ආගම බුදු දහම වනු

තාරකම්ඡි සුභසිංහ දෙවන වසර මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වේසක් මගේ අඳුනාව

පින්බර වෙසඟ පැමිණෙන මේ මැයි
සමරනු බැරිය බුදු තෙමගල මා සිත්
රුඳුරු උවදුරෙන් බැට කන මේ
නැත පිහිටක් හැර තුනුරුවනේ

මාසේ
සේ
සමයේ
සරණේ

මිනිසුන් විසින් ගහකොල පෙරලා
සුන්දර සොබාදහමත් නිහඬව
ඉවසනු බැරීම තැන මිනිසගෙ නොමන
නොදෝඩා සොබාදහමත් දඩුවම්

දුමනි
හඬනි
ගනි
කරනි

වෙසක් සමේ බුදුරැස් ලෝ දසන
තවත් දෙසක යුදමය ගිහිඳුල්
සංවරණය සීමා වී සිතද
කල හොඳ නොහොඳ ඵලදේ ඒ ලොවේ

දිලෙයි
විසිරෙයි
රිදෙයි
හැටියි

කොරෝනාව මිනිසුන් බිය
අදෝනාව ලොව දසතෙත්
සමහරු හේද වී මේකෙන්
එකමුතුකම නැතොත් කවිරුත්

වද්දනවා
පැතිරෙනවා
උපයනවා
පරදිනවා

දිනයෙන් දිනය මිනිසුන් මියැදෙන
වැසි දෙවියන්ද අප හට තරවටු
බේරෙනු බැරීම තැන උවදුරු වලින්
රුඳුරට දිනුම දී මිනිසුන් නික්ම

විටදි
කරනි
මිදි
යනි

පොඩි උන් නොදැන මේ කිසිවක
හදනවා කුඩු හැකිකරන්න වෙසක්
දන්සල් පෝලිමෙන් ගොස් කන
සිහිවෙන විටදි උනුලනු බෑ

බරපතල
සද
බත්වේල
කිසියේම

දක්නට ඇතත් දහසක් දේ මුහුණු
කිසිවෙක් නොමැත සරණට බැරවන
උදව් කලද පළ නොකලොත් තම
කලදේ පලක් නැතැයි කියා අපට

පොතේ
මොහොතේ
ගිණුමේ
සිතේ

ඇතැමුන් සිවුර දාගෙන හරි බණ
පඬුරක් නොමැති තැන බණ ගෙය හැර
අත් හැරීම තේමා කොට බුදු
දෙසන දහම ගඟට කපන ඉන්න

කියනි
දුවනි
බණනි
වැනි

බුදු හිමි දෙසුවේ ලෝ ජනයට සෙන්
මිනිසා විසින් කරගන්නා වස්
බුදුන් උපන් භාරතයට වුන
පෙන්නුම් කරයි බුදු වදනේ පිං

කවිය
කවිය
හදිය
බලය

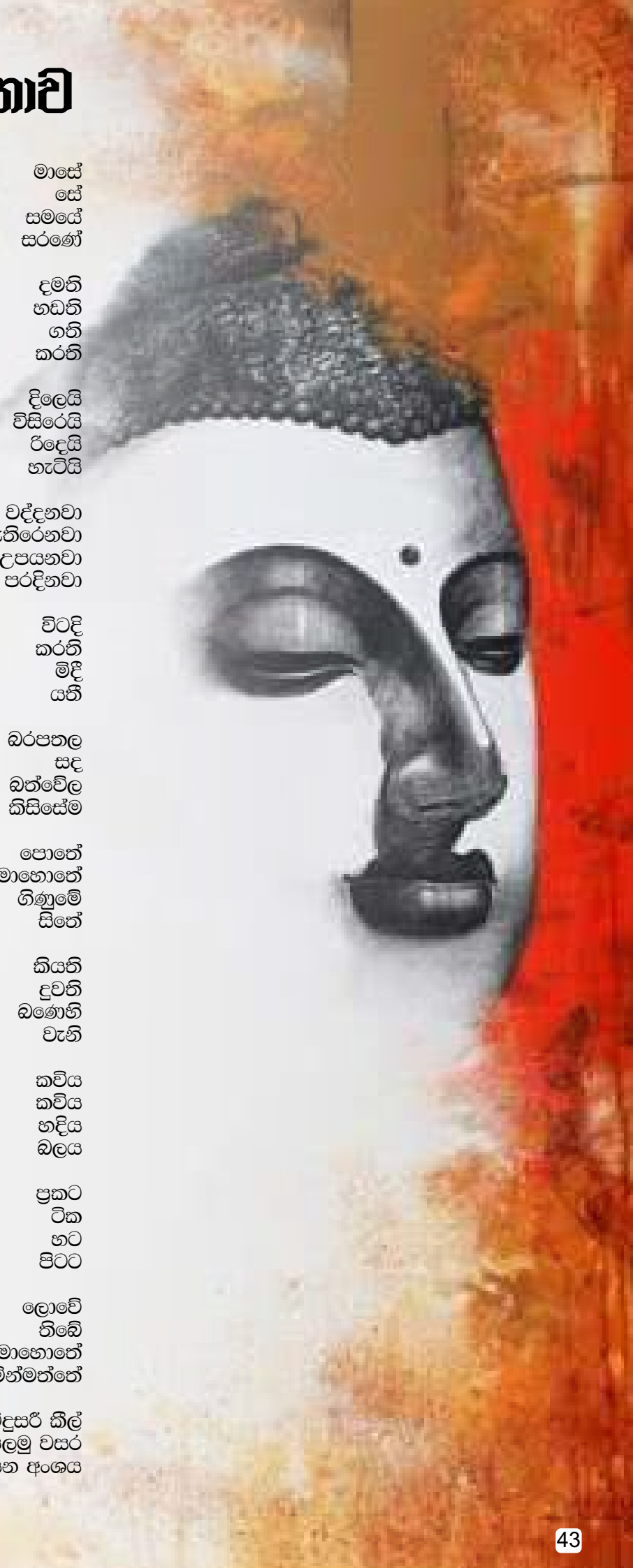
කොපමණ බෙහෙත් ගෙන ආවත් ලොව
ලොකු උදවියට පමණයි ඒ ගෙනා
තම අඩුපාඩු වැටහුන කල ඔවුන්
කොරෝනාව පැටවෙයි මහජනයා

ප්‍රකට
ටික
හට
පිටට

බුදුහිමි දෙසුවේ සැමවිට කලයුත්ත
නොකලයුත්ත කරනා කල ඵලඹ
හිමි දෙසු දහම යටපත් වී යන
නැත නිවනක් අපහට ලොව

ලොවේ
නිබේ
මොහොතේ
මින්මත්තේ

ඩබ්.ප්‍රතිභා විදුසරී කීල්
පලමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

ථේරවාද හා මහායාන බුදු දහම

බුදු දහම යනු අවදිව සිටීම නැතහොත් සිහියෙන් යුක්තව කල් ගෙවීමේ දර්ශනයකි. එය නිවනට මග කියන්නා වූ දහමකි. ගිහියන්ට ගිහි පිලිවෙත් ඔස්සේත්, පැවිද්දන්ට පැවිදි පිලිවෙත් ඔස්සේත් එම මාර්ගය තුළින් නිවන කරා ගමන් කළ හැකිය. ලොව ඇති අනෙකුත් සියලු ආගම් අතුරින් බුදු දහම වෙනස් වන්නේ එය ලොව ඇති එකම ලෝකෝත්තර ධර්මය වීම නිසාවෙනි.

කාලය ගත වීමත් සමග විවිධ නිකායන්ට බෙදී යාමත්, වෙනත් බාහිර ඉගැන්වීම් ධර්මය තුළට පිවිසීමත්, ධර්මයේ විවිධ කොටස් හැඳි ගොස් විකෘති වීමත් නිසාය. එදවස බුදුන් කාලයේ පැවති නිර්මල බුදු දහම අද දක්නට නැත. බුද්ධ කාලීන භාරතයේ බුදු දහමේ විවිධ ගැටළු නිර්මාණය වුවත් ඒවා බෞද්ධ දර්ශනය දෙකඩ වීමට තරම් ප්‍රබල ඒවා නොවීය. බුදුන් වහන්සේගේ පරිනිර්වාණයෙන් පසුව පැවති දෙවන ධර්ම සංගායනාවෙන් අනතුරුව අන් අයගේ බහුතර අදහස් නොපිලිගත් වජ්ජි පුත්තක භික්ෂු පරපුරෙන් ආරම්භ වූ මහාසාංඝික නිකාය මහායාන බුදුදහමේ ආරම්භය වන අතර අනතුරුව පවත්වන ලද සිව්වන ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බෞද්ධ දර්ශනය මහායාන හා ථේරවාද ලෙස ස්ථිර වශයෙන් බෙදීමකට ලක් වුණි.

ථේරවාදය තුළ නිවනට පත්වීම සඳහා අරමුණු කරගන්නේ රහත් වීමයි. නමුත් මහායානය තුළ ඔවුන්ගේ එකම පරමාර්ථය වන්නේ බුදු වීමයි. මේ අනුව බුදු වීම අරමුණු කරගත් කොටස මහායානික ධර්මය පිලිගත් අතර රහත් වීම අරමුණු කරගත් පිරිස ථේරවාද ධර්මය පිලිගන්නට විය.

ථේරවාදයට අනුව බුදුන් වහන්සේ සැබෑවින්ම මනුෂ්‍යයෙකි. සැබෑ මනුෂ්‍යයෙකු වූ බුදුන් වහන්සේ දෙවියන්ට මෙන්ම සකල සත්ත්වයන්ට ශ්‍රී සද්ධර්මය දේශනා කොට ඔවුන් දැකීන් මුදවාලයි. බුදුන් වහන්සේ සත්ත්වයා දැකීන් මුදවාලනු ලබන්නේ දැකීන් මිදීමේ මාර්ගය අවබෝධ කර දීමෙනි. මහායානයට අනුව බුදුන් වහන්සේ යනු මනුෂ්‍යය, යක්ෂ, දේව හා බුන්ම ස්වරූප ඉක්මවා ගිය තත්වයකි. ථේරවාද ධර්මයට අනුව පිලිගනු ලබන බුදුන්ගේ කායික ස්වරූපය, මහායාන ධර්මය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන අතර බුද්ධත්වය යනු බාහිර පැවැත්මකින් තොර රූපකායක් නොමැති පරමාර්ථ සත්‍යයක් පමණක් වන බව විශ්වාස කරයි. මේ අනුව ථේරවාදීන් විසින් බුදුන්ගේ කායික ස්වරූපය විශ්වාස කරන අතර මහායානිකයින් විසින් බුද්ධකාය ධර්මකායම පමණක් බව විශ්වාස කරයි. මහායානිකයන් විසින් භීතයානකයින් ලෙස ථේරවාදීන්ව හදුන්වනු ලබන අතර බොහෝ දෙනෙකුට නිවන් යා හැකි මග මහායාන ලෙසත්, එක් අයෙක් පමණක් නිවන් යන ක්‍රමය භීතයානය ලෙසත් මහායාන භිමවරු අර්ථකථනය කර ඇත. මහායාන ධර්මයේ ආරම්භය සිදු වූයේ භාරතයේය. නමුත් වර්තමානය වන විට මෙය නවදුරටත් ජීවමානව පවතින්නේ චීනය, ටිබෙටය, ජපානය හා කොරියාව වැනි රටවලය. අනුබුදු මිහිදු මා භිමියන් විසින් මෙරටට හදුන්වා දුන්නේ ථේරවාදී බුදු දහමයි. කාමිහෝජය, තායිලන්තය, ලාඕසය හා මියන්මාරය වැනි රටවල් වලද දැක්නට ලැබෙන්නේ ථේරවාදී ධර්මයයි.

කෙසේ වුවද ථේරවාද ධර්මය මෙන්ම මහායාන ධර්මයද වතුරාර්ය සත්‍යය, හේතුඵල දහම වැනි කරුණු සමග එකඟවීමක් දක්නට ලැබේ. ථේරවාදී දහමේ පවතින සුවිශේෂත්වය වන්නේ විවෘත භාවයයි. එය අනෙකුත් සියලුම ආගමික දර්ශනයන් අභිබවා සිටී. කෙසේ වෙතත් බුද්ධිමය සංවාදයන් දාර්ශනික ප්‍රබෝධයන් පවතින තැනක වැරදි දේ යටපත් වී නිවැරදි දේ ඉස්මතු වන අතර ථේරවාද හා මහායාන බෙදීම කිසිවිටෙකත් සම්බුද්ධ ධර්මයේ ව්‍යාප්තියට බාධාවක් නොවුණි.

ශාරධා දිල්ෂානි
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

හව ගින්න

නිවනට පිං මදි වුණාද
මේ හවයේද උපතක් ලැබුවේ
නැතිනම් මා පිං කළාද
දුලබ මිනිසන් බව ලබන්නට
හව ගින්නේ නිවා ගන්නට
බුදු හිමි දෙස මග බැලුවේ

“ මගේ කියා මා ගෙනා කිසිත් නැතේ
මගේ කියා ගෙන යන්නටද කිසිත් නැතේ
මගේ කියා කිසිවෙක් මේ ලොවේ නැතේ
මගේ කියා මටවත් මා අයිති නැතේ ”

උත්තම සැපත නිවන් සුවයි
එහි යන්ටද මටද හැකියි
සිතා මෙලෙස හව ගින්නේද
නසමි, නොඉපදෙමි ආ ගිය මග

පී නවෝදා ලක්ෂානි
දෙවන වසර
මූලය අධ්‍යයන අංශය

ලංකා දීපයට සුභ වේසගක් වේවා.

සිතල සද කිරණ සිත්මල්
සිත තුල නැගෙන බුදු ගුණ දම්
සසරක් නැති අපට නිවනක්
ලංකා දීපයට සුභ වේසගක්

පිපිදෙවා
පැතිරෙවා
හිමිවෙවා
වේවා

සම්බුදු සම්ප්‍රදාය තුන් ලෝකට පහල
දෙසු බුදු බණින් තුන් ලෝකය සුව
ලෝකික සැපය මායාවකි නොවනු
බුදු පද අසු දහසක් දෙන රහත්

වුනා
වුවා
මුලා
වුනා

වේසගෙ සැණකෙළි සිරි බබළන
බුදු ගුණ වැයෙයි මෙන් සිසිලෙන් සවන්
පිවිතුරු හැඟුම් එක් කරමින් පහන්
සොමි කැන් ගලයි නුබ ගැබයෙන්

නගරේ
නිරේ
දිලේ
නිරන්තරේ

ඡායා තරු පුදයි තාදී බුදු ගුණ
ලෝ සත පුරා දම් ආලෝකය
මහකරුණා ගුණෙන් සත පව් මල
බුදුහිමි පුදමු මෙන් සිසිලෙන් හෙන්

පෑදු
වීදු
සේදු
පෑදු

ලොව සුදු බුදු රැස් කරලි
සත් බුදු පියවරුන්ගෙ ගුණ
හවයෙහි සැදුහැනි සිත් ඇති
මෙන් මල් දන් සිත් තුළ

නැගේවා
නාවා
වේවා
සුපිපේවා

නිව් නිව් දැල්වෙන වෙසක් පහන් අතරින්
සෙස්සන් පරයා පිනට ඇදෙන දහස් රූ දිටිමි
වේසගක අරුත් නොදන් සංසාරයේ ම ඇලුණු
දේවදත්තලා නොවැනු මැන

ප්‍රබෝද ගුණවර්ධන
දෙවන වසර
මූලය අධ්‍යයන අංශය.

ඉතිරි වෙසක් හාවය - ඉදිරි රුදුරු කාලය

නෙලා පහන් වෙසඟට බුදු හිමි	වෙනුවෙන්
දුල්වනු බැරිය රෝ දුක් බිහිසුණු	මැද්දෙන්
හිත තුල දැවෙන දුක් දොමනස් හඬ	සද්දෙන්
පිය තුල පුදුම බුදුහිමි තෙමඟුල	බැතිගෙන්

පූර්වික පැදිපෙල පුස්තක කොට ගතහොත් එය වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම සමාජ සංස්කෘතිය හා එකඟය. නුදුරු අතීතය තුල "වෙසක්" කන වැකෙන ක්ෂණයෙන් සතුට මිශ්‍ර වූ ප්‍රබෝධයක් සමග නව්‍ය පිබිදීමක් ඇතිවන බව අමුතුවෙන් නොකිවිය යුත්තකි. නමුත් මොහොතකට අතීතයට පිය නගා වර්තමානය දෙස එබී බලන විට සාප්‍රචන් වකුවත් නෙත ගැටෙන්නේ දුක්බර කඳුලුවලින් තෙත් වූ හඳුවත් හැඩු කඳුලින් පීචිතයත් මරණයත් අතර බිහිසුණු අරගලයක යෙදෙන එදා ප්‍රීති වෙසක් සැමරූ අපේම මිනිසාය. "වෙනස්වන ලෝකයේ නොවෙනස්වන එකම දේ වෙනස්වීම පමණි." යන්න දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන්ම ගෝචර වී ඇත. එන බුදුහිමිගේ උප්පත්තිය, බුද්ධත්වය, පරිනිර්වාණය සිදු වූ බුදුබිම අද මරණයේ සංකේතය බවට පත් වී භාත්පසින්ම වෙනස් වී ඇත්තේ ආගම දහම පවා ආන්දෝලනයට ලක් කරමිනි. දෙනුන් අවුරුද්දකට පෙර ප්‍රීති වෙසක් ලෙස ආමිස සහ ප්‍රතිපත්ති පූජාවලින් පිදුම් ලද පින්බර දින අද ගෙවා දැමීමට සිදුව ඇත්තේ හැඩු කඳුලින්ය. සතුට කැටි කරගත් ගත් ශ්‍රද්ධාව සමගින් වෙසක් සැමරූ ඒ නිමේෂයන් අද කාලයත් රෝගයත් අපෙන් උදුරා ගෙන ඇත. වෙනදා බෝමළු, වැලි මළු, උඩමළු මල් සුවදින් සිල් සුවදින් පිරී ගියද අද මුස්පේන්තුව මලානික වී ඇත්තේ විනාශයක් සංකේතවත් කරමිනි. කාලය අපට මෙතරම් රුදුරුකම් කරන්නේ රෝගය අප වෙලා ගෙන ඇති නිසා බව අපි කවුරුත් දනිමු. මේ බිහිසුණු කාලයත් රෝගයත් වෙසක් ලෙස අප සැමරූ සොදුරු නිමේශයන් අප තුලම වලලා ඇත. බිත්ති හතරකට කොටු වී තමා වෙනුවෙන් රට වෙනුවෙන් මෙලොව සියල්ලන් වෙනුවෙන් අද වෙසක් සැමරීමට සිදු වී ඇත්තේ හැමගේම යහපත උදෙසාය. "එදා ප්‍රීති වෙසක් අද හිනි වෙසක්."

K.G.D. තුශාන් උපේක
 දෙවන වසර
 මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වීදි දරුවෙක් දුව වෙසක්

පාලය අඳුරු නිසලය මාවත
 මා පමණි උන්නේ මාවතේ පාලුවට
 නොදැනීම මා දෙනෙන් අහස දෙසට යොමු වුණා
 මේ වෙසක් සඳ නොවෙද? මගේ මතකයට ආවා
 උදෙන්ම අවදිව පන්සල වෙත යන්න මට සිතූණා...
 අම්මා අසල පන් පැදුරේ යන්නමට ඇලවුණා
 නොදැනීම නින්ද මා වෙත ගලා ආවා...
 උදෙන්ම අවදි වූ මට සිල් සුවඳ දැනුණා
 ඒ විගස පන්සල වෙත යන්න පියවර මැන්නා
 පාඒව නැති වෙලා වීදිය කඩසර වෙලා
 කොඩි වැල් ඒසවිලා දෙපස මල් ගසින් සරසලා
 සැම නිවහනක්ම වෙසක් සිරි උතුරලා
 දෙමාපියන් ළමයි සමග එක් වෙලා
 පාට පාට කුඩු වලින් ඒ ගෙවල් සරසලා
 මාර ගහ යට කඩ පිලෙ සිටින අපිට
 සරසන්න කුඩු ඉල්ලා හඬන
 මගේ නැගණිය මගේ මතකයට ආවා
 සරසන ගෙවල් බල බලා මා වීදි පුරා ඇවිද ගියා
 කුෂ ගින්න දැනෙන විට පොඩි සාදා වෙත ගියා
 මා දුටුව පොඩි සාදා දන් ගෙය වෙත ගියා
 මට ලැබුන දේ රැගෙන අම්මා වෙත දිව ගියා
 කෙමෙන් අඳුර ගලා ආවා
 අඳුර මකමින් වීදි බැබලුණා
 විදුලි පහන් දැල්විලා වෙසක් තොරණ ඉදි වෙලා
 දිව්‍යලෝකේ පරදවමින් වෙසක් කුඩු බැබලුණා
 සෙනඟ අතරින් රිංග රිංගා තොරණ වෙත ලං වුණා
 පොඩි ළමයින් දකින විට මගේ නංගි සිහි වුණා
 මිනිස්සු පොකුරු පිටින් දන්සලට එක් වුණා
 ඇතැමෙක් ලොකු වාහන වලින් පැමිණ පෝලිමේ ඉදිරියටම ගියා
 නොදැනීම අපි කෙමෙන් පස්සට ගියා ....
 පන්සලේ ගන්ධා නද වීදි පුරා පැතිරුණා
 නොදැනීම පන්සල වෙත පියමං කෙරුණා
 වෙසගේ නියම අරුත නොදන්න ජනයා
 වෙසග සැණකෙළියක් කළා
 සෙමින් පන්සල වෙත පියනැගුව මට
 බුදු දෙනෙත නෙත ගැටුණා
 මිනිසුන්ට නොතේරෙන වෙසගේ අරුත
 බුදුහිමි මට පහදලා දන්නා
 වැටෙන් නෙල මල් බුදුන්ට පිදුවා
 පහනෙන් පහන එකතු කර තෙල්
 එකම පහනක් දැල්වුවා
 හොඳින් බුදු දහම වැටහෙන
 පින් දහම් කර ගන්න
 මිනිසත් බවක් මතු සසරේ මට දෙන්න
 එකම පැතුමක් මං පැතුවා

ඩී. ඩබ්. සදනි මදුරා දෙනිපිටිය
 පලමු වසර
 මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

බුදු දහම,විසාලා මහනුවර සහ අද

එදත් අඳෝනාවක් රට පුරා
අහන් ඉන්නට බැරි
බලන් ඉන්නට බැරි
පෙනෙන්නට විසඳමක් නැති
එකම කඳුළු වගුරු බිමකි

සිදුහත් කුමරාණෝ ඉපදුණු
බෝසතාණෝ බුදුවුණු
පිං බිමකි ඒ විසාලා නුවර අද
මලගෙයක් බඳු වුවද අද

බුදුන් ජීවමාන සිටි නමුදු
කුමක් වූයේද ? ඒ දවස නැත,
ඒ අන් කිසිවක් නොව
කිලිට් වූ පාප වූ මිනිස් කියවේ ප්‍රතිඵලම පමණකි
පිරිහෙන සමාජයක
එදා පිහිටට බුදුන් වැඩසිටි නමුත්
කවුරුන්ද අද පිහිටට

දෙව්වරුන් මෙන් රැකදෙන්න දඟලන
උන්මත්තකයන් පිරිසක් කඩාබිඳ දමන
අනාගතයක් දකින්නට බැරිව වෙවිලන
තුන් බියක්මද අදත් ඇතිවුණ

ආදරය,සතුට,බලාපොරොත්තු සුනුවිසුනු වෙලායන
කෙලවරක් නොපෙනෙන එහෙත් අපි සැරිසරන
එකම සෑයක එකට මිනිදුන්ව යන බව වැටහෙන
අනිත්‍යමද මේ අපට කියාදෙන

ස්වභාව දහමේ අගය කියාදෙන
අමතකව වෙලා ගිය බුදු වදන මතක් වෙන
එදා විසාලා නුවරමද අද
කඳුළු පමණක්ම හෙලන

ඊ.ඒ. දිලේෂා මධුරංගි
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

පත්සලේ ඇඟි ශාඛිකා.

මම කලකට පසු පත්සලට ගොඩ වූයෙමි. වෙනදට වඩා ආගන්තුක බවක් මට හැඟුණි. වසර ගණනාවකින් පත්සලට නොයෑම එයට හේතුවක් විය හැකිය. පත්සල බොහෝ සෙයින් වෙනස් වී තිබේ. මීට සය මසකට පෙර ලොකු හාමුදුරුවන්ගේ අපවත් වීමෙන් පසු පත්සල වෙනස් වී ඇත්දැයි මගේ සිතට හැඟුණි. සැබැවින්ම පත්සලට ගැන වූ ගම්වැසියන් තුල වූ ආකල්පවල වෙනස්වීම ද කලකින් මා පත්සලට යෑමට හේතුවක් වූයේ එයයි. ඉස්සර මෙන් පත්සලට දානය නොලැබෙන බව වටීන් ගොඩින් මගේ සවනට වැටුණි. එම නිසාම දානය නොලැබෙන්නේ මන්දැයි සොයා බලා පත්සලට දානය වේලක් පුජා කිරීමට මගේ සිතට හැඟුණි.

බුද්ධි මන්දිරය දෙසින් ශබ්ද නගා කවී ගායනා කරන්නාක් මෙන් ඇසිනි. දහම් පාසල් දැරියන් විසින් හක්ති ගීත ගායනයට පුරුදු වනවාදැයි මොහොතකට සිතනද එම හඩවල් වැඩිහිටි කාන්තාවන්ගේ විය යුතුය. මම සෙමෙන් බුද්ධි මන්දිරය අසලට පිය නැගුවෙමි. ඒ ගයන්නේ සෙන් කවී බව මොහොතකින් මට වැටහුණි. ඒ මොහොතේම පිරිසක් ගඩොල් උර මත තබාගෙන මා පසුකරමින් ගියේය. පත්සලේ කුමක් හෝ සංවර්ධන කටයුත්තක් සිදුවන බව මට හැඟුණි. ඇතැම් විට කාලයක් තිස්සේ පත්සලට අඩුපාඩුවක්ව පැවති දානශාලාව ඉදිකිරීමට සූදානම් වනවා විය හැකිය. මෙතෙක් කල් දාන ශාලාව ලෙස භාවිත කලේ සංඝාවාසයමය. සංඝාවාසය කාමර 3කින් යුක්තය. එයින් එකක් දාන ශාලාව ලෙස භාවිත කලහ. මම ගඩොල් අදින පිරිස දෙසට ගියෙමි. එහි සිටි කිසිවෙකුගේ මුහුණ මට එතරම් මතකයක් නැත. කිහිප දෙනෙක් මා දෙස බලා පෑ සිනහවෙන්ම ඔවුන්ටද මා ආගන්තුක බව හැඟිනි. ඒ අතර වූ මැදි වයසේ පුද්ගලයෙකු මාව හොදින් නිරීක්ෂණය කරන ආකාරයක් පෙන්නුම් කෙරිනි.

"මේ මහත්තයගේ මුණ ගොඩක් හුරුයි." මැදි වයසේ පුද්ගලයා මා දෙස බලමින් පැවසුවේය.

"අන් මාමේ මම රවී. මොරවකගේනේ කිරිමහත්තයගේ පුතා"

"අප්පද බොල කිරිමහත්තයගේ කොල්ලා, අවුරුදු 10කට විතර පස්සෙ දකින්න ඇත්තෙ මයෙ හිනේ" බුලත් කනට දත් පෙන්වා සිනාසෙන ඔහුගේ ඔහුගේ සිනහව මා කල්මත් කෙරුණි. එහෙත් ඔහු කවුදැයි මට එතරම් මතකයක් තිබුණේ නැත. "ඔව් මම කොළඹගේ හිටියේ. නිවාඩුවට ගෙදර ආවත් වැඩිය ගමේ ඇවිදින්නෙ නෑ. ගෙදරම ඉඳලා ආයින් යනවා."

"පුතාට මාව නම් මතක නැතුව ඇති. ඔහෙලගේ තාත්තයි මායි එක පංතියේ හිටියේ. ගෙදර ගිහින් කියන්නකෝ පරනගෙදර විමල් හම්බවුණා කියලා." ඔහුතුල වූ ප්‍රීතිමත් සිනහව ඒ වන තෙක් මැකී ගොස් නොතිබිණි. ගඩොල් අතුරමින් සිටි සියල්ලන් නැවත වාරයක් ගඩොල් ගෙන ඒමට පිටත්ව ගොස් තිබුණි. මද නිහඬබවකින් පසු මම හඬ අවදි කලෙමි. "ගඩොල් අදින්නෙ දාන ශාලාව හදන්න වෙන්නැති නේද මාමේ"

"පිස්සුදු පුනේ, අර සංඝාවාසෙ තියෙන්නෙ යස අගේට. ඊටමත් හාමුදුරු දෙනමකට මොකටද දානසාලා." "දැන් දෙනමද ඉන්නේ?" මම ඇසුවෙමි.

"ඔව්. ලොකු හාමුදුරුවෝ අපවත් උනාට පස්සෙ එක නමක් සිවුරු ඇරියා. තව නමක් පත්සල අතරලා වෙන පත්සලකට ගියා. දැන් දෙනමයි ඉන්නේ."

"හ්මිමි. එහෙනම් මොකටද මාමේ මේ ගඩොල්?" "ගම්බාර දෙවියන්ට දේවාරයක් හදන්න කියලා." "ඉතින් මාමේ පත්සලේ දේවාරයක් තියෙන්නේ අර" "පුත්.. එක දේවාරයක්ද? ඔය වගේ හුන්ඩුවක පුලුවන්ද දෙවියන්ට වැඩ ඉන්න?" ඔහු තරමක් කෝපගත් සේයාවක් පෙනුණි.

මා මොහොතකට නිහඬ වුණි. සැබැවින්ම මොවුන් ආලෝකයෙන් අන්ධකාරයට යනවාදැයි මට සිතුවිනි. නිර්මල වූ බුදු

දහම පිළිපදිනවා නම් දෙවියන් වන්දනා කරන්නේ කුමකටද? මා මගෙන්ම ප්‍රශ්න කලෙමි. මොහොතකින් මම ම නැවතක් කතාවට මුල පිරුවෙමි. "මාමේ කොහොමද දැං ඉන්න ලොකු හාමුදුරුවෝ."

"අනේ කතා කරන්න එපා ඒ ගැන." ඔහු හඬ තරමක් බාල කලේය. ඔහුගේ ඉදිරි වදන් රහසක් කියන්නාක් මෙන් විය. "පත්සල ඉවරයි පුනේ; පත්සල ඉවරයි. අඩුම තරමේ මේ දේවාරය ඉදි කරන වැඩෙටවත් කැමති වුනේ නෑ හාමුදුරුවෝ. පත්සලට දේවාරය ඕනේ නෑද. අනේ මගෙ කට. බලන්න එනා ගමේ පත්සලට කොච්චර මිනිස්සු යනවද. පුජා වට්ටියක් දිලා දෙයිහාමුදුරුවන්ගෙන් ආශීර්වාද ගන්න, පත්සලක් දියුණු වෙන්න නම් දේවාරයක් තියෙන්නම ඕනේ. මේ හාමුදුරුවෝ මොන ලෝකෙ එකෙක්ද කියල හිතා ගන්න බෑ. අපිට දේවාර හදන්න එපාද. අන්න උන්වාන්සේ පත්සලේ පිට්ටිනි හදනවා බෝල ගහන්න. උන් වාන්සේ දන්නේ ඔය බෝලෙයි ඉංගිරිසි කුනුහරුප විතුපටි බලන්නයි. ඔන්න දැං හිර දාලා ඉංගිරිසි විතුපටි පෙන්නනවා."

ඔහුගේ වදන් බියකරු වුවද මම එයට ප්‍රිය කලෙමි. ඔහු පවසන ආකාරයට වත්මන් ලොකු හාමුදුරුවන් ගමට මෙන්ම පත්සලට ද පිළිලයකි. එහෙත් මට උන්වහන්සේ ගැන ඇති වූයේ කෘතචේදී හැරීමකි. තව මද වේලාවක් කතාකරමින් සිට මා ඔහුගෙන් සමු ගත්තේ ලොකු හාමුදුරුවන් බැහැ දැකීමට සංඝාවාසයට යෑමේ අරමුණෙනි.

සංඝාවාසයට යෑමට බුද්ධි මන්දිරයත්, බෝධීන් වහන්සේත් පසු කල යුතු ය. බුද්ධි මන්දිරය පසු කරන්ම කාන්තාවකගේ හඬක් මගේ පසුපසින් ඇසුණි.

"රවී මල්ලි, ඔයාලව දකින්නත් පිං කරන්න ඕනේ" "අන් ගීතිකා අක්කා මට ඇහුන බුදු මැදුර සෙන් කවී කියනවා, ඒත් ඔයාලා කියලා හිතුවෙ නෑ."

"ඔව් මල්ලි දරුවාට ටිකක් අපලයි ලු. සෙන් කවී කියලා බෝධි පුජා කරනවා මේ ටිකෙ." ඇය නම වම් උරෙහි එල්ලා සිටි දරුවා දකුණු උරයට ගනිමින් පැවසුවාය.

"අන්, ඒක හොඳයි අක්කේ" මම කිව්වේ තම මවගේ උරෙහි හිඳ සුරතල් සිනහවක් පානා දරුවා දෙස බලමිනි.

"මල්ලි, කවද්ද ගෙදර ආවේ? දැන් මොනවද කරන්නේ?" "දැන් කැමපස් ගසින්ල ඉය්. මං ඒ ගිය සතියේ ආවෙ අක්කේ. ලොකු හාමුදුරුවෝ අපවත් උනාට පස්සේ පත්සලට එන්නම බැර උන නිසා ආවේ. පත්සල ටිකක් වෙනස් වෙලා නේද අක්කේ?"

"හ්මිමිමි, ඒක නං ඇත්ත මල්ලි. ලොකු හාමුදුරුවෝ නැති උනත් එක්කම පත්සලක් නැති වෙලා ගියා වගේ වුණා" "ඇයි අක්කේ එහෙම කියන්නේ?" මම බොරු කුතුහලයක් මවාපාමින් පැවසුවෙමි.

"නෑ ඉතින් බලන්න මල්ලි, ඉස්සර නම් දාන මාන වලින් අඩුවක් නෑ. දැන් ඒකට,,, මිනිස්සු පත්සලට එන්නෙන් අප්පිරියාවෙන්. කපු මහත්තයා දෙයියෙක් වගේ වැඩ ටික බලා කියා ගන්න නිසා තමයි මෙහෙම වත් මිනිස්සු එන්නෙ." "හ්මිමි, පියල් මාමත් ඔය කතාවම කිව්වා. අක්කේ මං එහෙනම් බෝධීන් වහන්සේ ළඟට ගිහින් වැදලා එන්නමකෝ."

ලොකු හාමුදුරුවන්ගේ අපවත් වීමෙන් පසු සැබවින් ම පත්සල වෙනස් වී තිබේ. ගම්මුත් වර්තමාන ලොකු හාමුදුරුවන් ට වඩා කපු මහතා විශ්වාස කරන තත්වයක් උදාවී තිබේ. බුදුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කර වදාල ධර්මයෙහි හැසිරීම මගින් ආරක්ෂාව ලබා ගැනීම වෙනුවට මොවුන් සෙන් කවී මගින් ශාන්තිය බලාපොරොත්තු වේ. එය ඔවුන්ගේ වරදක් දැයි පත්සලෙහි වරදක් දැයි මම නොදනිමි. මම නොයෙක් දේ කල්පනා කරමින් බෝධිය අසලට ගියෙමි. කාන්තාවක් බෝධියෙහි කොඩියක් ගැට ගසමින් සිටියාය.

"නව්දු පුතුගේ නව ව්‍යාපාරය සාර්ථක වේවා" යැයි එම කොඩියෙහි ලියා තිබුණි. බුදුන් වහන්සේ විසින් හවය නම් නිවස තනනා තෘෂ්ණාව නම් වඩුවා සොයා විනාශ කල බෝධි මූලයෙන්ම මිනිසුන් තෘෂ්ණාවෙන් දේවල් යදිනි.

මම බෝධිය වටා සක්මනෙහි යෙදුණෙමි. එය වටා කොඩි වැල් එල්ලා තිබේ. නවග්‍රහයන්ගේ ඡායාරූප ද, ඇතැම් දෙවිවරුන්ගේ ඡායාරූප ද නොඅඩුව එල්ලා තිබේ. සිතෙහි සානුකම්පාවෙන් යුතුව ඉදිරියට ගමන් කලෙමි. සංඝාවාසය අසල කුඩා දැන්වීම් පුවරුවකි. එහි වූ දැන්වීම් දෙකක් මගේ නෙත ගැටුණි. "ශාන්ති පදනම විසින් සංවිධානය කරනු ලබන මෙවර අපොස උසස් පෙළ විභාගය ට පෙනීසිටින දරුවන් ට සෙත්පනා පැවැත්වෙන මනා අඛතෙල් පුජාව පුළු 29 වන සිකුරාදා හවස හයට ධර්ම ශාලාවේ දී පැවැත් වේ. ඔබත් මෙන් සිත් පෙරදැරව අඛතෙල් පහකක් අතැතිව පැමිණෙන්න." ලෙස වම් පසින් වූ දැන් වීමෙන් සඳහන් වූ අතර එහි දකුණු පසෙහි වූයේ අමුතුම ආකාරයක

දැන් විමසිමි." The matrix කියවමු. මෙම විග්‍රහය පුළුල් තීරයෙන් නරඹන්න. 27 වැනි දා හවස හතට ධර්මශාලාවට රැස්වන්න."

"මහත්තයා දැන්වීම් කියවනවා වගේ "පිරිපසින් ඇසුනු සංවර හඬට මම ඒ දෙස බැලුවෙමි. තරුණ ගිම් නමක් මා පසුපස වැඩසිටියහ.

"හාමුදුරුවනේ, ඔබ වහන්සේ ද දැන් පන්සලේ ලොකු හාමුදුරුවෝ"

"ඔව් මහත්මයා , නුපුරුදු මුහුණක්, ඔබ තුමාව මීට කලින් දැකලා නෑ මං "

"එහෙමයි අපේ හාමුදුරුවනේ. මං ගොඩක් කොළඹ හිටියේ. ගිය සතියේ ගමේ ආවේ. ඔබ වහන්සේලාට දානය අඩුපාඩු කියලා ආරංචි නිසා. ඒ ගැන විමසල බලන්න ආවේ."

"ඒකනම් මොකක්ද මහත්තයෝ සුනිතට පිරිවෙන් ලැබෙනවා. මට නම් මොනව උනත් මොකද?"

මම මොහොතකට නිහඬ වූයෙමි. සිතෙහි ප්‍රශ්න එකින් එක පෙළ ගැසෙමින් තිබේ. කුමන ප්‍රශ්නයක් අහන්නේ දැයි සිතා ගැනීමට නොහැකි ව මද වේලාවක් සිටියෙමි.

"හාමුදුරුවනේ පන්සලේ දේවාරයක් හදන්න හේද යන්නේ ?"

"මිත්‍යා වැඩ මහත්තයෝ ඔවා, මිනිස්සු මිත්‍යාවේ වෙලිලා ඉන්නේ. එයාලා යන්නේ ලෝකික සැපතක් හොයාගෙන. මේ සසර කියන්නේ දුක් කන්දක් කියලා තේරුම් ගන්නේ නෑ. දෙවියෝන්ට පලතුරු වට්ටියක් පූජා කරල දුක කිව්වම ඒකට පිහිට ට එනවා කියලා හිතාගෙන ඉන්නේ. මම ඔය වැඩේට විරුද්ධ වුණා කියලා දායක සහාවෙන් ගොඩක් වෝදනා ආවා. ඉතින් මම එකඟ උනා දැනට. මහත්තයා අනිවාර්යෙන් මං මේ ගම්මු මිත්‍යාවෙන් මුදවා ගන්නවා. මට වනාන්තරයක ට ගිනින් සමට විදුර්ශනා වඩන්න පුළුවන් ඒත් මේ මිනිස්සු ඇත්තටම පව්. එයාලට මිත්‍යාවෙන් බේරගන්න එක තමයි මේ වෙලාවේ වටින්නේ."

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ ඒත් ඔබ වහන්සේට හුඟක් මහන්සි වෙන්න වෙනව ඒ වැඩේට. දැන් මං එනකොටත් කට්ටිය කොඩිවැල් අදිනවා බෝධිය වටේට."

"අනිත් දේ තමයි මහත්තයෝ ඒක. බෝධිසත්වයාණන් වහන්සේ ඒ සියල්ල අත් හැරපු නැන ඉඳන් අපේ මිනිස්සු සියල්ල ඉල්ලනවා . ග්‍රහඅපල කිය කියා කොඩි වැල් අදිනවා. ඔය ග්‍රහයින්ට කරන්න පුළුවන් දෙයක් නෑ මහත්තයෝ. බුදු හාමුදුරුවෝ ඒක පැහැදිලිවම දේශනා කරලා තියනවා. සෙත් කව් කිව්ව කියලා ලැබෙන සෙතකුත් නෑ. බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ ධර්මයේ හැසිරීම මගින් ආරක්ෂාවක් ලබා ගන්න කියලා. නැතුව මේ පෝතින්සකාරයෝ අපලයි කිව්ව ම ඇවිත් බෝධි පූජා කරන එක නෙවෙයි."

"ඇත්තටම මම නම් ඔබ වහන්සේ ගැන ගොඩක් පැහැදුණා. ඒත් අවසරයි අපේ හාමුදුරුවනේ ගමේ ගොඩක් අය නම් ඔබ වහන්සේගේ වැඩපිළිවෙළට කැමති නෑ වගේ"

"ඒක මම දන්නවා මහත්තයෝ, මේක උඩුගම බලා පිනන වගේ වැඩක් ,, අපේ ලොකු හාමුදුරුවෝ ගිලන්ව හිටපු කාලයේ පන්සලට අරක් ගත්ත කපු මහත්තුරු යි ඇතැම් දායකයෝ යි නිසා පන්සල වෙනම පාරකට වැටුණා මට ආයිමත් ඒක හරි මගට ගන්න ඕනේ"

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ" කියමින් මම නැවතත් දැන්වීම් පුවරුව දෙස බැලුවෙමි.

"මහත්තයා බැලුවේ අපි පෙන්නන්න යන විග්‍රහය ගැන ද?"

"නෑ නෑ හාමුදුරුවනේ අඛතෙල් පූජාව නං සාමාන්‍යයයි. එනකොට මේක ඇක්ෂන් විග්‍රහයක් නේ. බොද්ධ හරි ඓතිහාසික හරි විග්‍රහයක් නම් මිනිස්සුත් කැමති වෙයි."

"මොකක්ද මහත්තයෝ අඛතෙල් පූජාව තියෙන සාමාන්‍ය? , මෙහෙමයි මහත්තයෝ මිකෙන් ලමයිගෙ විත්ත ශක්තිය වැඩි වෙන්න පුළුවන් එයාලට motivation එකක් වෙන්න පුළුවන්. ඒත් බලන්න ඕක සංවිධානය කරන්නේ පළාත් සභා මන්ත්‍රීගේ මොකද්ද පදනමෙන්. උන්ගෙ නම ගහල පෑනක් හරි කොළයක් හරි බෙදුවම ඔය motivation එතැනින්ම ඉවරයි. මම ඕකට කිසිම සම්බන්ධයක් නෑ පන්සලෙන් අවසර ඉල්ලපු නිසා ධර්මශාලාව ලබා දුන්නේ එව්වරයි."

"ඒත් හාමුදුරුවනේ ඇයි මේට්‍රික්ස් වගේ ඉංග්‍රීසි විග්‍රහයක් පෙන්නන්න තෝරගත්තේ?"

"මහත්තයා හිතන්නකෝ මම ඔතැන සිංහල ඓතිහාසික විග්‍රහයක් පෙන්නුව කියලා. එනකොට තරුණයෝ ඒක බලන්න ඒවිද? උන්ට ඒවා පට්ට බෝරිං. ඒ වගේ විග්‍රහයක් බලන්න එන්නෙ වයසක උපාසක උපාසිකාවෝ ටිකයි පොඩි ළමයි ටිකයි. ඒත් මට ඕනේ තරුණයෝ පන්සලට ගෙන්න ගන්න. අනික මහත්තයා ඔය මේට්‍රික්ස් කියන්නේ ඉංග්‍රීසි ඇක්ෂන් ෆිල්ම් එකක් විතරක්ම නෙවේ. ඒක ඇතුලෙ කතා වෙන්නේ බුදු දහම

ගැන. බෝධිසත්වයාණන් වහන්සේ සමාජයේ බැඳී බැම බිඳ ගෙන බුදු වන හැටි වෙනස්ම ආකාරයකින් මේ විග්‍රහයේ දක්වලා තියෙනවා මම විග්‍රහයෙන් පස්සෙ ඒ ගැන විවරණයක් කරන්නත් බලාපොරොත්තු වෙනවා. කැමති නම් මහත්තයාටත් සහභාගි වෙන්න පුළුවන්."

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ , ඔබ වහන්සේගේ දැක්ම මට පැහැදිලියි. ඔබ වහන්සේ පන්සලේ පිරිටිනියක් හැදුවෙන් තරුණයන් පන්සලට ගෙන්වා ගන්න හේද?"

"මහත්තයාට අපුරුවට වැටහිලා තියෙන්නේ. අපි පන්සලේ කුඩාවට වොලිබෝල් පිරිටිනියක් හැදවා. තරුණයෝ ඔනනට හවසට සෙල්ලම් කරන්න එනවා. සෙල්ලම් කරලා අවසාන වුණාට පස්සේ විනාඩි විස්සක් විතර අපි ධර්ම සාකච්ඡාවක යෙදෙනවා"

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ වෙනස්ම විදියකට මිනිස්සුන්ට නිර්මල ධර්මය අවබෝධ කරන්න උත්සාහ කරනවාට ඔබ වහන්සේට ගොඩක් පින් . තව ටිකෙන් අපු වැඩෙන් අමතක වෙනවා. හාමුදුරුවනේ හෙට හිල් දානය කවුරුන්ට භාරගෙන තියෙනවද? නැත්නම් හෙට දානය මට ලබා දෙන්න "

"මේ ටිකේ නම් හිල් දානය ලැබුණා අඩුයි. දානෙ බාර ගෙන ඉන්න අයත් දැන් දෙනවා අඩුයි. ඔබතුමා කැමති නම් හෙට දානය පිරිනමන්න. එකෙ ගැටලුවක් නෑ "

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ එහෙනම් මම ගිනින් එන්නම්" මම උන්වහන්සේට නමස්කාර කර නිවස බලා පිටත් වූයෙමි.

පසුවදා හිල් දානය පිරිනැමීමෙන් පසු අම්මා සහ අත්තම්මා විසින් දාන ශාලාව අස්පස් කිරීම කරමින් සිටියෝය. "පින් වාක්‍ය වත් කිව්වේ නෑ. පන්සලට දානේ නොලැබෙන බව අහන්නත් දෙයක්ද?" අත්තම්මාගේ වචන යන්නමින් මගේ කන වැටුනි. ඒ කසු කසුව අතරින්ම හාමුදුරුවනේගේ හඬ ඇසුනි.

"පින් වාක්‍ය කියන්න අමතක උනා ඇවිත් කවුරුන්ම ඉඳ ගත්ත නම්" සියල්ලන් දාන ශාලාවේ එකත් පසෙක හිඳ ගත්තෙමු.

"මහා සංඝරත්නයට මේ සිදුකළ දානයෙහි ආනිශංසයෙන් මෙලොවදීම චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ වී නිර්වාණ සුවය ලැබීමට හේතු වාසනා වේවා!! සාදු සාදු සාදු" ඒත් සමගම අත්තම්මාගේ මැලවී තිබූ මුහුණ ඇඹුල් වී යනු මම දුටුවෙමි. සැබවින් ම ඇය බලාපොරොත්තු වන්නට ඇත්තේ "මෙලොවදීත් සැප විඳ පරලොව දෙව් මිනිස් සැප විඳ අවසානයේ බුදුන් දැක අමා මහ නිර්වාණය සාක්ෂාත් වේවා" ලෙස පිං වාක්‍ය අවසන් කරනු ඇතැයි යැයි ලෙසය.

-නිමි-

රවිඳු ධනංජය
පළමු වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කොරෝනාවට යට වූ මිනිස්කම

අනුන්ගේ බඩගිනි
වැඩි පිරිසකට නො දැනුණි
මිනිස්කම වැළලුණි
නිගරාවකි බුදු බණට සමදුනි

මම තනිව නොමැරෙමි
අනුන්වත් නැති කරවමි
ඇඳිරි හිනියෙ බැමි
බිඳින පට අරමුණක් දුටුවෙමි

පොදු දුනන් දොරකඩ
නගද්දින් බඩගිනි හඬ
සඟවගෙන බඩු ගොඩ
සේරුවාණිජලාය කලකඩ

සිංහයින් රණවිරු
දැන උගත් ජීවකවරු
ජීවිතය කැප කෙරු
ඔවුන්ටත් ගල් ගසති සමහරු

මිල මුදල් - බඩු මල
බෙදෙන අයගේ ගෙදරල
අපායේ ගිනි දල
පෙනෙද්දින් මේ රැගුම සතුටුල

වසංගත සාගත
අවුලවයි තව නාමත
සමිඳුනි තතාගත
මිනිස්කම වී ඇත පරාජිත

W. වානි ජයරංගි
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

කිතුණුවෙකුගේ බොඳු බැතිය

ලොවිතුරු සැලැනා මුදු මදු පවනේ
නෙක මල් පිපුණා සුවඳු සලා
ලෝ සත වෙත මෙන් සිසිල ලබා දී
සත් පියුමන් පිපුණා - පිපුණා
සත් පියුමන් පිපුණා

දුක් ගිණි දැවුණා ලෝ මහ සෙවනේ
රජ සිත රිදුණා සසර දැකා
සතර වර්ගයට දහමි බෙදා දී
සිදුහත් බුදු වුවා - ලොවිතුරු
බුදු හිමි බුදු වුවා....

ජීවිතයේ ඇති නොනිමි අතිර බව
ලොවෙන් උගෙන ලොව වෙතම කියාදී
සතර වර්ගයට නිවන ලබා දී
පරිනිවණය ලැබුවා - බුදු හිමි
ලොවු සැප හෙළි කරවා....

එස්. හරිශාන්ත
දෙවන වසර
මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

සුදු ඇත් පැටවෙක් සුදු පියුමක් ගෙන පැදකුණු කරනා
 සිහිනෙන් අවුදිත් ගැබ තුළ රැඳුනයි මහමායා වන්
 දරා දස මසක් පින්බර කුමරෙකු බිහි වූ දා ලුම්බිණි
 මඩෙන් ඉපැදුනද නඹර මකරන්ද පවන රැන්දුනා

දිව යහනේ
 දුටු සිහිනේ
 උයනේ
 මුළු දෙරණේ

ඉපිද ලෙඩවන ලෙඩ වී මියයන තෙරක් නොපෙනෙනා හව
 සිදුහත් කුමරන් මෙය දැක සසලව අතර ගියා ගිහි සුව
 දරා කසාවන එක් සිත් දල්වා මෙහෙහි කරා දිවියක
 ඇසතු රූකක් මුල බෝසතාණෝ ලදිමි විපුල නිවනක

ගමනේ
 සිහිනේ
 අරුමේ
 මහිමේ

ගණ නිමර වලාවන් පරදවා සොමි අහස් තලයම
 මද නල පැටලී සැලෙන බෝ පන් සොමි ප්‍රභාවෙන්
 අටලෝ දහම නුවණස දරා සැමදෙන පහන් එළි නිති
 පින්බර වෙසක් සිරියෙන් ලෝ දහන් රෝදුකින් පැතුමෙන්

බබලනා
 නැහැවෙනා
 දල්වනා
 සුවවෙනා

බුදුන් වැඩිය බිම දෙසු දහමි පද කියැවේ නාමන් ලක්
 බුදු බණ විසැකෙන ගුණදම් පිරිහෙන මිනිසුන් බිහි විය ලෝ
 පිරිහුණු ගුණදම් යලි සිහිකරනට රෝ දුක් පැතිරිනි දහ
 එදා විසාලාව සුව කල විලසට රතන සුරිඳුන් අරන් වඩිනු මැන අනඳ

දෙරණේ
 තලයේ
 අනරේ
 හිමේ

එච්.එම්. කාවින්දි නිමංසලා නිලකරන්න
 අවසන් වසර
 මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය

වෛශාඛ්‍යාර්ථ ප්‍රභේලිකා

උතුම් සම්බුදු තෙමඟුල සමරනු වස් ශ්‍රී ලංකාවාසී සියලුම සැදැහැවත් බෞද්ධයන් වෙනුවෙන් කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ මූල්‍ය අධ්‍යයන අංශය විසින් පිරිනමනු ලබන "වෛශාඛ්‍ය වර්ණනා" වෙසක් සඟරාවට සමගාමීව සංවිධානය කරනු ලබන " වෛශාඛ්‍යාර්ථ ප්‍රභේලිකා " තරගයට ඔබටත් සහභාගි විය හැක.

ඒ සඳහා පහත සඳහන් ප්‍රභේලිකාව නැවත කඩදාසියකට පිටපත් කර, සම්පූර්ණයෙන් පුරවා, එහි ඡායාරූපයක් හෝ Scan කරන ලද PDF පිටපතක් පහත සඳහන් කර ඇති සබැඳිය ඔස්සේ පූර්ණ මස දෙවන දිනට පෙර අප වෙත යොමු කල යුතුය.

1		11 කා		ම				13
						12		
2				3		ග		ව
	ක			ස				
		4	ඳ					ත
14					15		8	
5	ස	16			රා			
		ඳ		7	සො		10	දො
	6	අ			9	ම		

හරහට

- 1) සත්තසතිකා සංගීති පැවත්වූ ස්ථානය
- 2) උගුවස් පොහොයෙන් ..... වන්දනා සමය ආරම්භ වේ.
- 3) දන්ත ධාතූන් වහන්සේ සතුරු ආක්‍රමණ වලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට අවසන් වරට සැලැවූයේ ..... විහාරයේය.
- 4) "දහවෙති" යන අර්ථය ගෙනදේ
- 5) බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගිහිකල නාමයයි
- 6) අෂ්ට ලෝක ධර්මයකි
- 7) "සෞම්‍ය" යන අර්ථය ගෙනදේ
- 8) නන්ද කුමරුගේ තෙමඟුල් දවස යෙදී තිබුණේ බුදුරජාණන්ගේ කිඹුල්වත්පුර වාරිකාවේ කීවෙති දිනයේදීද?
- 9) "යුද්ධය" යන සිංහල වචනයේ පාලි වචනයයි
- 10) "ඕරුව" යන අර්ථය ගෙනදේ

පහලට

- 1) "වචනයෙන් සිදුවන" යන අර්ථය ගෙනදේ
- 3) "දේශනය" යන්නට සමාන පදයකි
- 8) සිත, කය, වචනය ..... ලෙස හැඳින්වේ.
- 11) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපිත පළමු පන්සල ලෙස හැඳින්වෙන්නේ
- 12) ශ්‍රී ලංකාව තුළ මහසෙන් රජුගේ මූලිකත්වයෙන් ඉදිකල විහාරයක් මුල් කරගෙන බිහි වූ නිකාය
- 13) සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණය සිදුවූ ස්ථානය හැඳින්වෙන නම
- 14) සිදුහත් බෝසතාණෝ ආසන්න පෙර බවයේ සිටියේ
- 15) සූත්‍ර පිටකයේ සංයුක්ත නිකායේ වේදනා සංයුක්තයේ අවසාන සූත්‍රයයි.
- 16) අභිධර්මයේදී රූපයට අදාල උපාද රූපයකි

<https://forms.gle/HG3AT9a7azBVPg5X6>

එසේ අප වෙත එවනු ලබන නිවැරදි පිළිතුරු ඇතුළත් ප්‍රහේලිකා අතුරින් අනුමු ලෙස තෝරාගන්නා ලද ජයග්‍රාහකයින් පස්දෙනෙකු සඳහා, ඔවුන්ගේ දහම් දැනුම ඇගයීමේ අරමුණින් වටිනා මුදල් ත්‍යාගයන් ලබාදෙනු ලැබේ.

“සම්මුදු සිසිලෙන් ලොවම නිව් සැතසෙන පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා..”

යැයි ආසිරි පතමිනි

මෙම තරගය සඳහා බැතිබර මූල්‍ය අනුග්‍රහය ලබාදෙන ලද්දේ සොනාලි ටයර් ට්‍රේඩින්ග්ස් ආයතනයේ අධිපති ගරු සිසිර යමසිංහ මහතා විසිනි. සොනාලි ටයර් ට්‍රේඩින්ග්ස් ,මිද්දෙණිය පාර ,අගුණකොළපැලැස්ස

-076 7676543 -

මියෙන ගුණාදුම් යලි පුබුදුවනු වස් කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ මූල්‍ය ශිෂ්‍ය සංගමය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන වාර්ෂික විද්‍යුත් දහම් සඟරාව සඳහා නම සැදැහැනි දායකත්වය ලබාදෙමින් ආසිරි එක්කරන ලද්දේ,

සැම සිත් බොදු බැතියෙන් ඉතිරෙන පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා ..!

ලක්ශිත පැන්ට්‍රි කඩඩි ආයතනයේ අධිපති ගරු ලක්ශිත දිසානායක මහතා.
42, කොටුවේ ගෙදර මාතලේ.
076 6360 308

සියලු ලෝ වාසීන්ට පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා..!

JB FURNITURE & CAR SALES ආයතනයේ අධිපති ගරු ජයමිපති සෙනෙවිරත්න මහතා
131 නාගොල්ල පාර, මාතලේ.
071 4799276 / 077 4679878

දම් සිසිලෙන් සිත් සැනහෙන පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා..!

මෙන් සවිය පදනම
සිරි වජිරාරාම බෝධිගිරි විහාරය ,පැල්වාඩිය , රත්නපුර
071 (990 0648

මෝහාන්දකාර දුරුවී ධර්මාලෝකයෙන් සිත් සනන් ආලෝකමත් වේවා..!

අ.පො.ස. උ/පෙල ව්‍යාපාර අධ්‍යයන හා ගිණුම්කරණ විෂයාචාර්ය නිමන්ත දිල්හාන් මහතා.
(හෝමාගම/මහරගම /කිරිවත්තුඩුව/හොරණ)
071 54 33 171

ඔබ සැමට පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා..!

DS INTERNATIONAL CO.LTD ආයතනය
Mobile :+81 90 884 75 168
Web : dsinternationaljp.com

සම්බුදු සිසිලෙන් ලොවම නිවී සැනසෙන පින්බර වෙසක් මංගල්‍යයක් වේවා..!

PRIYANGI CEREMONIAL ITEMS & OUT DOOR CATERING
ආයතනයේ අධිපති ගරු වසන්ත බණ්ඩාර මහතා
100/1, පල්ලෙවෙල, ගම්පොල.
0772600858

අවිඳු අඳුර නැසූ මේ උතුම් වෙසඟේ සැමසිත් සුවපත් වේවා..!

මෙත්සිත බොද්ධ පුවත්පතේ සහාපති කීර්ති ශ්‍රී දේශබන්ධු ශාසනමාමක ලංකාපුත්‍ර වෛද්‍ය කීර්ති පණ්ඩිත , වෛද්‍ය රත්න වෛද්‍ය පෝති වෛද්‍යාචාර්ය අනුරුද්ධ බණ්ඩාර උපාසක මහතා.
මෙමඟී සෙවන ආරාමය , මැටිකුඹුර, පොල්ගහවෙල.

